

TÝNECKÉ LISTY

Měsíčník obce Velký Týnec • XXXIV. ročník • Číslo 4/2024 • Cena 10,- Kč

VELKÝ
TÝNEC

- 7 Tereza Mašková koncertovala ve Velkém Týnci
- 17 Znáte Ptáka roku 2024?
- LŠS Zpívají rádi a je to na nich znát!
- Přesahy 55 minut s chirurgem Robertem Lischkem

EDITORIAL

Miluji jaro! A čím jsem starší, tím intenzivněji! Letos přišlo hodně brzy, takže květy meruněk vykvetly a sežehnul je nelítostný mrazík, jak o tom hrdinně, ale se slzou v oku píše jako vždy nápaditý kolega Stanislav Denk. Nedá se však nic dělat. Počasí si nevybírá a navíc si dělá v posledních letech, co chce. Třeba na závěr března nám vítr přivál saharský písek, takže slíbené „letní“ Velikonoce byly skutečně teplé, ale bezeslunečné, s nažloutlou a jakoby oparem pokrytou oblohou. A když jsme u té přírody... Rád si pročítám řádky z naší rubriky Příroda kolem nás, kterou obhospodařují Petra a Aleš Pečinkovi, jinak pracovníci Katedry buněčné biologie a genetiky Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci. Tentokrát se zaměřili na pozorování Ptáka roku 2024, kterým je... No, schválně, víte? No přece Rehek domácí! Do přírody - a nejen tam - často chodí i naše nejmenší děti z mateřské školy, o jejichž výpravách nás informují jejich druhé maminky, tedy paní učitelky. Velký hold musím vzdát našim paním knihovnicím, a zvláště Elišce Tomečkové z týnecké knihovny. Ta se věnuje nejen knihám, ale také pořádání různých aktivit pro malé i velké děti až po dospěláky či seniory. Klobouk dolů smekám před jejími nápady! A protože čtenáři vědí, že mým hýčkaným koněm v našem měsíčníku jsou kulturně-historické Přesahy, tak v nich bych vás rád pozval ku čtení rozhovoru na-ší externí redaktorky Ireny Jirků s chirurgem Robertem Lischem nebo eseje Petra Pitharta o předválečném Československu a prezidentu Edvardu Benešovi. Tento materiál tiskneme díky exkluzivní spolupráci s Deníkem N. Čtete Týnecké listy, budete vědět víc nejen o životě ve své domovině, ale také za jejím plotem...

Petr Hanuška

DUBNOVÝ ÚVODNÍK

Velevážené čtenářky, vážení čtenáři, tak to jaro letos nastalo zase dřív. Připadá mi, že se příroda vůbec nedívá do kalendáře a zcela anarchisticky si dělá, co se jí líbí. Svým založením jsem volnomyšlenkář, a tak bych jí to i toleroval. Ať se vyblbne, třeba se pak zklidní a věci půjdou podle zavedeného řádu. Jenže! Proč to v poslední době musí odnést především meruňky? Já osobně považuji meruňky za to nejlepší ovoce pod sluncem. Dokonce se domnívám, že v biblických textech je evidentní chyba, když se tam píše, že Adam s Evou zheřšili tím, že společně pojedli jablko. Kvůli jablku bych nehřešil. Kvůli meruňkám tak číním od mládí. V mé rodné víscce na jižní Moravě jsme v době zrání vyráželi s klučkama do vinohradu a každoročně slídili, kde se mezi zelenými listy zalesknou ty oranžové rubíny. Pak už jsme jen hledali, jak se k nim dostat. Ani ploty s ostnatým drátem nás nemohli zastavit. A pomyslení na tu pochoutku nám nesvedli vyhnat z hlavy ani starší spoluobčané, kteří si úrodu z nedalekých chatěk bedlivě hlídali. Slízili jsme nějaké to švihnutí prutem a natloukli si koleno při zběsilém

úprku. Ale to nás nedokázalo odradit. Však oni tam pořád sedět nebudou. Třeba si zajdou domů na oběd anebo na večeři. My jsme uměli čekat a o prázdninách jsme měli fúru času. Pak už jen šup na strom. Pár meruněk natrhat za košili a pryč. Našli jsme si pak nějaké pěkné místočko a pustili se do debužírování. Domů jsme ze svého úlovku nic přinést nesměli. Bylo to kradené, a to rodiče netrpěli. Odplata by nás neminula. Takže jsme si někde ve skrytu užívali svého meruňkového ráje. Jak taková meruňka krásně voní, když se rozloupne a do jedné půlky se zakousnete. Ta hebkost sametové slupičky a trpká sladká chuť dužiny mne provází celý život. Na závěr jsme ještě na nějakém kameni roztloukli pecky a pochutnali si na hořkých jádrech.

Když něco miluji, tak je to většinou láska na celý život, a tak jsem se rozhodl si meruňky vysadit i v našem sadě v Čechovicích. Plánoval jsem si to tak, že jsem vysadil dvě odrůdy rané, dvě pozdější a dvě pozdní. Když se mnou synové ty stromky sadili, tak jsem jim líčil, jak budeme z meruněk dělat kompoty,

marmelády, péct buchty, a když bude dobrý rok, tak i něco vypálíme. Některé sny se prostě nenaplní. Za těch patnáct let polovina stromů uschla a průměrná roční úroda činí cca 4 kusy meruněk. V posledních letech ani to ne. Mráz mi páli sny s drzým úšklebkem. Rozhodl jsem se, že se nevzdám. Jakmile začnou stromy kvést, chodím se na ně do sadu dívat prakticky denně. Těším se alespoň z toho, jak v podvečer září, nebo ve slunci jen tak cudně postávají a při mírném větříku okvětní lístky padají do trávy kolem, jako když nevěsta sundá závoj. Přemýšlím o pomíjivosti a nepomíjivosti tohoto světa. V tom se mi navzdory rozkvetlé a neplodící stromy stávají vzácným námětem. To, jak dokáže bělost květů pošpinit mráz, mne dnes už nevztéká. Mám rád meruňky pro jejich křehkou krásu, a ne jenom pro sladké plody, a také doufám, že jsou ještě země, kde rodí.

*Každý den s novou nadějí vám přeje
Stanislav Denk*

Na procházce...

© Petr Hanuška

... cestou od Svěsdlíc do Čechovic

Foto na titulní straně:

Přišlo jaro do vsi...
Foto: Petr Hanuška

GDPR - „Tímto upozorňujeme čtenáře, že na akcích pořádaných obcí mohou být pořizovány fotografie. Mělo by se tak dít vždy zřetelně označenou osobou. Fotografie slouží jedinému účelu - jako materiál ke zveřejnění, zda daná konkrétní fotografie bude či nebude použita k prezentaci v obecním periodiku, zejména s přihlédnutím k její vypovídací schopnosti ve vztahu k akci, jež byla obcí pořádána. Fotografie takto nepoužité jsou následně skartovány. Pakliže si jako účastník takto dokumentované akce kdokoli z vás nepřeje být objektem fotografování a následného zveřejnění v obecním periodiku, sdělte toto prosím nejlépe osobě fotografa nebo případně zavčas na podatelnu obecního úřadu.“

Vendula Vránová,
šéfredaktorka

Petr Hanuška,
redaktor

Stanislav Denk,
redaktor

Vladimíra Hacsiková,
redaktorka

Kamila Grmolenská,
redaktorka

Pavel Peňaška,
grafik

TÝNECKÉ LISTY - Periodický tisk územního samosprávného celku - měsíčník Obce Velký Týnec.

Vydává Obec Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, IČO 00299669. Ev. číslo MK ČR: E 12522. Ročník XXXIV, číslo 4. Vyšlo 5. dubna 2024. Cena výtisku 10,- Kč. Adresa redakce: Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, e-mail: velkytynec@velkytynec.cz. Šéfredaktorka Mgr. Vendula Vránová Ph.D.

Redakční rada: PhDr. Petr Hanuška Ph.D., e-mail: starosta@velkytynec.cz, Mgr. Stanislav Denk, e-mail: mistostarosta@velkytynec.cz.

Grafická úprava: Pavel Peňaška, e-mail: penaska.pavel@centrum.cz. Tisk: PROFITISK, Chválkovická 5, 779 00, Olomouc.

Poznámka redakce: Uveřejněné příspěvky nemusejí být totožné se stanoviskem redakce.

KRONIKA

Kalendárium

1. března

Koncert Terezy Maškové

- Obec Velký Týnec - velký sál společenského domu - 19:00 hodin

16. března

Jarní týnecký bazárek

- hasičská zbrojnice - 8:00-11:00 hodin

Kyky ryký

- Knihadýlko a knihovna Velký Týnec - malý sál společenského domu - 15:00 hodin

23. března

XVI. Vinný košť

- Obec Velký Týnec - společenský dům - 16:00 hodin

28. března

15. zasedání mikroregionu Království

- Věrovary - 9:00 hodin

Libavá - Jedinečné území přírody uprostřed civilizace

- Knihovna Velký Týnec - kino - 15:30 hodin

Další události

Obec se připojila vyvěšením vlajky k podpoře Tibetu.

Komise pro životní prostředí ve spolupráci s panem Pavlem Hechtem a pracovní skupinou obce řešila poslední kácení a ořez stromů, resp. výsadbu nových dřevin.

Dne 8. března bylo předáno firmě INSTA a. s. staveniště na čp. 19 v ulici Na Kříbě, kde následně začne výstavba komu-

© P. Peňaska st.

Práce na komunitním centru začaly

nitního centra. Firma BLESK provedla odpojení elektřiny od domu a přepojení na sloup umístěný v chodníku.

Zednická část pracovní skupiny obce pokračuje ve spolupráci s panem elektrikářem Štaflelem a panem instalatérem Plevou na rekonstrukci sociálního zařízení v zámecké budově.

Dne 18. března starosta obce a členky Komise pro sociální záležitosti ZO Velký Týnec paní Sojáková a Coufalová poblahopřáli panu Josefu Markovi k 100. narozeninám.

Dne 20. března se zastupitelé obce potkali na pracovní poradě s panem ředitelem ZŠ Milady Petřkové a vyslechli jeho návrh koncepce rozvoje školy pro období 2024-30.

Dne 25. března proběhla závěrečná projekce projektu Post Bellum, které se účastní i žáci naší základní školy. Obec podporuje akci finanční dotací a zakoupením dárků pro účastníky.

© Petr Hanuška

Rekonstrukce zámecké budovy pokračuje opravou sociálního zařízení

Počasí

Co k letošnímu březnovému počasí říct? Středoevropsky netypické. Po zimě v podstatě ani památky. Předčasné jaro. Zhruba tak o 14 dnů. Paradoxně dvakrát bylo tepleji v noci než ve dne. Meruňky jsme „sklidili“ ve 12. týdnu, kdy jejich květy sežehnul mráz. Moc nepršelo, zato dost foukalo. Naštěstí první dva měsíce tohoto roku byly velmi mokré.

První dekáda. Noc: 5, 6, 8, 5, 7, 1, 4, -1, 4, 8. Den: 14, 12, 14, 16, 8, 8, 3, 9, 9, 14. Druhá dekáda. Noc: 11, 9, 5, 6, 7, 7, 3, -1, 0, -4. Den: 13, 8, 12, 14, 15, 16, 10, 5, 8, 13. Třetí dekáda. Noc: 0, 8, 9, 2, 3, -2, 9, 7, 3, 12, 15. Den: 16, 15, 19, 9, 9, 15, 15, 16, 17, 20, 21.

Připravil Petr Hanuška

ZE STAROSTOVA DENÍKU

Začala stavby komunitního centra a komunikace a chodníku v ulici Sadová

V těchto dnech obec zahájila dvě velké investiční akce. Tou první je stavba komunitního centra na místě rodinného domu č. p. 19 v ulici Na Kříbě. Obci a jejím občanům poslouží nejen jako kontaktní místo a informační centrum, ale v podkroví hlavní stavby umístěné směrem do ulice vznikne i malý koncertní a výstavní sál v jednom. V dvorní části najdou zázemí senioři a junáci.

V Sadové ulici proběhla přeložka sítí firmy ČEZ. Za několik dnů na ni naváže výstavba chodníku a komunikace, kterou provede firma Strabag a. s. Poděkování za urychlení přeložek elektrického vedení patří panu Davidu Ratajovi Elpremont a firmě Blesk.

Zámecká zahrada omlazuje

© Petr Hanuška

Keře na zámecké zahradě prošly jarními postřizninami

© Petr Hanuška

Jako v pohádce vypadá studna na zámecké zahradě, kterou ukuli kováři z firmy LOLA Nováček

VŠECHNO NEJLEPŠÍ

V březnu oslavila své pětadesáté narozeniny paní Hana Hořínková z Velkého Týnce. Gratulujeme!

V měsíci dubnu blahopřejeme k významným životním milníkům těmto našim spoluobčanům

92 let František Zavadil z Velkého Týnce	75 let Marta Rajmrová z Velkého Týnce
87 let Vlastimila Skopalíková z Velkého Týnce	70 let Marta Grygarová z Čechovic Rudolf Dosoudil z Velkého Týnce
84 let Marie Valouchová z Velkého Týnce	65 let Jozef Hanzel ze Vsiska
83 let Jiří Merta z Velkého Týnce Jaroslav Rozsypal z Velkého Týnce Blažena Prečanová z Velkého Týnce	60 let Josef Vrána z Velkého Týnce

Velikonoce v týnecké farnosti

© Petr Hanuška

© Petr Hanuška

Pan Josef Marek oslavil 100 let!

© Petr Hanuška

Pan Josef Marek z Komárova se dožil 100 let. První blahopřání přijímal v kostele Nanebevzetí Panny Marie

© Petr Hanuška

Druhý den jej navštívil starosta obce a členky Komise pro sociální záležitosti ZO Velký Týnec

**VYRÁBĚJTE
MOTORY
DO LETADEL
NAUČÍME
VÁS TO!**

Máme kvalitní školicí proces, díky kterému dokážeme zaučit každého, kdo o zodpovědnou práci u nás bude stát. Budete se moci profesně rozvíjet a získáte nadstandardní finanční ohodnocení i zájemní stabilního zaměstnavatele.

Staňte se kompletářem motorů do letadel.

15 MINUT
VLAKEM
BUSEM
Z OLMOUCE
PARKOVIŠTĚ

kariera.olmouc@honeywell.com
+420 585 128 111

www.spickovastrojarina.cz

Honeywell

Honeywell

**Budoucnost bude taková
jakou ji vytvoříme**

- Operátor výroby (m/ž)
- CNC operátor (m/ž)
- Obráběč (m/ž) – klasický soustruh
- TIG svářeč (m/ž)
- Operátor plasmu (m/ž)
- Operátor laseru (m/ž)
- Kontrolor (m/ž)

**Pro více informací naskenujte QR kód >
nebo navštivte naši webovou stránku >
www.spickovastrojarina.cz**

PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR „INDIÁNSKÉ LÉTO“

Týden plný zábavy, tvoření a sportovních aktivit. V ceně denně teplý oběd, dopolední a odpolední svačinka, pitný režim, výtvarný materiál, odměny a celodenní výlet.

Po – Pá 8.00 - 16.30 hod.. Zázemí tábora - útulná klubovna, hřiště a krásná příroda na dosah ruky. Adresa: Týnecká 98, Velký Týnec – Čechovice. Tábor je určen pro děti navštěvující 1. stupeň ZŠ.

Termíny tábora: 1. turnus 8.-12.7. 2024, 2. turnus 15.-19.7. 2024
Cena 2400,- Kč. Pro členy SRPŠ cena 2200,- Kč

SRPŠ ZŠ Milady Petřkové, z.s.
Rezervace na emailu:
srpsvt@seznam.cz

Obec Velký Týnec pořádá

PŘÁTELSKÉ SETKÁNÍ S HERCEM IGOREM BAREŠEM

Kino Velký Týnec
Pátek 12. dubna 2024 od 17:00 hodin
Vstupné 70 Kč

Předprodej v Řeznictví Coufalovi

PŘÍMĚSTSKÉ FLORBALOVÉ KEMPY 2024

Příměstské florbalové kempy jsou určeny pro všechny děti, které sport baví a chtějí svůj volný čas trávit aktivním a zdravým způsobem.

BLIŽŠÍ INFO. NALEZNETE NA:
WWW.STARSFLORBAL.CZ

JEDNODENNÍ KEMPY	LETNÍ PRÁZDNINY
● 28.3.2024	● 08. - 12.7.2024
● 01.5.2024	● 05. - 09.8.2024
● 08.5.2024	● 19. - 23.8.2024

TJ MILO OLOMOUC (STŘEDNÍ NOVOSADSKÁ 48, OLOMOUC)

PŘÍCHOD DĚTÍ	UVZVEDÁVÁNÍ DĚTÍ
7:45 - 8:30	16:30 - 17:00

ORGANIZÁTOR: STARS FLORBAL
www.STARSFLORBAL.cz
Blíží informace:
tel. 734 601 082 nebo info@starsflorbal.cz

Komise pro volnočasové aktivity ZO Velký Týnec pořádá:

PRVNÍ
*Týnecký jarmark
v podzámčí*

12. 05. 24
10:00 - 16:00

Velký Týnec - ulice Sokolská
u zdravotního střediska

Selské trhy, dílnička pro děti ke dni matek,
občerstvení, příjemné posezení.

XIII. Zběsilá jízda kozích dechů 2024 aneb vytáhni na projížďku aspoň jednou za rok svého fichtla sraz závodníků ve středu 1. května v 13:00 ve Velkém Týnci na parkovišti u hospody VESNICE

Zběsilá jízda kozích dechů není v podstatě závod, ale spíše přátelské setkání lidí se stejnou zálibou, až vášní. První ročník byl nápad na výlet dvou kamarádů a takto se to za těch několik let rozjelo...

V pondělí 1. května 2023 pořádá náš Kozidech klub již XIII. Zběsilou jízdu kozích dechů. Sraz závodníků je ve 13:00 ve Velkém Týnci na parkovišti u Hospody VESNICE (u fotbalového hřiště, vedle základní školy).

Pojedeme přes Přáslavice do Mrskles, kde bude cíl. Zdatnější a rychlejší stroje si mohou cestu natáhnout na Hrubou Vodu.

V Mrsklesích si v restauraci U Rudolfa dáme něco dobrého (pečené makrely, uzená žebra, cigáro...) probereme novinky a pokecáme.

Odkaz na Fcb stránku <https://www.facebook.com/kozidech/> a událost <https://fb.me/e/7FUSetIn7>

DĚKUJEME ZA SPOLEČNÉ TŘÍDĚNÍ ODPADU!

V Praze dne 13. 03. 2024

Vážení partneři,
tímto bychom Vám rádi poděkovali za dlouhodobou spolupráci při sběru vysloužilých elektrozařízení a za Váš odpovědný přístup k životnímu prostředí. Níže si Vám dovolujeme zaslat certifikát k environmentálnímu vyúčtování za rok 2023. Jedná se o přesný výpočet přínosu pro životní prostředí, který vznikl díky zpětnému odběru a recyklaci takového množství vysloužilých elektrospotřebičů, které odpovídá podílu elektrozařízení odevzdaných vaší obcí/firmou.

Díky Environmentálnímu vyúčtování se přesně dozvíte, kolik jste sběrem vysloužilých elektrospotřebičů uspořili elektrické energie, energetických surovin, primárních surovin a pitné vody. Vyčíslili jsme i Váš podíl na snížení acidifikačního potenciálu a emisí skleníkových plynů. Základem Environmentálního vyúčtování

je studie životního cyklu (tzv. LCA – Life Cycle Assessment), která vypovídá o dopadech výroby a recyklace jednotlivých elektrozařízení na životní prostředí. V potaz je bráno všech 6 skupin elektrospotřebičů jejichž zpětný odběr kolektivní systém ASEKOL zajišťuje.

Pro snadnou prezentaci pozitivních dopadů třídění a recyklace na životní prostředí, lze využít návrh článku pro místní média či interní využití, který taktéž přikládáme. Text a ilustrační schémata v elektronické podobě naleznete také na webových stránkách společnosti ASEKOL - www.asekol.cz v sekci stažení.

Věříme, že Váš zasláné výsledky potěší a zároveň budou mít pozitivní motivační charakter v oblasti třídění elektroodpadu i do budoucna.

Za společnost ASEKOL a.s. s pozdravem a účtou

Mgr. Jan Vrba, jednatel

Stavba „naší“ křižovatky na dálnici D55 pokračuje

© Tomáš Kubáček

Křižovatka, stejně jako provizorní kruhový objezd, u benzínky je už minulostí...

© Tomáš Kubáček

...nahradí ji mimoúrovňové křížení silnice směrem na Grygov a nové dálnice

KONCERT TEREZY MAŠKOVÉ

Týnecké listy vyhláší soutěž O FOTKU MĚSÍCE

Nejoriginálnější fotka bude oceněna
každý měsíc poukázkou* na nákup
v Olympii Olomouc v hodnotě 300,- Kč

* po zveřejnění k vyzvednutí na sekretariátu OÚ ve Velkém Týnci

Soutěží se ve dvou kategoriích

Život v naší obci

Do kategorie patří snímky zachycující člověka
při práci, odpočinku, zábavě, ale i portréty či akty.

Svět kolem nás

Do kategorie zařazujeme snímky zvířat, rostlin,
krajiny, ale i architektury a uměleckých děl.

**Do jaké kategorie má být fotka zařazena,
rozhoduje autor.**

**Fotku je třeba zaslat na email:
místostarosta@velkyty nec.cz**

Nezapomeňte uvést jméno a příjmení autora,
adresu, věk a kategorii, ve které chcete soutěžit.

Svět kolem nás - Setkání s krajtou - Aleš Dočkal - Velký Týnec

Život v naší obci - Týnecký kostel v záři plamenů - Zuzana Hacsiková - Velký Týnec

Domácí kompostování šetří peníze

O třídění biologicky rozložitelných odpadů a jejich kompostování v domácích podmínkách bylo do Týneckých listů napsáno již několik příspěvků. V souvislosti s další vlnou poskytování kompostérů pro domácnosti ze strany obce, je dobré si připomenout, jak zdárně a efektivně kompostovat. Nutno dodat, že celá akce je reakcí na fakt, že bioodpad tvoří v naší obci velmi výraznou část komunálního odpadu. Nicméně podpora třídění této odpadové složky je u nás na velmi vysoké úrovni. Občané mohou bioodpad ukládat do velkoobjemových kontejnerů, do hnědých 120l nebo 240l nádob přímo doma a mnozí využívají kompostéry v minulosti poskytnuté obcí. Je nutné si uvědomit, že odvoz a ukládání odpadu do průmyslové

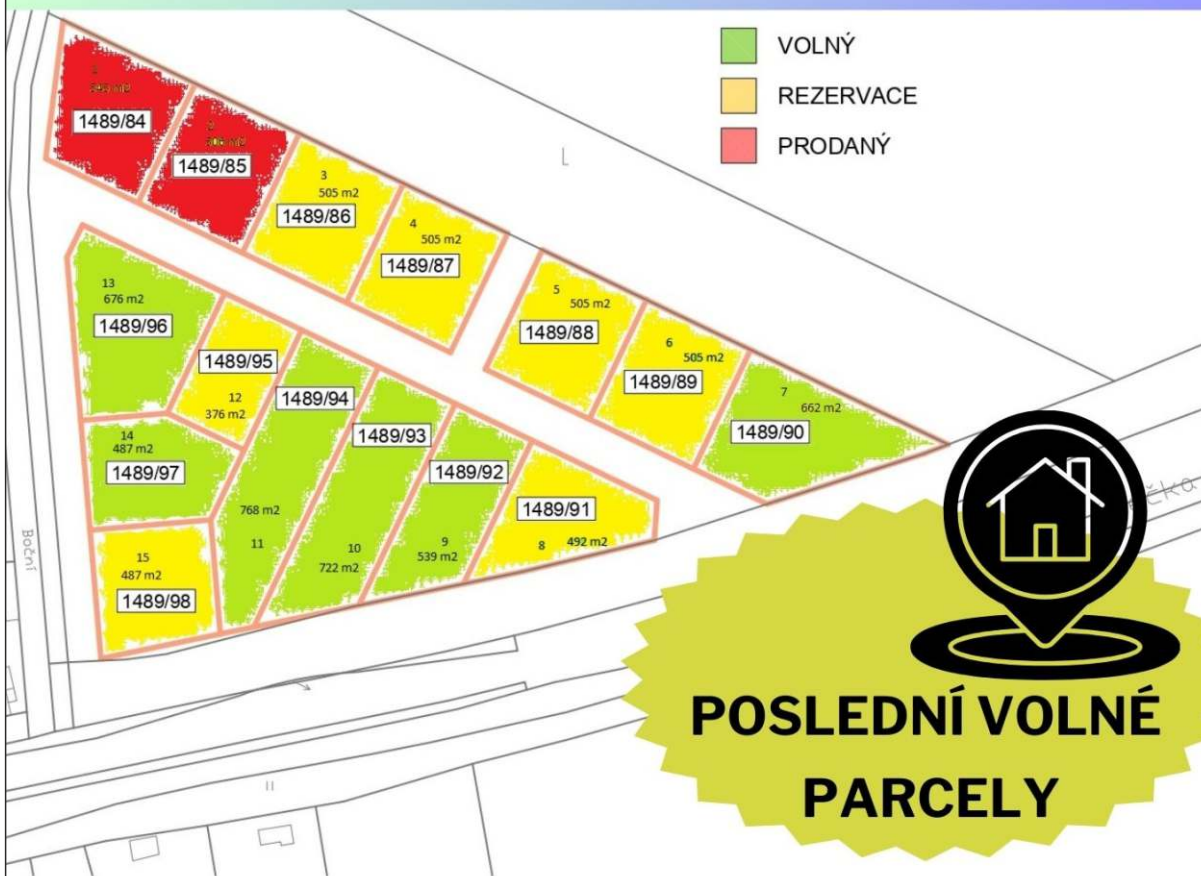
kompostárny je však placená služba a náklady se nepřímo promítají do poplatků za odpad, který platí každá domácnost. Nejlepší cestou je bioodpad kompostovat přímo doma na dvorku či na zahradě. Je to zdarma a ještě tím získáme velmi kvalitní organické hnojivo pro záhony. Jak tedy co nejlépe kompostovat?

Základní pravidla: rozmanitý a vhodný materiál, vlhkost a vzdušnost. Co se týče materiálu, kompostovat lze kde co, ale ne všechno. Z kuchyně jde prakticky o všechny rostlinné zbytky. Odřezky z ovoce, zeleniny, kávová sedlina (velmi dobrý materiál!), ale i malé množství rozdrčených vaječných skořápek. Trocha vařených brambor nebo rýže také neuškodí, ale ve větším množství mo-

© 3x ilustr. foto

STAVEBNÍ POZEMKY VELKÝ TÝNEC NA PRODEJ

**POSLEDNÍ VOLNÉ
PARCELY**

ZASTAVITELNÁ PLOCHA Z29, VELKÝ TÝNEC

+ 420 607 808 622

hou lákat hlodavce. Rostlinný odpad z kuchyně je vhodné kombinovat s tím zahradním. Přiměřené množství posečené trávy, na drobnou nastříhané větvičky, přiměřené množství listů. Pokud máte místo a jste schopni si část materiálu (listů nebo trávy) usušit, je vhodné kombinovat suchý materiál s čerstvým.

Když už máte zdárně založenou „hromadu“, dbejte na to, aby se materiál nevysušil na troud sluncem nebo nebyl přemokřený. Je vhodné udržovat kompost vlhký, ale maximálně tak, že se při zmáčknutí v ruce objeví kapky mezi prsty. Kompostování je aerobní proces. Potřebuje přísun vzduchu. Proto jsou plastové kompostéry děrované. Materiál v nich nesmí být upěchován nebo ušlapán a škodí silné vrstvy stejného materiálu. Plný kompostér čerstvě posekané trávy začne spíše hnit, místo toho, aby se začal proměňovat v kompost. Pro toho, kdo má možnost si ji opatřit, je velmi vhodným materiálem pro přimíchání do kompostu dřevní štěpka. Čeho se naopak vyvarovat? Jak lze snadno vyvodit z předchozích doporučení, obecně kompostu škodí, když se vysuší a nemá pestré složení. Naprosto se vyvarujte přidávat do něj maso, kosti, oleje nebo mléčné výrobky.

Je velmi vhodné vrstvy po několika měsících promíchat a dopřát kompostu čas. Dobře založený zraje 6 až 12 měsíců. Ano, trochu starostí s kompostem je, ale kdo si tato doporučení osvojí, může snadno a efektivně přeměňovat rostlinné zbytky z domácnosti na velmi cenné hnojivo a ještě šetří peníze sobě i ostatním.

Jiří Dvořák

ZE ŽIVOTA NAŠICH KNIHOVEN

Po stopách předků

Ve čtvrtek 14. března se uskutečnila přednáška Martina Kašpara s názvem Po stopách předků, ve které nám představil základy pro hledání předků. Mimo jiného zmínil i řadu historických zajímavostí.

Děkujeme všem posluchačům za účast a těšíme se na shledanou na další přednášce!

Eliška Tomečková

© 4x Eliška Tomečková

Rukavice

Děkujeme všem dětem, které se zapojily do naší výzvy „Módní přehlídka zimních rukavic“. Sešlo se neuvěřitelných 38 rukavic, ze kterých je možné

udělat 19 párů. Připojujeme fotku, abyste se také mohli pokochat!

Eliška Tomečková

© Eliška Tomečková

Knihadýlko

V sobotu 16. března proběhlo na malém sále Společenského domu Velký Týnec představení Kyky ryky, dobrý den, jehož předlohou byla stejnojmenná dětská kniha. Oslavili jsme tak Březen měsíc čtenářů.

Děti se od kohoutka naučily správně kokrhát, pomáhaly mu budit dvoreček a najít ztracené kamarády, dokonce si s kohoutkem a slepičkou zazpívaly pís-

ničku. Po představení na děti čekala celá řada aktivit, např. věšení ptáčků na drát, přebírání hrachu, pexeso atd. Domů si odnesly samolepku a omalovánku podle ilustrace z knížky.

Děkujeme všem divákům za účast, Knihadýlku za krásné představení a Obci Velký Týnec za finanční podporu!

Eliška Tomečková

© 6x Eliška Tomečková

Miluji výzvy, takže ráda se pohybuji ve světě různých žánrů, říká spisovatelka Vladka Sacká

Mohla byste se našim čtenářům představit?

Rodilá Slezanka, úřednice, snad už i spisovatelka. Od loňska také hrdá členka Moravskoslezského gangu spisovatelů, který založili výborní místní autoři – Jiří Klečka a Lenka Pastorčáková.

Jak jste se dostala k psaní?

Oba rodiče mě vedli ke čtení, ale já jsem šla ještě o kousek dál. Jako introvertní dítě jsem si malovala v hlavě napínavé příběhy, které jsem jako malá holka z Orlové chtěla prožívat. Ty první jsem vytukávala na staříčkém psacím stroji, sotva jsem se naučila psát. První příběh, byť nikdy nedokončený, vznikl už někdy v osmi, devíti letech. Měla jsem štěstí, že jsem v rodičích měla velkou podporu, takže přes někdy velmi dlouhé pauzy, jsem se psaní nikdy zcela nevdala. Je to jako žít desítky, stovky jiných životů, a to mě dodnes baví.

Tuším, že jste Vaši knihu kdysi dávno zahlédla na Wattpadu. Byl to první příběh, který jste publikovala? Co Vás přimělo jít s kůží na trh? A jak dlouho první kniha vznikala?

Ano, byla to první kniha, která se dostala z šuplíku, když pomínu nějakou tu povídku v knižní sbírce. Tehdy jsem byla doma na mateřské, navíc v době covidové. Dcera dopoledne ráda vyspávala, a to mi dávalo nějaký prostor věnovat se sama sobě, svému koníčku. Tehdy jsem si říkala, že aspirujících spisovatelů je u nás tolik, že mi knihu nikdy nikdo nevydá, a tak jsem své příběhy sdílela alespoň na literární platformě Wattpad. Bylo mi líto, nechat si je jen pro sebe. Pak jsem se dozvěděla o výzvě nakladatelství Fortuna Libri, že hledají nové autory a zaslala jim ukázkou Svíce. Zalíbila se a zbytek je historie. Samotná kniha byla napsána asi za čtyři měsíce.

Spousta lidí tvrdí, že uživatelé na Wattpadu spisovatele nikam neposunou, jelikož je plný fanfiků nevalné hodnoty a prosadit se s nějakým kvalitním příběhem je těžké. Jak jste to měla vy?

Je pravdou, že otevřenost Wattpadu prakticky komunikativně s sebou nese riziko zahlcení. Jde o specifickou komunitu složenou z ostřílených autorů, recenzentů a beta čtenářů, i úplných začátečníků. Právě ti nejmladší, kteří s psaním teprve začínají, se vystavují riziku, že je spontánní negativní zpětná vazba od psaní zcela odradí. A to by byla škoda! Všichni jsme nějak začínali a zpětně se díváme na svoje začátky, v lepším případě, velmi blahosklonně. Ale tamní komunita dokáže být zároveň velmi podporující a motivující. Má to svá negativa a pozitiva. Mě osobně Wattpad nakopil k tomu, abych se pokusila nabídnout své knihy v klasických nakladatelstích.

Našel se nějaký hater, nebo jste naopak měla konstruktivní zpětnou vazbu, která vás posunula dál?

Vyloženo na hejty jsem naštěstí nenarazila, což je malý zázrak. Ale právě to specifikum tamní komunity vedlo spíše k tomu, že moje díla se netěšila takové pozornosti, v jakou jsem ve skrytu duše doufala. Ony ty fanfikce jsou mezi uživateli Wattpad velmi populární, v těsném závěsu pak young adult příběhy. Stále mám na Wattpad rozepsanou young adult fantasy, která posbírala asi nejvíce kladných reakcí z mou zveřejněných příběhů. Myslím, že pro kon-

struktivní zpětnou vazbu bych na tuto platformu primárně nešla, to je v zásadě úkol hlavně pro zkušené beta čtenáře, ale pozitivní reakce dokáží člověka namotivovat, aby pokračoval a pracoval na sobě.

V současnosti se hodně mluví o tom, že občas nakladatelé zabrousí na Wattpad a hledají díla, která by mohli publikovat. Příkladem je třeba série After od Anny Todd nebo Martina Čekalová a její Město duší, pokud se nepletu. Našel si vás někdo, nebo jste šla „klasickou“ cestou oslovení nakladatelů?

Mluví se o tom a asi pro spoustu autorů na Wattpad jde o „svatý grál“. Je pravdou, že i mně se stalo, že mě skrze Wattpad oslovili z jednoho nejmenovaného nakladatelství kvůli dílu, které o několik let později vyšlo pod názvem Koruna otráveného stromu. Bohužel po roce a půl čekání ze spolupráce sešlo a celá domluva vyšuměla. Pozitivně ale beru skutečnost, že mě to opravdu „nakoplo“ a řekla jsem si, že rukopis není špatný a možná pro něj jen potřebuji najít vhodnějšího nakladatele. A toho jsem našla v Našem nakladatelství Knih Dobrovský. Ty už jsem oslovila sama, ale předchozí zkušenost mi dodala kuráž.

Jak dlouho trvala cesta k vydání knihy? Bylo to těžké?

To je dost relativní. Když FL poptávalo nové autory, udělala jsem začátečnickou chybu a nabídla nedokončený text. Byla jsem přesvědčená, že to stejně nevyjde, ale jim se ukázka líbila. Naštěstí jsem měla příběh v hlavě dopilovaný a samotné dopsání trvalo už jen několik týdnů. Půl roku po poslední teče byla kniha na pultech a vedla si velmi dobře. Kombinace exotického prostředí, romantiky i krásné obálky zafungovala jako kouzlo. Koruna otráveného stromu měla tu cestu výrazně těžší. Jedná se o knihu, která je od Svíce žánrem tak daleko jak jen může být, a musela jsem najít vhodného nakladatele. Navíc po prvním odmítnutí jsem ji kompletně přepracovala, a výslednému textu to vloženo prospělo. V době, kdy jsem to už chtěla vzdát, mi ohromně pomohla podporou kamarádka, spisovatelka Jana Jánková, a podpořil mě i můj bývalý manžel, k mému psaní jindy spíše zdrženlivý, s tím, že to nemám tak brzy vzdávat, pokud knize věřím. Cesta druhé knihy na pulty tak trvala asi tři roky, ale nelituji, teď je taková, jaká být měla. Jsem na obě knihy moc pyšná.

© archiv Vladky Sacké

Vaše první kniha se odehrává ve Vietnamu. Proč Vietnam? Čerpala jste z vlastní zkušenosti?

Měla jsem to štěstí strávit před pár lety několik měsíců pracovně ve Vietnamu, který mi naprosto učaroval, jak ráda znovu opakuji, i díky možnosti poznat jej jinak než jako turista. Chtěla jsem si výjimečné zážitky uchovat a pomalu se mi rodil v hlavě příběh. Exotickému Vietnamu prostě slušel romantický kabát, a tak vznikla kniha pro ženy Pošli svíci po řece. Je to inspirativní země plná protikladů. Nejlépe to vystihnul speciál britského pořadu Top Gear, který byl natočen ve Vietnamu, a kde na závěr zaznělo: „Vietnam? Člověče, to bys nepochopil, tys tam nebyl.“ To vystihuje mé pocity, a ač je mi jasné, že můj pohled na Vietnam je zkreslený a neúplný, zažila jsem tam náročně i krásné období, a jsem za tuto zkušenost neuvěřitelně vděčná. Právě tyto pocity a vzpomínky jsem se pokusila vtisknout do prvotiny, a snad se mi to povedlo.

Zároveň je to ale vcelku smutné téma. Kde jste brala inspiraci?

Možná někdy dospěji k tomu, abych psala optimistické příběhy, které končí dobře. Víím, že mnoho čtenářů takové příběhy vyhledává, aby si odpočali od každodenních trápení. Mě ale vždy lákalo psát o obyčejných lidech v neobyčejných situacích. Život nám přináší spoustu výzev a těch krásných okamžiků je vlastně strašně málo, proto stojí za to si je hýčkat a bojovat za ně. Ráda vyprávím příběhy lidí, kterým osud nadělal špatné karty, ale oni to nevzdali. Mým skromným přáním je, aby si někdo po dočtení mé knihy řekl: „To znám, je to i můj příběh, to jsem zvládl/a!“ Inspirace byla všude kolem, stačilo se dívat a poslouchat, protože když se naučíte naslouchat ostatním, zjistíte, že s vámi sdílí často neuvěřitelně silné životní příběhy.

Co jsem viděla, řada čtenářů touží po pokračování, protože dle jejich názorů kniha končí otevřeně. Chystáte se na něj, nebo je pro vás kniha uzavřený příběh?

Líbil se mi závěr, kde si každý může představit pokračování podle vlastního gusta. Asi nelze udělat uspokojivý závěr pro všechny. Docela mě překvapily reakce, které volaly po pokračování příběhu. Ta často bývají zklamáním, čtenář má nějaká očekávání a ta se málokdy podaří uspokojivě naplnit. Zároveň si dovoluji představit, že by příběh Svíce dostal mladšího sourozence, který by Ane-

tin a Petřův příběh nějakým způsobem uzavřel, ten prostor tam je. Kdyby nakladatel přišel s tím, že je poptávka, jsem připravená se do toho příběhu znovu ponořit, protože myslím, že je v něm ještě co odvyprávět.

Naopak vaše druhá kniha je žánr sci-fi. Dle mého názoru je to obrát o 180 stupňů. Proč jste se pustila znovu do sci-fi?

Druhá kniha je směsice žánrů sci-fi, fantasy a horor, obtížně se někam řadí i mně. Tyhle žánry mě lákaly a provázely od dětství. Ať už šlo o animovaný fantasy Poslední jednorozec, který teď shodou okolností vyšel opět knižně, Pán prstenů, Hvězdná brána, Carrie a další. Všechny jsem milovala, prožívala silně příběhy, kde bylo možné téměř cokoli. Také jsem si prošla na škole obdobím harlekýnek, ale u mě vždy vedl Stephen King, Kulhánek, Wyndham, Bradbury. Napsat román plný tajemna, akce, to bylo mým snem, který jsem si splnila prostřednictvím Krouny otráveného stromu. A zároveň, jsem chtěla ukázat, že i tenhle žánr se dá uchopit i jinak – psychologicky, s prvky thrilleru, a tak reálné, jak je jen možné, jak právě po vzoru Stephena Kinga či Michaela Crichtona.

O čem příběh je? Užij si jej i ti, pro které sci-fi není jejich šálek?

Myslím, že ano, i když kdo žánru neholduje, bude vždy tyto knihy obcházet s despektem. Přesto se snažím psát příběhy hlavně o lidech, jejich osudech, hrát si s psychologii hrdinů. Ačkoliv je Koruna zasazena do kulis fantastiky, v jádru je to příběh o přátelství, loajalitu a odpovědnosti za vlastní volby, za lidi, které k sobě připoutáme. Všechny ty vědecko-fantastické propriety mi jen dávají větší možnost postavit hrdiny do zcela nových, mezních situací, na které se nedá dopředu připravit, ve kterých se naplno projeví charakter lidí. Hlavní hrdina učinil v životě volby, které jej dovedly až na samé dno, ale dokázal se vzchopit, čelit svým démonům a pokouší se napravit své chyby. Není to tak trochu příběh mnoha z nás?

Bylo něco, co Vás z vydávání první knihy poučilo, abyste se tomu při dalším vydání vyhnula?

Na to není jednoduchá odpověď. Jedná se o knihu zcela odlišných žánrů, vydané u naprosto odlišných nakladatelů. Určitě jsem se naučila přikládat důležitost věcem, které mě jako nezkušenou autorku moc netrápily – dobře udělaná

obálka a marketing. Prvotina měla krásnou obálku, které Fortuna Libri skutečně dělat umí. U Koruny jsem se na vzhledu obálky podílela aktivněji, aby byla podle mých představ, protože grafik není tím, kdo text četl. To je úkol redaktora, se kterým musí spolupracovat. Ale tentokrát už jsem se nebála do procesu vstoupit, ačkoliv výsledek je vždy věc kompromisu. Pokud jde o reklamu, nestačí mít zajímavý příběh či exotické kulisy a čekat, až si knihu čtenáři sami najdou. Autora musí být vidět a slyšet, protože si troufám tvrdit, že jsme stále národ čtenářů, ale nabídka je velká, a je snazší sáhnout po osvědčených jménech než po autorovi, u kterém nikdy někdo neslyšel. Je naivní očekávat, že datem vydání knihy máte splněno.

Je ještě nějaký žánr, který byste si chtěli zkusit?

Miluji výzvy, takže určitě ano. I když mé srdce patří fantastice, lákala by mě třeba detektivka. K mým zamilovaným patří knihy Agathy Christie nebo A.C.

Doyle. Možná je to pro mě nevhodné, protože čtenáři, pokud si oblíbí knihu, mají od autora do příště již nějaká očekávání. Pro spisovatele je zásadní vybudovat si fanouškovskou základnu, a když přijde po ženském románu s drsnou sci-fi, je to obrovské riziko. Neví, co od vás mohou očekávat, a samozřejmě mohou být zklamaní. Mě ale ta hra se žánry nesmírně baví. Stejně tak mě těší, když vidím pozitivní reakce na dvě tak odlišné knihy jako je Svíce a Koruna. Stále mám ambice dokončit i rozepsanou YA fantasy, která je dosud k přečtení na Wattpadu.

Chystáte teď v současné době nějakou novou knihu? Na co nás můžete nalákat?

Pofád jsem někde mezi touhou dokončit druhý díl Koruny otráveného stromu a dopsat vztahový román, který mám již nějakou dobu rozpracovaný. Je nesmírně složité během zaměstnání a péče o předškolní dítě najít dostatek času na psaní, ale vzdát se jej jen tak ne-

hodlám. V tomto roce by měla vyjít povídka jako součást antologie, detaily si

ale zatím musím nechat pro sebe. A pak mám před sebou účast na festivalu Fantastická Ostrava, kde bych měla mít diskuzní panel s výborným autorem mysteriózních románů a mým kamarádem Jiřím Klečkou. A protože jsme „gang“, moderovat by jej měla naše společná kamarádka a spisovatelka Lenka Pastočáková. Rádi bychom takto „sdružili“ více autorů z Moravskoslezského kraje, kterým se zatím nedostává tolik pozornosti, vzájemně se podporovali a pomáhali si, protože společnost lidí se stejnými zájmy je pro nás všechny neuvěřitelně inspirativní a motivující.

My mnohokrát děkujeme za rozhovor. Dodám, že knihy Pošli svíci po řece a Koruna otráveného stromu si brzy můžete vypůjčit v Knihovně Velký Týnec.

Ptala se Eliška Tomečková

Ježci potřebují naši pomoc, říká Jiří Klimeš z neziskové organizace Pomoc ježkům, z. s.

Co vás vedlo k tomu založit spolek, který bude pomáhat ježkům? Proč zrovna ježci?

Začalo to prostým pozorováním a podporováním ježků na vlastní zahradě a blízkém okolí, což nevyhnutelně vedlo k tomu, že jsme několikrát narazili i na ježky, kteří nebyli v dobré kondici, nebo na nesamostatná mláďata. Pokoušeli jsme se jim sehnat odbornou pomoc, ale marně. Záchraná stanice v našem okolí o ježky prostě neměla sebemenší zájem. Jakoby to pro ně nebylo dostatečně atraktivní nebo užitečné zvíře. Odbyli nás s tím, ať nezasahujeme do přírody. My se s jejich přístupem ale odmítali smířit. Z dat zemí západní Evropy totiž víme, že ježků ve volné přírodě v důsledku lidské činnosti ubývá a stahují se blíž k lidem. Jejich přirozený biotop lidé v průběhu několika posledních desetiletí téměř zničili a jim nezbyvá nic jiného než žít v naší blízkosti. Na zahradách kolem našich domů sice snáz najdou potravu, ale zároveň tu na ně číhá i spousta pro ježky těžko předvídatelných nebezpečí (auta, sekačky, psi apod.).

K založení spolku nás tedy přivedla hlavně opakovaná špatná zkušenost se spádovou záchranou stanic. Ve světě, kde příroda už dávno není, co bývala (minimálně ne z ježčího úhlu pohledu), totiž nedává smysl spoléhat na to, že „to je příroda“ a „příroda si poradí“. Ježek je velmi užitečné zvíře, které do naší přírody patří. Problém je, že z té původní přírody vlivem lidské činnosti moc nezbylo a my jsme přesvědčení, že nějakou pomoc ježkům za tu ztrátu přirozeného biotopu dlužíme. Přece jako lidé nemůžeme přírodu na jedné straně každý den měnit, resp. ničit a zároveň tvrdit, že by se do ní nemělo zasahovat.

Kde všude vaše organizace působí?

Hlavní sídlo máme v Luhačovicích, ale pomoc ježkům jsme obvykle schopni zajistit přes kolegy i v Praze a v okolí Brna. Nutno však dodat, že kromě nás v některých krajích našťást existují i vstřícnější záchrané stanice, které ochotně pomáhají. Pokud nás s ježkem kontaktuje někdo z takové oblasti, odkážeme ho tam.

Kolik ježčích pacientů obývá v současné době u vás v záchrané stanici?

Zimu u nás trávilo 52 ježků, což přibližně odpovídá naší maximální kapacitě. Sta-

nici totiž provozujeme ve dvou lidech ve volném čase při vlastním zaměstnání a péči o vyšší počet ježků už bychom časově nezvládli. Podzim a zima je ale z hlediska ježků nejvytíženější období roku a s jarním vypouštěním snad přijde i doba, kdy si trochu oddechne a nabere sílu na letní sezónu mládat.

QR Platba pro zaslání finančního příspěvku na pomoc pro ježky

Blíží se jaro a ježci se budou probouzet z hibernace. Můžeme jim nějak přilepšit, aniž bychom jim uškodili?

Ježkům můžete pomoc několika způsoby. Pokud máte alespoň malý kousek zahrádky, vedte ji v co nejpřírodnějším duchu (tipy, jak na to, najdete na našich stránkách www.pomocjezkum.cz). Ježky ve svém okolí můžete taky přikrmovat kvalitními granulami pro kočky či koťata nebo malá plemena psů. Vybírejte ideálně takové, které mají jako hlavní složku kuřecí maso, ne obilí. Nezapomínejte ale ani na miskou s čerstvou vodou, protože dehydratace je mnohdy větším problémem než hlad, a to nejen v letních měsících. Spoustu ježčích životů by také zachránilo to, kdybychom se chovali trochu ohleduplněji i v provozu na silnici. Některým střetům aut s ježky by se asi předcházelo jen těžko, ale často je ježek přejety i na místech, kde by k tomu s trochou ohledu a snahy vůbec dojít nemuselo...

Spousta lidí má představu ježka s jablíčkem a hruškou na bodlínách, jak si to kráčí zachumlat se někam do listí. Je to opravdu mýtus?

Je to mýtus. Ježek se živí hmyzem a žádné zásoby ovoce si „do spíže“ nenosí. Faktem ale je, že někdy můžete vidět ježka hodovat na spadeném ovoci. Ve spadeném a často nahnilém ovoci totiž může být hmyz, který se ježek snaží

ulovit. Podle některých se navíc ježek po jídání nahnilého ovoce opíjí podobně jako lidé alkoholem. ☺ Pravda je tedy taková, že občas ježka u ovoce najdete, ale není to hlavní složka jeho potravy. Pokud chcete ježky přikrmovat, masové granulace jsou rozhodně lepší alternativou než nakrájená ovoce.

Čím mohu ježkovi ublížit?

Je to poměrně široce pojatá otázka. Velké nebezpečí pro ježka spočívá právě v tom, že žije v blízkosti člověka. S tím se pojí silnice a střety s auty, otravy zahradní chemií, úrazy od sekaček nebo psů, popáleniny od spalování zahradního odpadu, pády do výkopů, zahradních jezírek, bazénů apod. Samostatnou kapitolou je ale přikrmování nevhodným krmivem. Do ježčího jídelníčku opravdu nepatří piškoty, semínka, ořechy, ovoce ani zbytky z kuchyně. Pokud chcete ježky přikrmovat, pak jsou opravdu nejlepší volbou suché (nerozmočené) kočičí granulace. A nepřehánějte to ani se servírováním hmyzu jako jsou mouchičky a zophobasy. I ty to má svá zdravotní rizika. Pokud je vaše zahrada alespoň trochu přírodní, ježek si hmyz naloví sám.

Kam se nejčastěji ježek na podzim schová? Narážím na to, abychom předváděli a třeba při jarním úklidu jim nějak neublížili...

Ježek si na zimu obvykle staví poměrně důmyslné hnízdo z různých přírodních materiálů, nepohrdne ale ani hromadou nakupeného listí a suché trávy nebo kompostem. Pokud tedy na zahradě něco takového máte, mohl by tam teoreticky ježek spát. Správně říkáte, že je důležité tohle předvídat a pokud už musíte nějakou tu hromádku přírodního materiálu uklidit, pak buďte hlavně opatrní, dělejte to postupně po malých vrstvách, a hlavně ji nezapalujte!

Jak poznáme, že ježek spí a není mrtvý?

Na tohle není úplně snadná odpověď. Jsou případy, kdy to i laik na první pohled pozná, a naopak víme i o případech, kdy si v tom nemusí být jistá ani zkušená záchraná stanice. Spící ježek samozřejmě dýchá, ale někdy je opravdu těžké to poznat. Ježek ale nikdy nespí (nehibernuje) na otevřeném prostranství. To ale neznamená, že nepohyblivý ježek na volném prostranství musí být

vždycky mrtvý! Může klidně žít, ale je vážně nemocný a nutně potřebuje odbornou pomoc v záchrané stanici.

Zdržuje se ježek na jednom místě, nebo cestuje?

Cestuje. Za noc nachodí i několik kilometrů a přespává na několika různých místech. Jedna zahrada běžné velikosti mu nestačí, proto je důležité, aby se mohl volně pohybovat. V tom mu ale bohužel často brání neprostopupné ploty s podezdívkou. Výjimkou je samička, která má v hnízdě schovaná mláďata. Ta se po dobu 6-8 týdnů vrací do stejného místa za potoky.

Jste jeden ze spolků, který se specializuje na ježky. Co když ale uvídím poraněného ježka, vaše stanice pro mě bude daleko. Kam ježka můžu odvést?

Zavolat nám mohou lidé odkudkoli a vždy se jim pokusíme poradit. Pokud jsou nálezci ochotni nám ježka přivést nebo třeba alespoň přiblížit do nějaké rozumné vzdálenosti, neřešíme, odkud ježek je. Měli jsme už v péči ježky z celé Moravy. Pokud je to ale opravdu moc daleko, snažíme se nálezce nasměrovat jinam. Jak už jsme zmínili, v některých krajích působí vynikající záchrané stanice, které o ježky pečují a dělají to skvěle.

Jaké jsou nejčastější zranění ježků, kteří se dostanou do Vaší stanice?

Nejčastěji jsou to ježci zranění sekačkou, pokousání psem nebo sražení autem.

Jak můžeme vaši organizaci pomoci?

Nejvíce nám pomůže, když budou lidé ježkům v rámci svých možností pomáhat – ať už úpravou zahrad, přikrmováním nebo třeba tím, že budou opatrní na cestách. Čím míň ježků bude naši pomoc potřebovat, tím míň práce pro nás. ☺ Pomoc je pro nás i to, když nám lidé ježka, kterého někde najdou, přivezou. Čas, který bychom jinak trávil v autě, tak můžeme věnovat péči o ježky. Pokud by někdo chtěl pomoc přímo těm ježkům, co se dostanou do naší stanice, tak oceníme jakýkoli příspěvek na náš transparentní účet 2902010063/2010.

Ptala se Eliška Tomečková

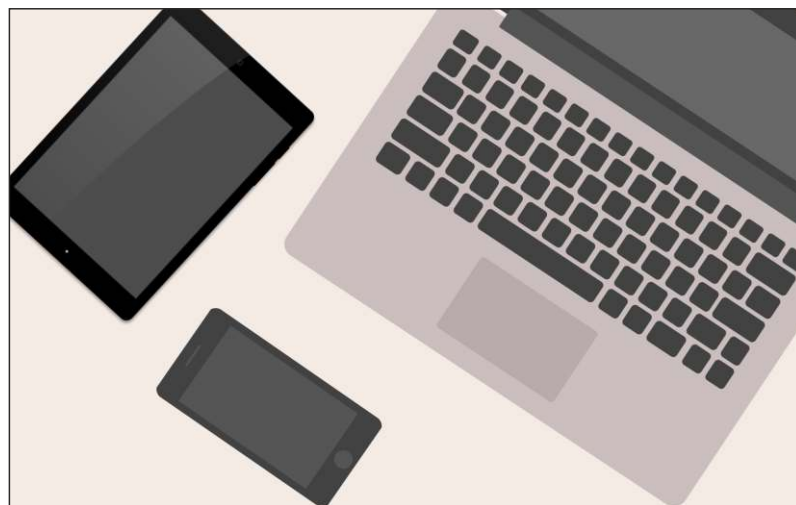
Zveme vás na
VÍTÁNÍ PTAČÍHO ZPĚVU
ve Velkém Týnci

KDY? Sobota 27. 4. 2024 v 7:30

KDE? Sraz je na konci ulice Komárov na plácku u popelnic na tříděný odpad (směrem k Cihelně)

Nenáročná procházka pro děti i dospělé povede přílehlými zahradami a bude zaměřena na pozorování a poslech druhů ptáků typických pro zahrady, remízky, les a otevřenou krajinu v okolí Hradiska. Délka trasy bude přibližně 3,5 km. Akce bude ukončena okolo 10:30 návratem do ulice Komárov. Za deště se akce nekoná. Zájemci se mohou nahlásit na email evakolar@seznam.cz nebo na tel. 776 801 500 nejpozději 26.4.

Více informací na webu České společnosti ornitologické www.birdlife.cz

KNIHOVNA VELKÝ TÝNEC, KLUB SENIORŮ
VELKÝ TÝNEC A SENIORON POŘADAJÍ
PŘEDNÁŠKU NA TÉMA

PODVODNÉ JEDNÁNÍ NA INTERNETU

16. DUBNA OD 16:00
MALÝ SÁL SPOLEČENSKÉHO DOMU

Jak poznat podvodné emaily?
Jak na bezpečné online nákupy?
To a mnoho dalšího se dozvíte!
Možnost osobní konzultace.

**KNIHOVNA
VELKÝ TÝNEC**

OTEVÍRACÍ DOBA

Úterý a čtvrtek 16:00 - 18:00

Novinky, aktuality a další podrobnosti sledujte
na www.facebook.com/KnihovnaVelkyTynec

**KNIHOVNA
VELKÝ TÝNEC**

zve všechny děti na program

Honza Popleta v ZOO

20. dubna od 15:00

Velký sál Společenského domu

Čekají na Vás písničky Honzy Poplety,
soutěže, modelování balonů a spousta
hudby!

Vstup zdarma!

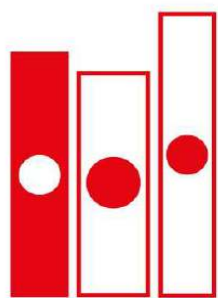
KNIHOVNA VELKÝ TÝNEC

Flora Velký Týnec

Vyzvedni si u paní knihovnice květinu
a vybarvi ji.

Když ji odevzdáš při příští návštěvě
knihovny, získáš odměnu!

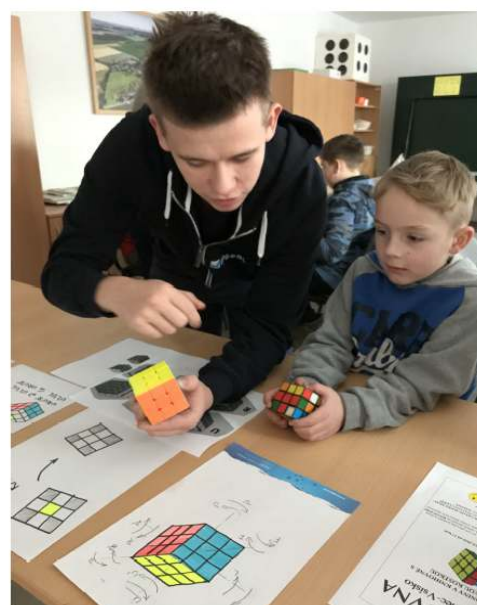

KNIHOVNA

Velký Týnec-Vsisko

V pondělí 4. března 2024, o jarních prázdninách, měly děti možnost nahlédnout do problematiky Rubikovy kostky a seznámit se s postupem jejího skládání. S jednotlivými kroky jim pomáhal Joel Šturm.

Účastníci si osvojili základní postupy, jedno setkání však na poskládání celé kostky nestačilo. Jen některé děti odcházely domů s kompletně složeným hlavolamem, proto akci v knihovně ještě někdy zopakujeme:-)

ZE ŽIVOTA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Výtvarná soutěž v Citově

Mateřská škola Citov pod záštitou Sdružení obcí mikroregionu Království vyhlásila 16. ročník výtvarné soutěže na téma „Na tý louce zelený aneb co všechno můžeš vidět na louce“. Do soutěže se zapojilo 14 základních a mateřských škol, včetně Mateřské školy Velký Týnec. Vítěze pečlivě vybrala komise sdružení mikroregionu Království. Konkurence byla veliká, krásných výtvo-
rů se sešlo přehřel, které proměnily zámek v Citově v úchvatnou galerii dětských děl. Do soutěže poslala naše mateřská škola celkem 9 velice vydařených výrobků. Děti se velice snažily, byly tvo-

řivé a nápavité. Bohužel nemohly vyhrát všechny děti, ač všechna díla byla krásná. Ve středu 13. března se konal ceremoniál s vyhlášením výsledků. Mateřská škola Velký Týnec byla velice úspěšná a odvezla si v I. kategorii hned 3 ocenění! Získala 1., 2. a 4. místo. Děti byly oceněny nejen diplomem, ale i věcnou cenou, a hlavně byly motivovány k další práci. Děkujeme pořadatelům za krásně zorganizovanou soutěž s vernisáží. Již nyní se těšíme na další ročník!

Učitelky MŠ Velký Týnec

Předškoláci na návštěvě v první třídě

Koncem měsíce února vyrazily nejstarší děti z naší týnecké mateřské školy na tradiční návštěvu do místní základní školy. Paní učitelky prvňáčků nás vřele přivítaly a uvedly nás do tříd, kde se vzdělávají naši loňští absolventi. Děti se velice těšily na své starší kamarády, společně si zahrály několik výukových her a vyzkoušely si práci ve školních lavicích. Paní učitelky připravily pro natěšené předškoláčky několik úkolů s pro-

cvičováním geometrických tvarů, řazením děje známé pohádky apod. Děti s nadšením vystřihovaly, lepily, vykrášlovaly a odpovídaly na otázky. Na závěr předškoláci školákům a paním učitelkám zazpívaly písničku a rozloučily se plní dojmů s myšlenkou na brzkou návštěvu základní školy při dubnovém zápisu do 1. třídy.

Paní učitelky ze Sluníček

Vynášení Morany

*Zimo, zimo, táhni pryč
nebo na tě vezmu bič.
Zatahám tě za pačesy,
za ty hory, za ty lesy.
Až se vrátím nazpátek,
svleču zimní kabátek!*

Letošní zima začala ustupovat poměrně brzy. S blížícím se prvním jarním dnem ale začala vystrkovat dráčky a bránit jaru, aby převzalo svoji vládu. Tomu však děti z mateřské školy neholdaly přihlížet, a proto vyrazily k potůčku, aby zimu v podobě Morany, Moreny či Smrtky poslaly co nejdál spolu se všemi mrazíky, studenými větry a nemocemi. Každá třída si vyrobila svoji Moranu, k čemuž děti využily nejrůznější materiály – vejce, pečivo, klacíky, slámu apod. V doprovodu jarního říkadla ji v průvodu vyprovodily k vodě, kde se s ní rozloučily. Teď už se jen můžeme těšit, až jaro propukne v plné síle, probudí spící přírodu a vše rozveselí pestrými barvami.

Marta Horáková, učitelka

© 6x archiv MŠ Velký Týnec

Děti ze školky v Suchonicích vynášely Moranu

V mateřské škole v Suchonicích dbáme na dodržování lidových tradic, a tak jsme se i letos vydali přivolat jaro a vyhnat zimu. Na cestu s námi tedy musela vyrazit i Morana-symbol zimy, kterou jsme za zpěvu jarních písniček vynesli na pole za vesnicí a spálili. Do školky jsme se vrátili opět s písničkou a veselou náladou a také jsme přinesli „lito“-zelené větvičky, symbolicky ozdobené barevnými stužkami.

Lucie Smékalová a tým učitelek MŠ

© 3x archiv MŠ Suchonice

MATEŘSKÁ ŠKOLA SUCHONICE
VÁS SRDEČNĚ ZVE NA
DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ

11. 4. 2024

9-12H
14-16H

BUDE NÁM POTĚŠENÍM SE S VÁMI OSOBNĚ SETKAT A UKÁZAT VÁM, JAK PROBÍHAJÍ BĚŽNÉ DNY V NAŠÍ ŠKOLCE.
MŮŽETE SI NAŠÍ ŠKOLKU PROJÍT, PROHLÉDNOUT A ZEPTAT SE NA VŠE, CO VÁS ZAJÍMÁ.

MŠ Suchonice
vyhlašuje
zápis do MŠ
na školní rok 2024/25

pondělí 13.5. 15:30-18:30

- klidné rodinné prostředí
- menší počet dětí ve třídě
- přijímáme děti již od 2 let
- výuka angličtiny hravou formou
- výlety, divadla, exkurze

Elektronický předzápis již od 25.3.2024 na:
www.skolkasuchonice.cz

PŘÍRODA KOLEM NÁS

Rehci v zahradě

Sameček rehka domácího

Dlouho jsme přemýšleli, jaký kousek přírody přiblížíme čtenářům v dubnovém čísle Týneckých listů. Při smutném pohledu na množství se hromádky hlíny na naší zahradě jsme nejdříve uvažovali o krtkovi, ale v minulém týdnu jsme s radostí pozorovali, že se k nám na zahradu po zimní pauze vrátili rehci. A protože byl rehek domácí vybrán jako Pták roku 2024, tak bylo rozhodnuto.

Rehci jsou pěvci a jejich blízkými příbuznými jsou například červenka, slavíci nebo bramborníčky. U nás žije kromě běžného rehka domácího také vzácnější rehek zahradní.

Rehek domácí je drobný ptáček s úzkým zobáčkem, který je už z dálky rozpoznatelný podle trhavého kývání rezavým ocáskem a nervózního podřepávání. Na zbytku těla mají samičky a mladí ptáci nenápadné šedohnědé opeření, zatímco samečci se mohou pochlubit elegantním šedým zbarvením s černým hrdlem a bílou skvrnou v křídle. Černým peříčkům vděčí rehek za svou lidovou přezdívku komíníček. Rehka domácího také dobře poznáme podle jeho charakteristického zpěvu, kdy po prvních trylcích následují vrzavé a skřípavé zvuky, jako by si před dalším pokračováním zpěvu potřeboval odkašlat. Zpívá od časného rána, většinou z vyvýšeného místa.

Tomuto původně horskému druhu otevřených a skalnatých oblastí poskytuje člověkem upravená krajina dostatek hnízdních příležitostí i prostoru pro shánění potravy. Naopak se vyhýbá hustým lesům. Reh-

čí hnízda najdeme na trámech pod střechou, ve výklencích zdí, někdy rehci využívají i opuštěná hnízda vlaštovek. Rehci také rádi obsazují budky, které mají otevřenou přední stranou, jakési lodžie, nazývané po svých nejčastějších nájemníků rehkovníky.

Samička rehka domácího s mláďaty

Do hnízda z mechu a peří klade samička nejčastěji 4-6 čistě bílých vajíček. Na hnízdě sedí samička následující 2 týdny, ale krmení mláďat

duje přezimující rehky v rámci kampaně „Rehci v zimě“ (<https://www.birdlife.cz/ptak-roku-2024-rehek-domaci/>).

Rehek zahradní je méně známý a mnohem vzácnější. Přestože se blízkosti lidí nevyhýbá, je plašší a setkáme se s ním spíše ve světlých lesích, sadech, parcích a zahradách. V naší obci jej lze také občas spatřit. Hnízdo si staví v dutinách nebo polodutinách, na stromech i na lidských stavbách. Průběh hnízdění a rozdělení rodičovských rolí jsou podobné jako u rehka domácího, jen v hnízdě rehka zahradního najdeme nejčastěji 5-7 modrozelených vajíček. Nejvyšší zaznamenaný věk je 16 let. Samičky obou druhů jsou si podobné, ale sameček rehka zahradního je opravdový elegant. Okolí zobáčku a hrdlo je černé jen čelo zdobí bílá skvrna, svrchní strana těla je šedá a hruď s celou spodní částí těla jsou výrazně cihlově rezavé. Ve zpěvu mu chybí skřípavé zvuky. Rehek zahradní je rozšířen od Evropy až po západní Mon-

golsko a na zimu odlétá do subsaharské Afriky a na jih Arabského poloostrova.

Budka rehkovník

Rehci u nás nepatří mezi ohrožené druhy, i když především rehek zahradní se ještě v nedávné minulosti potýkal s těžkostmi způsobenými úbytkem vhodného prostředí a potravy. Pokud bychom chtěli udělat i z naší zahrady prostředí přívětivé nejen pro rehky, stačí k tomu, jako

téměř vždy, několik jednoduchých opatření. Pestrá zahrada poskytuje ptáčkům dostatek potravy, zvláště pokud omezíme prostředky na hubení hmyzu. Vhodné je také zakrýt nádrže s vodou nebo do nich umístit plováky (stačí kus dřeva), aby se zabránilo utonutí. Pokud chceme rehkům poskytnout ke hnízdění budku, je potřeba ji zajistit před dosahem koček a kun a po jejím obsazení se snažit hnízdící ptáky příliš nerušit.

„Naši“ rehci domácí hnízdí pravidelně v rehkovníku pod přístřeškem u domu, takže každý rok pozorujeme život této milé rodinky. Od namlouvání doprovázeného typickým zpěvem přes nošení plných zobáčků do hnízda až po krmení už vylítlých mláďat, která ještě neobratně posedávají na plotě. Pohled na rehky, kteří každou chvíli slétnou do trávy, aby si z ní odnesli další hmyzí kousek, má v sobě něco uklidňujícího. Vřele doporučujeme.

Petra a Aleš Pečinkovi

Sameček rehka zahradního

4x Ilustr. foto

Opravdová rarita: kardanový nákladní Daimler z roku 1899

Součástí klasické kolekce Mercedes-Benz Trucks je i třetí typ nákladního vozu v pořadí od vůbec prvního nákladního vozu na světě z roku 1896. Jedná se o nákladní automobil Daimler z roku 1899 s kardanovým pohonem, vyrobený společností Daimler-Motoren-Gesellschaft, Cannstatt.

Úplně první nákladní automobil, který v té době ještě jezdil na benzin z lékárny, byl vyroben o tři roky dříve v lázních Cannstatt u Stuttgartu. Od patentu prvního automobilu – tříkolky Karla Benz - uběhlo pouhých 13 let. Osobní a nákladní automobily byly v té době na silnicích extrémně vzácné. K přepravě osob a zboží se nadále používaly zejména ve městech koňské povozy. Nákladní doprava na velké vzdálenosti však

byla řešena po železnici nebo lodí. Podle záznamu v „Knize zakázek“ z 11. března 1899 byl nákladní automobil z roku 1899 dodán společnosti „Městské vodovody Stuttgart“, kde loajálně sloužil až do roku 1923. Fotografie, pořízená u podjezdu nádraží Cannstatt, nás zavede do té doby: vpředu na otevřeném pracovišti sedí řidič, dělník stojí vzadu na korbě. Má tam svěrák a zařízení na řezání trubek a závitů – nezbytné nástroje pro pokládání vodovodních potrubí.

Stuttgartská vodárna po 24 letech nahradila nákladní automobil novějším modelem a v roce 1923 jej vrátila společnosti Daimler-Motoren-Gesellschaft, kde se stal součástí muzejní sbírky. Když v roce 1944 zesílily bombardovací nále-

ty v Untertürkheimu, část sbírky muzea byla přemístěna do Drážďan, kde zůstala i po válce. V letech, kdy bylo Německo rozdělené, všechny pokusy o navrácení vozidla do Stuttgartu selhaly.

Teprve po pádu Berlínské zdi se v roce 1991 tehdejší společnost Daimler-Benz AG podařilo po dvou letech jednání uzavřít dohodu se Svobodným státem Sasko o vrácení 16 historických vozidel, včetně tohoto unikátního nákladního vozu Daimler, do firemního muzea - po 63 letech. V rámci vyčlenění společnosti Daimler Truck AG v roce 2021 bylo vozidlo

převezeno do inventáře Mercedes-Benz Trucks Classic, kde je od té doby bezpečně uloženo a udržováno.

Vizuálně nákladní Daimler z roku 1899 připomíná koňský povoz bez oje, v podstatě velký valník na dřevěných kolech se spalovacím motorem. Pouhé tři roky po představení prvního nákladního vozu s řemenovým pohonem je technologie již výrazně vyvinuta a ve svých základních rysech se používá dodnes. Na rozdíl od prvních dvou modelů motorizovaného nákladního vozidla nebyl motor v roce 1899 již instalován vzadu nebo na rámu vozidla pod kabinou, protože se to ukázalo jako nepraktické při nakládání zezadu. Místo toho byl umístěn v přední části vozidla nad přední nápravou. Nákladní vozidlo bylo nyní řízeno pomocí převodky řízení namísto řetězů. Přenos síly pomocí pastorků a ozubení v kolech nahradila moderní náprava s planeto-

vou redukcí v nábojích kol. Mezi prvky, které byly v roce 1899 nejmodernější, patřilo účinné chlazení motoru pomocí trubkového chladiče a brzdy, které působí na obě zadní kola a také na předlo-

hový hřídel převodovky. Mít brzdy pouze na zadní nápravě zůstalo samozřejmostí ještě mnoho let.

V tehdejší prodejní brožůře byl vůz nabízen s „2 nebo 4 válcovým motorem“ a nově i s „elektrickým zapalováním“. Do té doby se používalo zapalování žárovou trubkou, které se zapalovalo pomocí dřevěných hoblin a mělo často za vedlejší účinek zčernání obličejů řidiče. Výkony těchto užitkových a dodávkových vozidel se pohybovaly v rozsahu od 4 do 12 koňských sil. Nosnost vozidel byla udávána 1 550, 2 500, 3 750 a 5 000 kilogramů. „Kola jsou vybavena železnými obručemi“, stojí v popisu. Na dlažebních kostkách, které byly v té době běžné, vydávala kola při jízdě obrovský rachot.

David Chleboun,
Daimler Truck ČR

© 2x Daimler Truck ČR

Z. 3020.

Nový Actros L

Dnes vám vedle jednoho z nejstarších nákladních vozidel na světě představíme i úplnou novinku. Od začátku dubna si naši zákazníci mohou objednávat inovovaný Actros L - nejnovější verzi naší těžké řady nákladních vozidel, která se vyznačuje především úplně novým futuristickým vnějším vzhledem kabiny, kterou nazýváme novým jménem ProCabin. Do výroby se nový Actros L dostane v prosinci.

Od svého uvedení na trh v červnu 2021 představuje Actros L prémiový segment těžkých nákladních vozidel s diesellovým pohonem. Nyní Mercedes-Benz Trucks povyšuje svou úspěšnou vlajkovou loď na novou úroveň: s futuristickým designem vozu, optimalizovanou aerodynamikou, mnoha komfortními prvky, úspornými motory, vysokou jízdní dynamikou a nejnovějšími asistenčními systémy má nový Actros L vše, co potřebuje nejmodernější a bezpečný nákladní automobil dneška.

Zcela nový vnější vzhled Actrosu L zaujme na první pohled. Celý tvar kabiny ProCabin, který se poprvé ukázal při světové premiéře bateriového elektrického eActros 600 v říjnu 2023, byl kompletně navržen pro obzvláště efektivní aerodynamiku. Výsledkem je, že nový Actros L dosahuje další úspory paliva až

tři procenta. Hospodárnost nového Actrosu L vynikne v kombinaci s třetí generací vznětového šestiválce řady OM471 v kombinaci s inovovanou převodovkou PowerShift, které jsou zaměřeny na snižování celkových nákladů, úspornou jízdu a snížení emisí při zlepšené jízdní dynamice a komfortu.

Jednou z hlavních vlastností všech vozidel značky Mercedes-Benz je bezpeč-

nost. Do sériového provedení přichází nové bezpečnostní systémy, které jsou požadovány přísnými normami obecného bezpečnostního nařízení (GSR), které bude platit od července 2024. Jak je u naší značky zvykem, naše verze bezpečnostních systémů daleko přesahují zákonné požadavky. Daimler Truck vyvinul novou elektronickou platformu, která umožňuje ještě lepší kontrolu

prostoru okolo vozidla pomocí takzvané fúze senzorů, která kombinuje radarové a kamerová data. V některém z dalších pokračování našeho seriálu o produktech Mercedes-Benz Trucks si nové prvky a technologie, použité v Actrosu L, představíme podrobněji.

David Chleboun,
Daimler Truck ČR

© 2x Daimler Truck ČR

Svatý Šarbel Makhluf

Bůh vybírá jisté lidi, aby mimořádným způsobem připomněl světu Boží existenci, Boží všemocnou lásku a nekonečné milosrdenství. Svátý Charbel Makhlouf (Šarbel Machlúf) je jeden z nejznámějších svatých na Středním východě. Burcuje víru a všeobecnou úctu mimořádnými zázraky a znamenitými způsobenými silou své přímlyvy.

Dětství

Narodil se 8. 4. 1828 jako páté dítě nemajetných rodičů Antuna a Brigidy Makhloufových, kteří žili v malém městečku na kopci Bekaa Káfra 140 km severně od Bejrútu. Při křtu dostal jméno Josef. Jeho rodiče byli katolíci maronitského ritu. Jejich děti vyrůstaly v rodostné atmosféře lásky, která pramenila z živé denní modlitby a tvrdé práce na poli. V té době byl Libanon pod vládou Osmanské říše. Když byly Josefovi 3 roky, zemřel mu otec. Josefova matka se rozhodla, že se znovu provdá, aby dětem umožnila péči a vzdělání. Vzala si za manžela poutivého a zbožného jáhna jménem Ibrahim. Ve čtrnácti letech Josef pocítil první náznaky volání k mnišskému povolání. 1. 11. 1853 složil první sliby a přijal jméno Charbel po starokřesťanském mučedníkovi, který byl v r. 107 n. l. zabit v Antiochii. Dokončil svá teologická studia a 23. 6. 1859 byl vysvěcen na kněze.

Hmatatelné zpřítomnění Boží lásky

Když někdo, kdo je úplně oddán Bohu, prosí, zpřítomní ve světě Boží všemohoucí lásku. Je to pak Kristus sám, kdo mluví skrze něho, poráží dábla dobrotou, lež pravdou a nenávisť láskou. Na světě neexistují účinnější prostředky boje proti zlu. Takovým způsobem otec Charbel bojoval proti zlu, protože věděl, že nejjistější cesta, jak je možné změnit svět k lepšímu, je změnit sám sebe, stát se svatým ve spojení s Bohem. To byl hlavní cíl jeho života v klášteře. Pouze ti, kdo oddané touží po svatosti, učiní svět lepším.

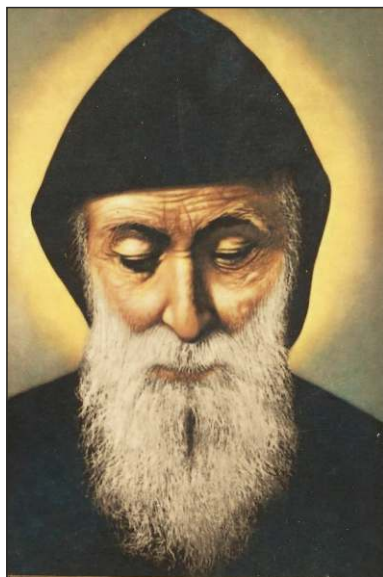
Ochod do samoty

15. 2. 1875, po mnoha letech v klášteře v Annayi, otec Charbel obdržel povolení k odchodu do poustevny svatých Petra a Pavla, kde se spojil s Kristem modlitbami, manuální prací, přísným sebeovládáním a postem. Malá a odlehlá poustevna, ve které žili pouze 3 mniši, se nacházela v nadmořské výšce 1350 m. n. m. Charbelova cela měla pouze 6 metrů čtverečních. Pod hábitem stále nosil zíněnou košili a spal jen několik hodin denně. Jedl velice málo, pouze jeden za den. Maso nejedl vůbec. Eucharistie byla ústředním bodem jeho života. Dříve než přistoupil ke slavení mše svaté v kapli poustevny, se vždy na ni nejprve dlouho připravoval. Pak zůstal ještě další 2 hodiny v důkuvzdání. Denně adoroval před Nejsvětější svátostí. Také každý den četl a rozjímal o Písmu svatém. Pracoval a bez ustání se modlil. Tímto způsobem se odevzdával Bohu, aby Bůh mohl očistit jeho srdce a osvobodit ho od zlých sklónů a egoismu.

Různost cest ke svatosti

Spolubratři považovali Charbela za svatého již během jeho života, protože věděli, jak hrdinně následuje Krista. Pouze určití lidé jsou povoláni k životu tak přísnému, jaký vedl Charbel, ale Kristus

volá ke svatosti každého z nás. Smysl pozemského žití je růst v lásce, abychom dosáhli nebe. To znamená milovat tak, jak Kristus miluje nás, a uskutečňovat v každodenním životě Jeho největší přikázání: „Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás“ (Jan 15,12).

Uzdravuje na těle i na duchu

V r. 1873 otec představený poslal otce Charbela do paláce prince Rašida Bejka Al-Choury, aby se modlil za princova syna Nagiba, který onemocněl tyfem. Lékaři chlapci dávali už jen velmi malou naději. Otec Charbel pozvedl svatý kříž nad hochem a požehnal ho svěcenou vodou. O chvíli později se Nagib uzdravil. Když později dokončil lékařská studia, stal se jedním z nejznámějších lékařů v Libanonu. V malém městě Ehme žil duševně postižený člověk, který byl velkým nebezpečím pro sebe i pro jiné. Několik mužů ho s velkými obtížemi přivedlo do kláštera Annaya, ale nedokázali ho už dovést do kostela, protože disponoval nadlidskou silou. Objevil se otec Charbel a požádal ho, aby šel s ním a poklekl před svatostánkem. Muž se sklonil a učinil tak, jak mu mniš řekl. Po modlitbě, v souladu s východním obyčejem, četl otec Charbel postiženému z Evangelia. Pak se stal zázrak. Muž byl uzdraven. Později se oženil, měl početnou rodinu a přestěhoval se do Spojených států. I tam se stalo mnoho zázraků ve spojení s otcem Charbelem, ale většinou až po jeho smrti.

Smrt v kapli

Otec Charbel zemřel na Štědrý večer r. 1898 během adorace před Nejsvětější Svátostí. Jeho spolubratři ho našli na podlaze kaple. Když umývali tělo, objevilo se velké světlo ze svatostánku. Mniši to považovali za viditelné znamení nebe. Venku silně sněžilo a vál ostrý vítr. Všechny cesty k poustevně byly zaváté sněhem a nikdo z kláštera nemohl nejbližší vesničany informovat o jeho smrti. Ale stala se zvláštní věc. Přesně ten den lidé v okolí vnitřně poznali, že otec Charbel byl povolán do nebe. Mladí muži se vydali s lopatami odklízet sniž, aby se dostali do poustevny a donesli tělo do kláštera Annaya. Představený kláštera napsal: „Ztratili jsme jasnou hvězdu, která ochraňovala náš řád, Církev a všechny Libanonce svou svatostí. Modleme se, aby Bůh učinil Charbela naším patronem, který nad námi bude dohlížet a bdít a bude průvodcem temnotami pozemského života.“

Tajemná záře, vůně, tekutina...

Na svátek Narození Páně byl otec Charbel uložen k odpočinku do společné hrobky v klášteře. Následující noci se nad celým údolím rozlila záhadná jasná záře a trvala po 45 nocí. Událost vyvolala velký rozruch v celém kraji. Tisíce křesťanů i muslimů přicházeli k hrobu, aby viděli tento mimořádný jev. S cílem získat z ostatků otce Charbela alespoň kousek oblečení nebo pramenů vlasů jako relikvie, začali kopat v místě hrobu. Kvůli bezpečnosti se maronitský patriarcha rozhodl přenést Charbelovo tělo do kláštera. Hrob byl otevřen za přítomnosti lékaře a dalších oficiálních svědků. Exhumované mnicovo tělo bylo neporušené, a to i přes to, že bylo přikryto mokrou zemí. Odborníci ho podrobili lékařským testům, které potvrdily, že tkáň nejeví žádné známky rozkladu a že tělo navíc vydává úžasnou vůni a uvolňuje tekutinu neznámého původu. Dnes tato tekutina bez ustání vychází ze svěřcovy těla jako znamení Kristovy uzdravující síly. Tělo otce Charbela bylo umyto, oblečeno do nových šatů a uloženo v otevřené rakvi v jedné místnosti kláštera, která není přístupná veřejnosti. Kvůli neustálému prosakování tekutiny z těla mniši vyměňovat roucha zesnulému poustevníkovi každé dva týdny.

Nevysvětlitelná záhada

24. 6. 1927 bylo Charbelovo tělo uloženo do kovové rakve a přeneseno do mramorové hrobky v klášterním kostele. V r. 1950 začala prosakovat záhadná tekutina z hrobky. Maronitský patriarcha nechal tělo exhumovat. Bylo vystaveno v přítomnosti členů lékařské komise, představitelů církve a úředníků města. Jejich očím se naskytl mimořádný pohled. Tělo svatého Charbela bylo nepo-

rušené jako v okamžiku smrti. Tajemná tekutina, kterou stále ronilo tělo svěřce, zkorodovala kovovou rakev, a našla si dokonce cestu mramorem hrobky. Tělo bylo opět umyto a oblečeno a vystaveno veřejnosti po několik dní, uloženo do nové rakve a pochováno do hrobky zevnitř vybetonované. Toho roku byl zaznamenán rekordní počet záračných uzdravení a obráčení v Annayi. Klášter se stal poutním místem nejen pro křesťany, ale i pro muslimy, i pro lidi jiných vyznání.

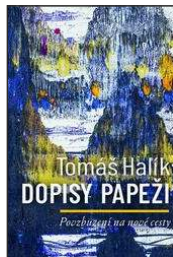
Svatořečení

Otec Charbel Makhlouf byl papežem Pavlem VI. prohlášen za blahoslaveného dne 5. 12. 1965. Svatořečen byl týž papežem 9. 10. 1977. Zástupy poutníků nepřestávají navštěvovat poustevní hrob, který se nachází v maronitském klášteře v Annayi, kde mnozí byli záračně uzdraveni na těle i na duchu. Příkladem svého života a neustálou přímlyvou u Boha nás svatý Charbel vyzývá, abychom usilovali o věčné štěstí v nebi – denně, odvážně a nekompromisně. Do nebe vede pouze jedna cesta – ta, na kterou nás zve Ježíš: „Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe, vezme svůj kříž a následuje mne! Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, kdo však svůj život pro mě a pro evangelium ztratí, zachrání si ho“ (Mk 8,34-35). Podle příkladu svatého Charbela se nebojme jít cestou pokory, sebezapření a odpírání hříchu. Staňme se jedno s Kristem – zdrojem Lásky – neustálou modlitbou, přijetím svátosti pokání a svatého přijímání a obětavou láskou k bližnímu V církvi se slaví památka sv. Šarbela vždy 24. 7.

Podle příručky *Záračný mnich z Libanonu* zpracoval P. Václav Haltmar, farář Církve římskokatolické

Duchovní čtení Dopisy papeži coby příspěvek k synodální reformě křesťanství

Kniha *Dopisy papeži* rozvádí některé myšlenky autorova *Odpoledne křesťanství* a tvořivě navazuje na výzvu papeže Františka k synodální reformě křesťanství. Předkládá vizi křesťanství, které překračuje samo sebe ve vztahu k ostatním náboženstvím, k lidem duchovně hledajícím mimo tradiční náboženství i k spoluodpovědnosti za společenské i přírodní prostředí. Katolická církev musí vyjít z úzké konfesionální podoby (katoleticismu) k široce otevřené „katolicitě“ (všeobecnosti) a přitom neztratit, nýbrž nově a hlouběji pochopit svou identitu. V knize *Dopisy papeži* autor volí výstřední dialogický žánr: dvanáct dopisů adresuje fiktivnímu papeži Rafaelovi. Jeho jméno „Boží lék“ či „Bůh uzdravuje“ i podtitul knihy naznačuje její poselství: v době globálních krizí je třeba probudit terapeutickou sílu víry.

Halík, Tomáš: *Dopisy papeži. Povzbuzení na nové cesty.* Praha, MLN 2024, 192 stran

„Někdy je v bolestech toho těžko rozpoznat bolest umírání toho, s čím je třeba se rozloučit, od porodních bolestí toho, co přichází. Nežijeme dnes právě v takové době, papeži Rafaeli? Není toto rozlišování částí prorockého úkolu, svě-

řeného Ježíšovým učedníkům? Při úvahách o křesťanství a církvi ve společnosti je třeba se stále vracet k podobnosti o zru, které musí samo sobě odumřít, aby přineslo užitek. Bylo třeba se rozloučit s nostalgií po Christianitas, kterou romantismus idealizoval a ideologizoval. Avšak i moderní podobu křesťanství jako světového názoru je třeba vidět jako jednu z přechodných a spíše úpadkových podob křesťanství. Jsem přesvědčen, že jeho krize je příležitostí objevit jinou, hlubší podobu křesťanství.“

Prof. PhDr. Tomáš Halík, Th.D., dr. h. c. (1948), vzděláním filozof, sociolog, teolog a religionista. Za totality činný v náboženském a kulturním disentu, nyní profesor Univerzity Karlovy, farář akademické farnosti v Praze a prezident České křesťanské akademie. Od r. 1989 pravidelně hostuje na zahraničních univerzitách, například v Oxfordu, Bostonu či na Harvardu. Jeho knihy vyšly ve dvaceti jazycích a získaly řadu prestižních cen v Evropě i v USA a Kanadě. Je nositelem významných ocenění včetně Ceny kardinála Königa, Ceny Romana Guardiniho, Templetonovy ceny a Komenského ceny. Papež Benedikt XVI. ho jmenoval čestným papežským prelátem. Získal vysoká státní vyznamenání, například od prezidenta Polské republiky či prezidenta Spolkové republiky Německo.

ZPRÁVY ZE SRPŠ VELKÝ TÝNEC

V posledních dvou měsících SRPŠ zajistilo pro žáky 2. tříd Kurzy dentální hygieny, kde žáci seznámili se správnou technikou čištění zoubků, vypracovali pracovní listy, vyčistili si zoubky, následně si obarvili zbylý zubní plak a ještě si odnesli malý dáreček.

Na konci měsíce února SRPŠ zajistilo pro žáky 8. tříd dvouhodinový Kurz Aktivního střelce, který byl rozdělen do teoretického a praktického bloku. V teoretické části se seznámili s problematikou útoků aktivního střelce a taktikou přežití, která vychází z programu RUN - HIDE - FIGHT, který je vyučován po celém světě. Následně se žáci v modelových situacích učili reagovat na útok, vyhodnotit situaci, určit postup a snažit se minimalizovat důsledky útoku. Kurz Aktivního střelce jsme zajistili také pro učitele základní školy.

Také pokračujeme v aktivitách tvořivých odpolední, kdy jsme společně s dětmi písokovali nádherné obrázky a vytvářeli úžasné jarní dekorace. Sledujte nás na našem facebooku, ať víte, co se děje. Momentálně děti z 1. stupně můžete přihlašovat na tábor SRPŠ na emailu srpsvt@seznam.cz, tentokrát na téma „Indiánské léto“, který se bude konat v termínech: 8. - 12. a 15. - 19. července 2024.

Michaela Šuková,
předsedkyně SRPŠ Velký Týnec

© 3x archiv SRPŠ Velký Týnec

TIPY NA VÝLET Vyhlídka Tři kameny

Impozantní skalní útvary Tři kameny najdeme v podhůří jesenických hor v nadmořské výšce 925 m. n. m. Jsou tvořeny třemi skalními výstupky, které místy dosahují do výšky až 30 metrů. Vrchol Tři kameny se tyčí v Přemyslovském sedle na levé straně od silnice vedoucí z Loučné nad Desnou do Nových Losin.

Skalní útvar vznikl erozní činností místního podnebí. Mluvíme o tzv. mrazových srubech, které jsou tvořeny krystalickou břidlicí, místy porostlou křemenem. Zdejší skály jsou velmi pevné, dostatečně členěné a pro zájemce o horolezectví nabízejí lezení v převisech, kolmých stěnách nebo komínech. Eroze vytvořila na povrchu převisy, které vypadají jako velké kamenné hříby nebo kovadliny.

Nejkratší trasa k vyhlídkovému místu vede po asfaltové cestě z Přemyslovského sedla, kde je možné také nechat zaparkované auto. Delší, ale zajímavější trasa začíná v obci Loučná nad Desnou - zpočátku trasa vede po červeně značené turistické trase, od rozcestníku Pod

jelení skalkou cesta pokračuje po modře značené trase nebo po modré z Nových Losin. Ke skalním útvarům je možné se dostat pěšky, na kole nebo s kočárkem a v zimě na běžkách. Odpočinout si je možné v malé dřevěné útulně, která se nachází kousek od samotného vrcholu. Po zdolání vrcholu se nám naskytne úchvatné výhledy: na levé straně spatříte kopce Hanušovické vrchoviny, masiv Králického Sněžníku včetně samotného Králického Sněžníku nebo vrchol Podbělka a další vrcholy; přímo před námi Přemyslovské sedlo a nad ním vrchol Černou stráň; napravo hlavní jesenický hřeben s vrcholy Mravenečník, Dlouhé stráně, Petrovy kameny a samozřejmě také nejvyšší vrchol Moravy a Slezska - Praděd.

I samotné Přemyslovské sedlo stojí za návštěvu. Silnice, která sedlem prochází, je sjízdná v letních měsících, v zimě není udržována a mizí pod sněhem. Sedlo je významnou pramennou oblastí a také zde najdeme několik přírodních

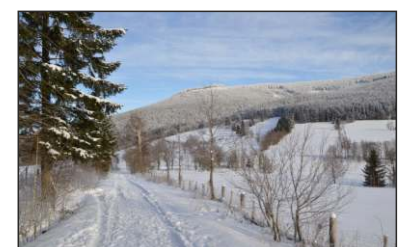
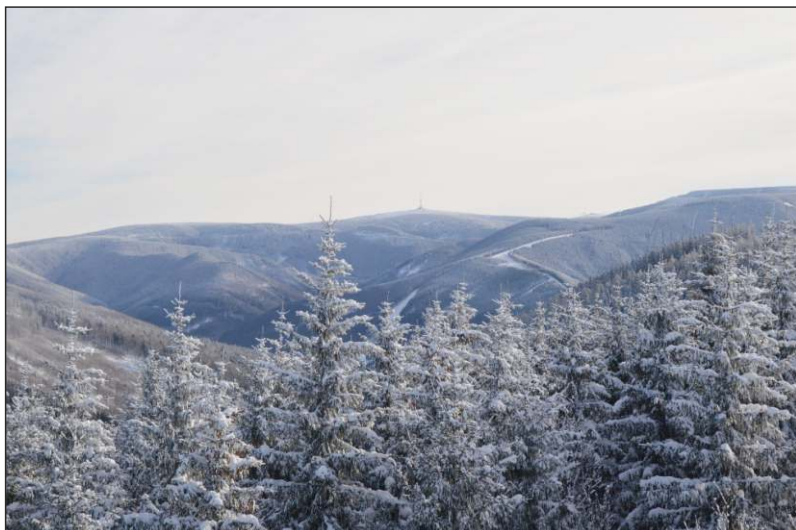

památek - Slunnou stráň, Letní stráň a přírodní rezervaci Přemyslovské sedlo. Na zdejších loukách zjara kvetou například ohrožené druhy orchidejí - fialový prstnatec Fuchsův nebo prstnatec májový. Tyto rostliny jsou také unikátní tím, že se vyskytují v poměrně značné nad-

mořské výšce a jsou v celé oblasti Hrubého Jeseníku ojedinělé.

Eva Pospíšilová

Zdroj: Tři kameny nad Loučnou nad Desnou patří k místům s nejkrásnějším výhledem v podhůří Jeseníků | Region (rozhlaz.cz)

Prameny Studničního vrchu s dětmi

Oblast Studničního vrchu je jedinečným místem. Nachází se zde na 60 pramenů, pomníků, vyhlídek, památných skal a křížů. My jsme se rozhodly, že je budeme objevovat díky tematickým turistickým stezkám. Jak řekl pan Priessnitz: „Kdybych neléčil vodou, budu léčit vzduchem.“ A zde si člověk může užít oboje. Nejčistší ovzduší ve střední Evropě. Pokud se chce člověk vydat po pramenech, určitě doporučuji navštívit infocentrum lázní a zakoupit mapu lázeňských stezek. My jsme si s dětmi vybraly 3 okruhy, které nám trvaly projít vždy pod 3 hodiny a do 6 kilometrů, ale nezapomínejte, že jste na horách a je tu při každém výletě velké převýšení.

Nejkrásnější stezka začínala od infocentra přes Jižní svah k rozcestí U Mnicha - Mariin a Josefův pramen - Polský pramen - Martino odpočívadlo - Terezina skála - Wilhelmovy kameny - Adéliny skály - Ripperův pramen - Františkova skála - pramen Šárka - chata Maxovka - Sourozenecký pramen - Priessnitzův pramen - Jitřní pramen - Enhüberův náhrobek - zpátky Rozcestí u Mnicha. Trasa byla dlouhá asi 5,5 km a trvala 150 minut.

pramene - přes Háj vily Ozdravy - Pražský pramen - Adélin, Flóřin a Adolfov pramen s přístřeškem a Priessnitzovou sprchou - Bezručův pramen - pramen Anna s přístřeškem a Gyulovou kaskádou (Balneopark) - Rumunský pramen - Smrkový a Vilémův pramen - Jitřní pramen - Hydropatické skály - Enhüberův náhrobek - rozcestí U Mnicha.

Nejnáročnější byla pro nás trasa od Rozcestí u Mnicha - Enhüberův hrob - Hydropatické skály - Večerní pramen - pramen Kamenice - Diamantový pramen s Priessnitzovou sprchou - Priessnitzův pramen - Pramen Haewa - Mariina lavice - Polský pramen - Mullerův pramen - Drahuščin pramen - Josefův pramen -

Bezručův pramen

zpátky k rozcestí U Mnicha. Trasa byla dlouhá 5,7 km a trvala nám 150 minut.

Kateřina Parčová, učitelka MŠ Velký Týnec a t. č. lázeňská dopisovatelka

Priessnitzův pramen

Polský pramen

Enhüberův hrob

Pramen Anna se zážitkovým chodníkem

SOUTĚŽNÍ KŘÍŽOVKA PRO DĚTI

1						9				13				14		13		14		6	
		4		7				8		11			12			15		10			
				5		6		8		10			12			15		10			

5

9

9

13

14

6

15

2

1

3

4

11

12

10

7

JINÝ KRAJ, JINÝ MRAV

Kohout přinesl slepicím ukázat pětrosí vejce a říká: „Dámy, nechci kritizovat, jenom ukazuji, ...“ (dokončení v tajence).

Podáří-li se vám tajenku vyloučit, zašlete nám její znění do redakce na e-mail sekretariat@velkytynec.cz a my ze zaslanych odpovedi vylosujeme vitezce. Správnou tajenku z minulého čísla (....prijela jsem autem) zaslala a vítězkou se stala Mája Kremplová z Velkého Týnce. Gratulujeme!

Fotbalové jaro začalo

Po zimní přestávce vás přátelsky zdravím a přicházím s čerstvými informacemi z týnecké kopané.

Už jsou za námi první jarní zápasy, které začaly letos o několik dnů dříve. První, kdo odstartoval jarní část sezóny, jsou mladší a starší žáci, kteří nedohráli podzimní kolo, a proto začínali již 16. března v Čechovicích u Prostějova. V následujícím a zároveň prvním jarním víkendu se rozběhla většina soutěží, včetně 1.B třídy, kterou hrají naši muži. Chlapi zajištějí na horkou půdu do Doloplaz, kde jim domácí budou chtít vrátit podzimní debakl 6:0. Všichni věříme, že se jim to nepodaří a my navážeme na podzimní výhru a zkusíme bodovat hned v prvním kole, abychom se naladili na první do-

mácí utkání, které se uskuteční 31. března a v němž budeme hostit Lužice. Dorost začíná svou soutěž 23. března zápasem v Lužicích. Během měsíce dubna se zapojí do svých soutěží i ti nejmladší, kteří skvěle reprezentují naši obec.

Přes zimu se na hřišti nezahálelo

V zimním období byly na hřišti realizovány některé práce, které mnozí z vás ocení při domácích zápasech. Pro kolaudaci budovy šaten bylo nutné dodělat sociální zařízení, k tomu se udělalo několik úprav na chodbě a v obou sprchách šaten, zároveň došlo i k úpravě hospodářské a technické místnosti. Ještě před prvním domácím zápasem budou před

hlavní tribunou nainstalována zábradlí a bondové desky, které budou zaplněny reklamami sponzorů.

V jarních měsících budeme dělat oplocení hřiště s umělou travou, kde dochází neustále k ničení sítě, proto se budeme snažit instalaci oplocení tomuto zamezit.

Fotbalový ples

Na konci měsíce února proběhl ve společenském domě ve Velkém Týnci fotbalový ples. Akce proběhla ve stejném termínu jako loni a byla velice vydařená. Na plese se kromě zábavy všech návštěvníků podařilo udělat něco pěkného i ve prospěch Tommyho, kterého většina

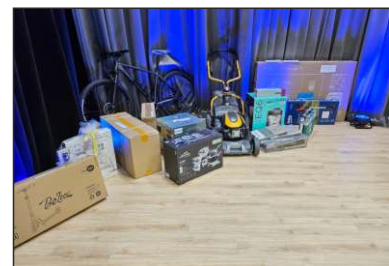
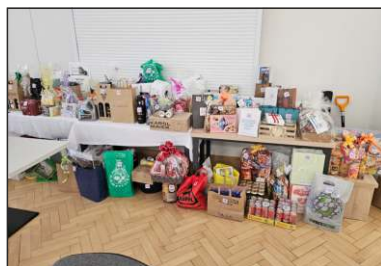
z nás vídá s maminkou na procházkách ulicemi Týnce. Podařilo se vybrat 40 tisíc korun, které byly mamince předány ihned po akci. Peníze byly získány hlavně z dražby dresu Davida Rozehnal, další částkou přispěl fotbalový oddíl, resp. z každého prodaného losu do tomboly šla část pro Tommyho. SUPER AKCE, S KRÁSNÝM DOBROČINNÝM PODTEXTEM.

Především bych rád poděkoval Romanu Havlíčkovi, který byl vítězem dražby a přispěl na Tommyho částkou 22 tisíc korun.

Robert Prečan,
předseda TJ Sokol Velký Týnec

5x archiv fotbalistů

Rozlosování JARO 2024 MUŽI 1.b třída, sk. B

14. kolo	Doloplazy - Sokol Velký Týnec	Ne 24. 3. 15:00
15. kolo	Sokol Velký Týnec - FC Lužice	Ne 31. 3. 15:00
16. kolo	FC Hněvotín - Sokol Velký Týnec	So 6. 4. 15:30
17. kolo	Sokol Velký Týnec - Sokol Vícov	Ne 14. 4. 15:30
18. kolo	Sokol Pňovice - Sokol Velký Týnec	Ne 21. 4. 16:00
19. kolo	Sokol Velký Týnec - Mor. Beroun	Ne 28. 4. 16:00
20. kolo	SK Haňovice - Sokol Velký Týnec	Ne 5. 5. 17:00
21. kolo	Sokol Velký Týnec - Olšany u Pv,	Ne 12. 5. 16:30
22. kolo	Slovan Černovír - Sokol Velký Týnec,	Ne 19. 5. 10:00
23. kolo	Haná Prostějov - Sokol Velký Týnec	So 25. 5. 17:00
24. kolo	Sokol Velký Týnec - Sigma Lutín	Ne 2. 6. 17:00
25. kolo	TJ Kožušany - Sokol Velký Týnec	Ne 9. 6. 17:00
26. kolo	Sokol Velký Týnec - Chomoutov	Ne 16. 6. 17:00

Rozlosování JARO 2024 Dorost KS sk. A

14. kolo	FC Lužice - Velký Týnec-Grygov,	23. 3. 11:45
15. kolo	Velký Týnec-Grygov - V.Losiny,	30. 3. 10:00
16. kolo	Velká Bystřice - V.Týnec-Grygov	7. 4. 10:00
17. kolo	Velký Týnec-Grygov - Hlubočky	13. 4. 10:00
18. kolo	Slatinice - Velký Týnec-Grygov	20. 4. 13:45
19. kolo	V. Týnec-Grygov - Olšany-Těšetice	27. 4. 10:00
20. kolo	SK Řetězárna - Vel.Týnec-Grygov	4. 5. 13:45
21. kolo	V. Týnec-Grygov - Plumlov-Protivanov	11. 5. 10:00
22. kolo	Dolany - Velký Týnec-Grygov	19. 5. 10:00
23. kolo	Čechovice B - Vel.Týnec-Grygov	26. 5. 10:00
24. kolo	V. Týnec-Grygov - Lutín-Hněvotín	1. 6. 10:00
25. kolo	Litovel - Velký Týnec-Grygov	8. 6. 10:30
26. kolo	Velký Týnec-Grygov - Jesenec	15. 6. 10:00

Rozlosování KP starších a mladších žáků

Starší žáci		Mladší žáci
14:45	Sokol Čechovice, venku 16.3.	13:00
13:00	FK Kozlovice, doma 24.3.	14:30
10:30	FK Mohelnice, venku 30.3.	12:15
10:00	Sokol Čechovice, doma 7.4.	11:45
10:00	Slovan Černovír, venku 13.4.	11:45
10:00	Sulko Zábřeh, doma 21.4.	11:45
10:00	FK Slavonín, venku 27.4.	11:45
12:15	SK Řetězárna, venku 1.5.	14:00
10:00	Sokol Olšany, doma 5.5.	11:45
10:00	FK Nové Sady, doma 12.5.	11:45
10:00	Nezamyslice-Němčice, venku 18.5.	11:45
10:00	FK Šternberk, doma 25.5.	11:45
14:45	Chválkovice-Dolany, venku 1.6.	12:45
10:00	FKM Konice-Jesenec, doma 9.6.	11:45

Obec Velký Týnec a Pínec Týnec pořádají
VT2024

ZLATOU LIGU STOLNÍHO TENISU 2024

1. kolo

Sobota 6. dubna 2024

zahájení turnaje v 9⁰⁰ hodin

Sportovní hala ZŠ Milady Petřkové Velký Týnec

Registrace účastníků od 8:30 do 8:55 hodin

Kategorie: **muži** (amatéři/registrovaní), **ženy** a **děti**

Startovné včetně občerstvení 150 Kč, mládež ZDARMA. V kuchyni k dispozici řada dalších specialit.

SUDOKU

4				7	3		5	1
				6		7	4	9
							3	
		2			1		6	
9								2
	4		7			8		
	8							
5	3	9		1				
7	2		9	4				6

Autorem výroku v tajence dubnové křížovky je bývalý francouzský vojevůdce, státník a císař - Napoleon I. Bonaparte (1769-1821).

Tajenka z březnového čísla zní: Musíme být velmi smělí, abychom se odvážili být sami sebou. Správnou odpověď zaslala a výherkyní se stává paní Eva Šimonová z Velkého Týnce. Gratulujeme.

Správné znění tajenky zašlete poštou, e-mailem nebo ho zatelefonujte na Obecní úřad Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72, Velký Týnec, telefon.: 585 151 111, e-mail: sekretariat@velkytynec.cz a to do konce aktuálního měsíce.

VELKÝ TÝNEC	Bolest	Domácky Abraham	Tajenka 2	Obilnina	VELKÝ TÝNEC	SPZ Nové zámky	Zná a ovládá	Tajenka 4	Nevelká (obráceně)	Popravčí
	Oslovení báby				Chudý člověk					
	Boty				Skoro					
	Dusíkaté hnojivo				Citoslovce klofnutí					
VELKÝ TÝNEC	Hlavní město Lotyšska	Hlavní město Norska						Římsky 2001		
		Tělocvič. prvek						Vyjma		
	Hrob				Škrabáky na čištění pluhů				Mužské jméno (22. 5.)	Těž
	Druh izolační lepenky				Hořký alkohol					
					Dětské zátrobení (krátce)					
	Český popový zpěvák					Báseň (zastar.)				
						Hlíst ve střevě				
	Mužské jméno (26. 11.)							Krátký časový úsek		
								Část střechy		
VELKÝ TÝNEC	Vmačkávat	Vtékání						Špatné		
		Angl. červený						Cizí ženské jméno		
VELKÝ TÝNEC	Patřící Evě	Izraelská tajná služba	Tajenka 1	Značka astatu	VELKÝ TÝNEC	Anglicky hudba	Zvuk el. zvonku			
							Ofouknout	Močovina		Někam
	Domácky Ema				Jednostopé vozidlo			Evropský stát		Obraty
								Obrněné vozidlo		
	Jednotka elektr. napětí				Dát na repertoár				Ať žije	
					Ozn. nákl. vagonů				Německý sál	
	Informační systém o odpadech (zkr.)			Usrknout			Svítilnost		Vůdce moravské říše	
				Anglicky jen			Přípravek na mytí nádobí		Plk	
	Evokovat					Jiným způsobem			Adresní zkratka	
						Liberálně konzervat. akadem.			Pijani	
	Zbrojnoš					Popěvek		Jednotka tepla		
						Zkr. Sdruž. pro republiku		Tajenka 3		
VELKÝ TÝNEC	Okraje	Chuchvalec				Projít něčím		Padat		Nejvyšší karta
		Topivo				Ubývání		Darebák		Něco (básn.)
	Tenisové údery				Levý přítok Labe				Zásah	
					Domácky Oliver		Amnesty international		Kysličník germania	
							Šachový konec			
	Elektrárna Tušimice (zkr.)			Gigant			Odveta		Kainův bratr	
				Název hlásky R			Hygienická stanice		Real Madrid	
	Makety									Značka osmia
	Bojový plyn z 1. svět. války						Obyvatel Havaje			
							Skanouti			
										Pomůcka Ipa, Itak, Saal, Sámo, Udek, Urea, Yperit

Tereza Mašková

Letem školním světem

Časopis ZŠ Milady Petřkové Velký Týnec - duben 2024

Divadelní představení v Olomouci

„K tomu, aby na světě zvítězilo zlo, stačí, když my, slušní lidé neuděláme nic...“

Edmund Burke

Klára 3847 - příliš mnoho hvězd

Ve středu dne 28. 2. 2024 nás paní učitelka Martinů vzala do města, do kina Metropol na divadelní představení. Příběh, který nám byl představen, byl velice silný a intenzivní. Celý 9. ročník nás provází téma o holocaustu. Už toho hodně víme, takže jsme věděli, o čem se mluvilo. Mě téma holocaustu zajímá, nejen proto, že mám rád dějepis. Když jsme tam přišli, usadili se a čekali, než představení začne, přemýšlel jsem, jaké to bude. Jakmile to začalo a postavy začaly mluvit a hrát věděl jsem, že to bude zajímavé. Hra, kterou jsme viděli, byla o koncentračních táborech. Konkrétně o paní Kláře Brodyové, která všechny ty hrůzy přežila. Největší překvapení pro mě bylo, že roli Kláry hrála její vnučka. Toto představení mi určitě přiblížilo celou věc. Po zhlédnutí si člověk uvědomí, že se všechny ty hrozné věci opravdu děly. Nechtěl bych zažít to co oni. Sbalit si věci a nevědět, jestli se ještě někdy vrátím. Neumím si představit, že lidé, kteří přežili koncentrační tábory, museli do konce života žít s tím, co viděli. Čím déle toto téma probíráme a zjišťujeme víc, tím více si myslím, že na nás doléhá, jak to byla doopravdy jedna velká nepředstavitelná noční můra. Párkrát jsem měl husí kůži a uvědomil jsem si, že jsem rád, že mám celou rodinu živou a zdravou. Představení se mi velice líbilo, jak výtvarně (kulisy, kostýmy, zvukové i světelné efekty), tak i herecky. V dnešní době si ani nedokážeme představit, jaké to může být, a je dobře, že se o tom učíme. Bylo to pro mě ponaučení. Tohle divadlo mě určitě poznamenalo. Nečekal jsem tolik emocí jak od herců, tak i u mě. Opravdu mi přišlo, jako bych v tom koncentračním táboře byl také. Tento zážitek je opravdu nezapomenutelný a zanechal ve mně stopu. Přemýšlel jsem nad tím celý den. Myslím si, že si nevážíme toho, co máme, a měli bychom.

„Koláž“ z žákovských prací zpracovala Veronika Martinů.

Byly použity práce žáků: Barbora Sklenářová, Matyáš Fuchs, Adéla Hermanová, Kateřina Plachá, David Kaláb, Filip Mácha, Klára Melničuková, Monika Sládková, Katka Joklová, Denis Fišer, Michal Piterka, Justýna Schneiderová.

Divadelní dokument o boji o holý život v podání litvínovského Docela velkého divadla byl napsán podle skutečné události. Mapuje příběh Kláry Brodyové (1920-2007), mladé dívky, která byla pro svůj židovský původ transportována do koncentračního tábora v Osvětimi. Vězení jako jediná z patnáctičlenné ro-

diny přežila. Po válce se shledala pouze se svou sestrou Alžbětou, kterou s jejím mužem (profesorem matematiky) a malým synem ukrývali čtyři roky ve sklepe bratislavské univerzity jejich přátelé. Tato rodina v roce 1968 emigrovala do Kanady. Při osvobozování se Klára seznámila se svým mužem a z rodného Slovenska se za ním přestěhovala na sever Čech. Nikdy se o své minulosti, o tom, jaká muka zažívala, nechtěla se svou sestrou bavit, jednou jí ale vše sepsala. Vyprávění Kláry Brodyové bylo zaznamenáno i ve filmu Schindlerův seznam.

Při představení Klára 3847 vás začne mrazit hned na začátku. Do ticha pote-

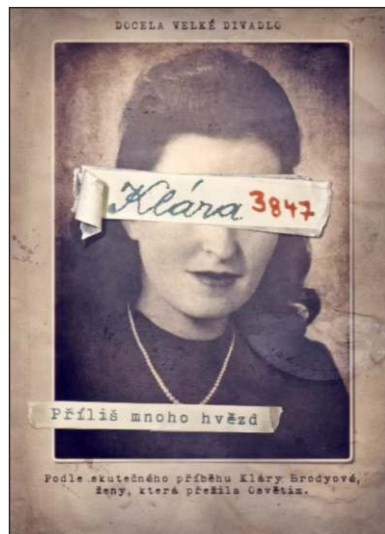
mněho jeviště zní skutečný hlas Kláry (v 90. letech 20. století štáb S. Spielberga natočil Klářino vyprávění pro washingtonské Muzeum holocaustu). Po chvíli jsou slyšet hlasy dva. Ten Klářin se záznamu utichá a ve větě už dál pokračuje z jeviště jen hlas Lenky Lavičkové, která postavu své babičky ztvárnila, za současného rozžihání židovského svícnu, ten je na scéně přítomen po celou dobu představení.

Děj začíná na židovské svatbě v Klářině rodině, pokračuje balením kufrů, loučením, transportem, příběhy z lágru, zachycuje také pochod smrti a nakonec osvobození.

Žáci se alespoň o trochu víc přiblížili

k tvrdé realitě druhé světové války, o které se právě učí v dějepis. Dali si souvislosti dohromady a poznali takové téma i z jiné stránky než jen ze školních lavic.

Klára Brodyová svou nahrávku pro Muzeum holocaustu končí slovy: „Tohle všechno nevyprávím proto, aby mě někdo lítoval, ale proto, aby se to už nikdy nemohlo opakovat a aby se moje děti nikdy nemusely bát tak, jak jsme se báli my.“

SPORTOVNÍ OKÉNKO

Máme tu další měsíc školního roku, a tedy i další okrskové kolo basketbalového turnaje, tentokrát ve Velké Bystřici. A jak se našim týmům mladších i starších záskyň a záskyň dařilo? Parádně!

Ve středu 19. března jsme se účastnily dívčí basketbalové soutěže vesnických škol z okolí. Pořadatelem a místem turnaje byla Masarykova základní škola a mateřská škola Velká Bystřice. Turnaj byl zahájen společným nástupem nás všech v osm hodin a poté následoval boj o každý proměněný koš v jednotlivých družstvech. Náš tým byl sice nervózní, ale společnou podporou, fanděním, správnou strategií a týmovou spoluprací jsme dokázaly všechna družstva porazit. Protihráčky z domácí půdy nám daly zabrat asi nejvíce, ale překvapily jsme je svou střelbou a taky tím, že bojujeme až do konce. Náš skvělý tým byl velmi úspěšný a umístil se na prvním místě. Děkujeme velmi za podporu paní učitelce Kavanové a za to, že jsme mohly být součástí takto skvělého a napínavého turnaje. Odnášíme si z turnaje nezapomenutelné zážitky a krásné vzpomínky. Těšíme se zase plně sil na příště.

Hlaváčová Šarlota, 7. B.

Ve čtvrtek 21. března vyrazili do Velké Bystřice naše chlapecké týmy, aby poměřili opět po měsíci síly s protihráči z Velkého Újezdu, Tršic a Velké Bystřice. I klukům se dařilo.

Děkujeme všem za reprezentaci školy a BLAHOPŘEJEME! ☺

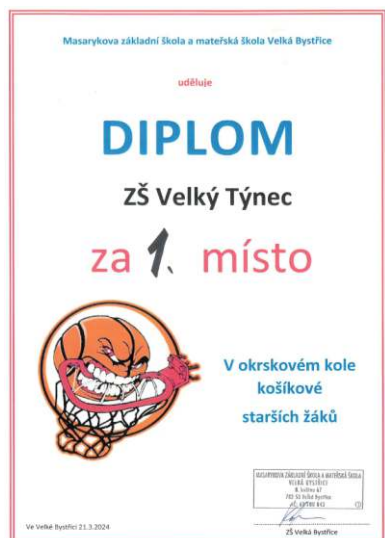
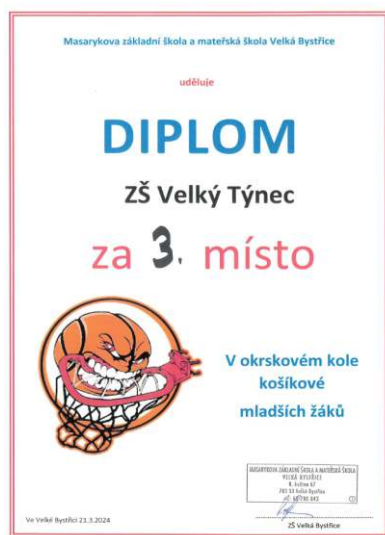
Reprezentanti naší školy

Mladší záskyňě - Agáta Panáčková, Simona Stiborová, Štěpánka Kovářová, Nikola Feriančeková, Kristýna Březinová, Tereza Jasenková, Gabriela Gengelová, Šarlota Hlaváčová, Ema Tichá, Kristýna Wolfová, Simona Šusterová a Sára Sedláčková **vybojovaly 1. místo.**

Starší záskyňě - Monika Majerová, Anna Novosadová, Adéla Rubačiková, Sofie Vytásková, Alžběta Soušková, Iva Talašová, Liliana Berková, Zuzana Houšťavová, Viktorie Plachá, Eliška Neumanová a Lucie Ryšavá **vybojovaly 1. místo.**

Mladší záskyň - David Zeman, Pavel Hruška, Tomáš Dluhý, Lukáš Prečan, Vít Lakomý, Vojtěch Wachtl, Vojtěch Řehák, Nikolas Smrkta, Tomáš Sláma a Vojtěch Wachtl **vybojovali 3. místo.**

Starší záskyň - Maty O'Brien, Tobiáš Novotný, Roman Kadlec, Daniel Svačina, Tomáš Janda, Samuel Pavelka, Ondřej Šafránek, David Kaláb, Lukáš Židák, Matyáš Rybařík a Šimon Kundert **vybojovali 1. místo.**

DĚTSKÁ SCÉNA 2024

Okresní kolo recitační přehlídky v Olomouci

Ve čtvrtek 14. března proběhlo v Domě dětí a mládeže v Olomouci okresní kolo soutěže mladých recitátorů Dětská scéna.

Naše škola vyslala z prvního stupně čtyři reprezentanty. V nejmladší kategorii Lily Kořínkovou (2. B) a Emmu Drexlerovou (2. A) a v druhé kategorii Tinu Talovou (5. A) a Kryštofa Strejčka (4. B), kteří u nás na základě školního soutěže (proběhlo v týneckém kinosále na konci měsíce února) byli prostě nejlepší. A že se neztratí i mezi recitátory z celého okresu, dokázali. Překonali třemu vystoupit před tolika cizími lidmi, dali do před-

nášení celé své „herecké“ umění a bylo z toho ocenění pro tři z nich - Emminku Drexlerovou, Lily Kořínkovou a Kryštofka Strejčka. Postup do krajského kola to sice není, ale věřím, že si naši malí recitátoři užili v okresním kole prima čas a odnáší si hezké vzpomínky. Jsme moc pyšní a gratulujeme!

V pátek 15. března se recitační přehlídka účastnili žáci 2. stupně. Do okresního kola jsme vyslali Natálii Frgalovou (7. B), Michala Cajthamla (7. A) a Lucii Strejčkovou (8. A). Lucka zopakovala úspěch z loňského roku a postoupila do krajs-

kého kola, blahopřejeme! Loni to bylo celostátní přehlídka a obrovský úspěch, co letos? Luci, moc Ti fandíme! Děkujeme vám všem za reprezentaci školy a těšíme se, co přinese příští ročník.

Okresní kolo recitační soutěže začínalo překvapivě nudně, pouze zapisování a hledání správné místnosti, avšak po pár ukázkách různých talentů se rychle změnila na jednu z nejzajímavějších akcí, co jsem dlouho viděl. Rozhodně zde bylo mnoho talentovaných soutěžících, byl zde dokonce i kluk, který se

v předchozích ročnících dostal až do národního kola. Soutěž byla spíše plná úryvků z knih a divadelních her, což jen potvrdilo má očekávání, toto byla jiná liga. Ale přesto byli všichni milí a povzbuzovali každého, a za to sem byl velice rád. Mé nejoblíbenější části byly: vtipný úryvek z knihy Tři muži ve člunu a kus divadelní hry Vyšetřování ztráty třídní knihy od Jára Cimrmana. Okresní kolo byl určitě zajímavý zážitek. Doporučuji všem. Pro všechny příští soutěžící - nebojte se, jděte do toho a hlavně si to užijte!

Michal Cajthaml, 7. A

VÝTVARNÉ OKÉNKO

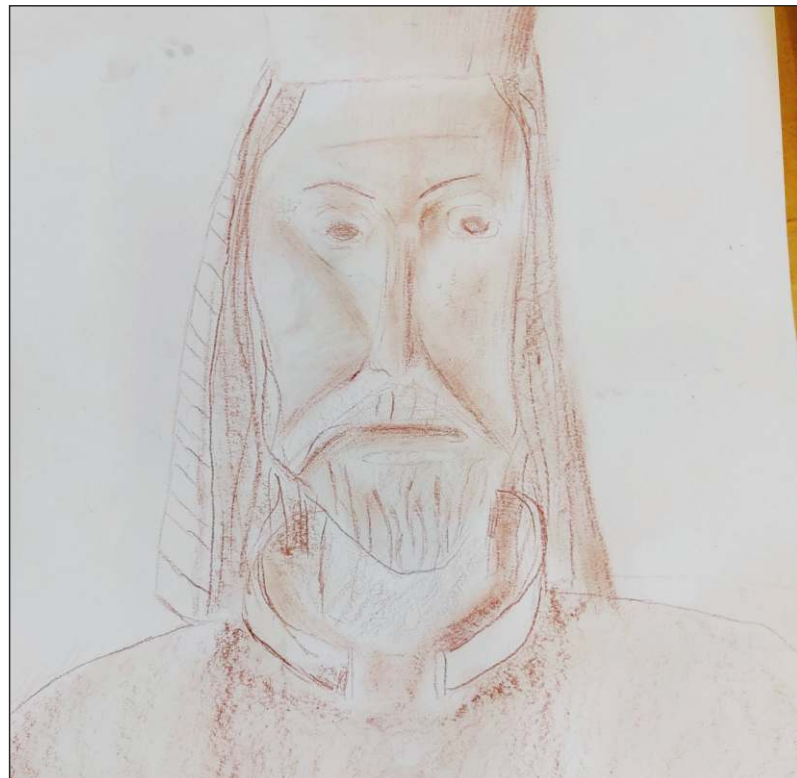
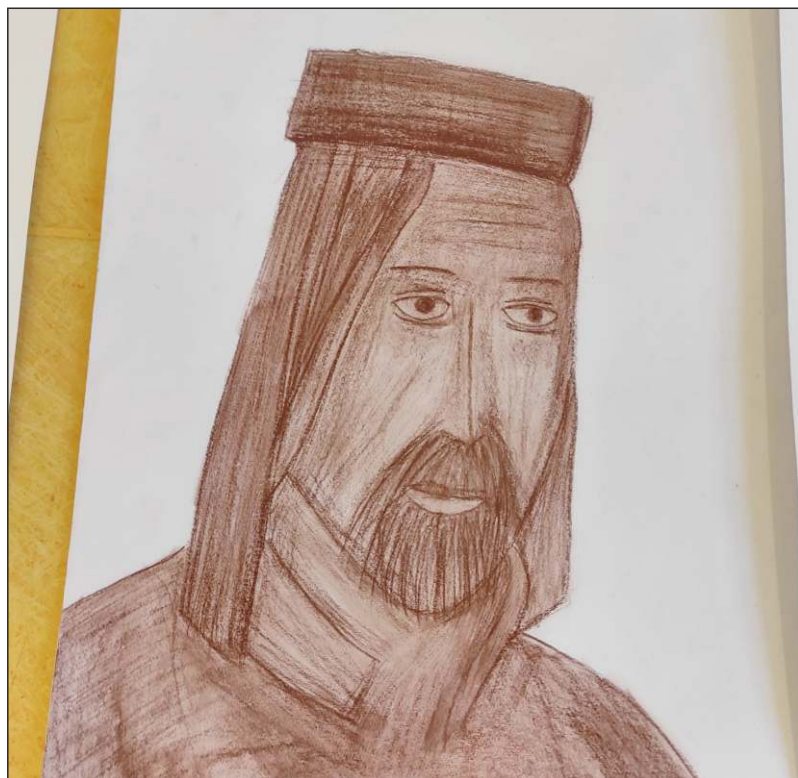
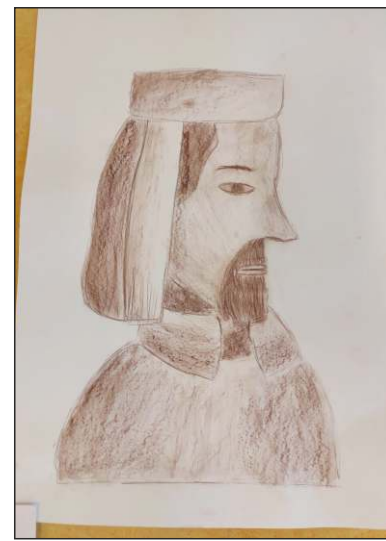
Romance o Karlu IV:

Král s Buškem z Vilhartic
teď zasedli si k dubovému stolu –
ti dva už pili mnohou číši spolu
a zapěli si z plných plic.
„Nuž dej sem zlaté číše, páže,
a nalej vína – dolej výš –
dnes, pane Bušku, čehos zviší!“
král Karel vesel káže.

„Zde po tom víně, Bušku, slyš,
domácí slunce naše vloni hrálo –
toť první víno, které v Čechách zrálo –
aj tedy vzhůru, pijme již!“
A pili – král však náhle prsknul –
„Toť že je víno? Tenhle kvas?
Vždyť křiví ústa, láme vaz!“
a zlostně rukou mrsknul.

Pij, Bušku – již se nezarmuť –
a poslyš, co ti král tvůj moudrý praví:
můj jazyk je jak známo vybíravý –
a našel již v tom víně chut.
Viš – zkoumat třeba, Bušku milý,
to víno má svůj zvláštní ráz,
zprv trpké, ale milé zas –
my, myslím, se už vpiili!“

„Nu vidíš, králi: tak náš lid!
Má duši zvláštní – trochu drsná zdá se –
však kvete po svém, v osobitě krásě“
teď přerušil svůj náhle klid
hned rozveselen Vilhartice –
„ach přiblíž k tomu lidu hled
a přitiskneš svůj k němu ret
a neodtrhneš více!“

Karel IV. – práce žáků 7. třídy

Velikonoční pozdrav z výtvarného kroužku

SPOLUŽÁCI POD LUPOU

Karel Gott v jedné ze svých písní zpívá „Zpívám rád a je to na mně doufám znát...“

Na **Tereze Friesnerové** (9. B), **Tomáši Křupalovi** (7. A) a **Matyáši Kubíkovi** (5. B) také!!!

Navštěvují ŠKOLU POPOVÉHO ZPĚVU v Olomouci, kde výuka probíhá dle převzaté metodiky pražské konzervatoře. Zpěv je zde uměním, ale i řemeslem zároveň. Kurzy jsou navrženy tak, aby poskytly nejen technické dovednosti, ale také umožnily vyjádřit vlastní umělecký výraz.

Výuka je individuální. Jak probíhá? Na čem s vyučujícím pracujete?

Tom: „Na začátku hodiny se vždy rozezpíváme, následně zpíváme písničky, které jsme si vybrali na koncert, co zrovna následuje.“

Tereza: „Hodinu vždy začneme rozezpíváním a pak si vybíráme písničky, jaké chceme, nebo ty, na kterých chceme zapracovat.“

Maty: „Na začátku hodiny se vždycky rozezpíváme. Občas děláme dechové cvičení. Trénujeme, kdy a jak se správně nadechnout. A potom zpíváme písničky, které jsme s vyučující vybrali.“

Paní učitelka ví, jak správně zvolit vhodnou skladbu vzhledem k vašim aktuálním možnostem a schopnostem. Můžete do výběru zasáhnout? Jaké písně - songy se vám nejlépe zpívají?

Tom: „Ano, můžu do výběru zasáhnout. Nejlépe se mi zpívají písně od zpěváků Elton John, The Weeknd a Marek Ztracený.“

Tereza: „Řekla bych, že písničky si vybírám sama. Paní učitelka mi vždy jen řekne, kterou by volila třeba na koncert.“

Tereza Friesnerová

Nejlépe se mi zpívají anglické, pomalejší songy.“

Maty: „Určitě. Ano. Můžu do výběru písniček zasahovat. Paní učitelka na začátku hodiny řekne, co budeme dělat, zavolá si mě a řekne mně, že vybereme nějakou písničku. Zeptá se mě, kterou bych chtěl zpívat, která se mi líbí, kterou bych zpíval na koncertě. Kdo se mi dobře zpívá? Jaké písničky? Spíš anglické písničky. Ty české jsou takové...jak to mám říct... já rád zpívám takové ty těžší, v cizím jazyku, co jsou pro mě výzvou, chci se s tím poprat...“

Pohyb na pódiu může být velkou výzvou, jak to zvládáte?

Tom: „Začátky jsou vždy nejhroší. Tak to říká moje mamka a u choreografie to platí též. Ne však kvůli složitosti, ale podle nervozity. Teď už jsem na tom lépe, co se týče nervozity, a tím pádem jsem na tom lépe i s choreografií.“

Tereza: „Snažíme se vždy dělat choreografii velmi jednoduchou. Nesmíme se zadýchat, jinak bychom písničku neupříváli.“

Maty: „Rád se hýbu. To mě víc rozproudí, rozpohybuje, lépe se mi zpívá. Když stojím a koukám na ty lidi, tak nedokážu zpívat. Choreografii řešíme hlavně při duetech a při muzikálech.“

Jak probíhá příprava na samotné vystoupení? Míváte trému?

Tom: „Někdy máme delší hodiny, někdy hodiny vícekrát za týden a zakončíme to několikadenním soustředěním.“

Tereza: „Na vystoupení, větší či menší, se připravujeme vždy několik měsíců. Pár dní před koncertem jezdíme i na soustředění, kde vše pilujeme.“

Maty: „Trému? No jasně

(se smíchem), tu musí mít přece každý.“

„Já nevím proč, ale před každým vystoupením na koncertě brečím, nevím proč, prostě brečím. A pak to tam zazpívám. Dám to. ☺ Na vystoupení se připravuji doma, že se rozezpívám, vždycky kouknu na videoklip a sladím se oblečením. Pravidelně se scházíme jednou týdně, ve středu, když je před vystoupením, tak i třikrát týdně.“

Studentům je nabízena možnost účastnit se letní muzikálové školy. Využili jste ji?

Tom: „Ano, účastnil jsem se muzikálové školy, probíhá o prázdninách, takže záleží na termínu, jestli mi vyhovuje, nebo ne.“

Tereza: „Ano, využila a řekla bych, že je to dobrá zkušenost.“

Maty: „Jo (se smíchem). Letní škola probíhá v létě, je třeba na tři dny. Před svatčinou jdeme do zkušebny, po svatčině, před obědem zase, po obědě máme přestávku, ať nám pěkně slehne, a do večera máme zase trénink ve zkušebně. A po zpěvech ve zkušebně chodíme vždy ven.“

Jak často vystupujete pro veřejnost - míváte koncerty?

Tom: „Řekl bych tak co dva měsíce, máme malé koncerty, které trvají tak hodinu, nebo plesy, které trvají čtyři hodiny, a každé poleťte je zakončeno velkým koncertem.“

Tereza: „Pro veřejnost vystupujeme tak čtyřikrát do roku. Vždy se jedná o koncerty.“

Maty: „Koncerty míváme. Rád vzpomínám na svůj první muzikál Děti ráje. To

mě nejmíc bavilo a měl jsem nejmenší trému. Koncerty jsou časově náročné, trvají třeba i čtyři hodiny. Máme koncert letní, jarní ... na každý koncert se každý učíme novou skladbu.“

Velkým úspěchem byla realizace muzikálu „Děti ráje“ - jak to teď zpětně hodnotíte?

Tom: „Byla to dřina, hlavně pro mozkové závity a taky hodně časově náročné, ale určitě to stálo za to.“

Tereza: „V muzikálu jsem hrála spoustu menších rolí, proto vím, jak moc náročné to je, ale řekla bych, že se to moc povedlo a bylo to krásné. Velký zážitek.“

Maty: „Bylo to super. Všichni jsme to dobře zahráli, zazpívali. Muzikál jsme hráli dvakrát. Jednou v olomouckém RCO pro veřejnost a jednou pro děti v ústavu. A ještě bych chtěl zmínit, že tam byly dvě části, byla to docela dřina, čtrnáct dní před premiérou jsem ještě nevěděl, co mám zpívat, tak jsem pak po nocích doučoval text, třeba do jedné hodiny ráno. Zpěv je můj velký koníček. Věnuji se mu už dlouho.“

Kdo je váš pěvecký vzor?

Tom: „The Weeknd.“

Tereza: „Já za sebe bych řekla, že obdivuji úplně všechny zpěváky. K mým oblíbeným patří zpěvačka Adele. Také mám ráda zpěvačku Eda Sheerana, skupinu Arctic Monkeys a kapelu Chase Atlantic.“

Maty: „Můj pěvecký vzor je Adele.“

Děkujeme vám všem za rozhovor!

Matyáš Kubík

Tomáš Křupala

ZA PLOTEM

CO SE DĚJE ZA HRANICEMI NAŠÍ OBCE

Vítání jara v Brodku u Přerova

Místní spolky připravily dětem netradiční vítání jara. Po městyse byly rozmístěny kontrolní stanoviště, na kterých děti plnily rozličné úkoly. V cíli pak obdr-

žely jamí certifikát a nezbytnou motivační sladkou odměnu.

Jan Teimer

© 3x J. Teimer

Velikonoční výzdoba v Brodku u Přerova

Výzdobu rodinných domů prováděli jejich majitelé, ale veřejné prostranství děti z mateřské škola a žáci Základní školy. Občanům se výzdoba velmi líbí.

Jan Teimer

© 4x J. Teimer

Olomoucký kraj

MINICPRÁSKOVÍ KRÁLOVSTVÍ

Sdružení obcí mikroregionu Království pořádá fotografickou soutěž pro všechny své občany

KRÁLOVSTVÍ OBJEKTIVEM OBČANŮ KRÁLOVSTVÍ

Vyhlášeny jsou dvě kategorie:
1. POLE A ZAHRÁDKA
2. JAK SE ŽIJE V KRÁLOVSTVÍ
 - 17. ročník -

- autorem je občan mikroregionu Království
- fotografie velikosti A4 musí být vytištěny na fotografickém papíru
- fotografie musí být pořízeny na území mikroregionu Království
- jeden občan může do soutěže přihlásit až 4 snímky v každé kategorii
- na zadní straně musí být každá fotka označena jménem autora, adresou, mailovou adresou a místem pořízení snímku

Fotografie můžete odevzdat na kterémkoli OÚ mikroregionu Království do 31. října 2024

Vernisáž a vyhlášení výsledků se uskuteční v neděli 17. listopadu 2024 ve 14:00 v Kulturním domě v Císařově

Vítěze vybere komise Sdružení obcí mikroregionu Království. Vítězové převzou na vernisáži hodnotné ceny! Akce se koná za finanční spoluúčasti Olomouckého kraje.

vera siffner tkanina života

výstava obrazů
galeriezet, zámecké nám. 775, velká bystrice

výstava potrvá do 23. 5. 2024
galeriezet je otevřeno od pondělí do pátku 8.30 – 17.00 hodin, v sobotu a v neděli zavřeno od 1. 5. otevřeno od úterý do pátku 9.30 – 18.00 hodin, v sobotu a neděli 11.00 – 19.00 hodin
www.galeriezet.cz

galeriezet Město Velká Bystrice

T.J. Sokol a RC o-kruh
vás srdečně zve na

jarní SWAP

sobota 13. dubna 2024 9 - 15 h
sokolovna Velká Bystřice

Přinést a/nebo odnést si můžete:
oblečení pro děti i dospělé, boty, hračky, knihy, kabelky a bižuterii.

Připravena bude dětská herna, kavárna, prodejní stánky místních tvůrců.

Vstupné 100 Kč. V případě, že si nic nevyberete, Vám rádi při odchodu částku vrátíme.

Čisté, nepoškozené věci přijímáme v sokolovně ve stř 10. 4. a pá 12. 4. 18 - 20 h
a v den akce do 9:30 h.

Jarka Pechová 732 140 646, Eva Jungová 608 874 267

Aprílové divadlení

Permanentky bude možné od 1. března
zakoupit na Kulturním a informačním centru
Velká Bystřice

Kulturní dům Nadační Velká Bystřice

7. dubna 2024 18.00
Past na myši
Divadlo Stodola

14. dubna 2024 18.00
Od Silvestra do Silvestra
DS Amadis

Vstupné
Permanenka 300 Kč
Jednotlivá představení
100 Kč
Divadelné štúdio RosArt
200 Kč

20. dubna 2024 18.00
O.Y.E.P.
Divadelné štúdio RosArt

21. dubna 2024 18.00
Bordel na ministerstvu
DS Hanácká scéna MĚKS Kojetín

28. dubna 2024 18.00
Pravdivý příběh Antonie
Pařízkové, lehké holky s dobrým
srdcem
DS Na Štaci Němčice nad Hanou

Připravila pro Vás
Osvětová beseda Velká Bystřice

1x TOUR de BEER

Společné setkání přátel cyklistiky
na zahájení sezóny

4. 5. 2024
začátek 13:00

POD ZÁŠTITOU
STAROSTY OBCE
BĚLKOVICE-LAŠTANY

BOHATÉ OBČERSTVENÍ
SPOLEČNÁ VYJÍŽDKA
REPRODUKOVANÁ HUDBA

Hřiště
- ZAČÁTEK -
Bělkovice-Laštany 2x

Předprodej vstupenek

Aprílové divadlení
duben 2024
300 Kč
abonетка na 5 představení

Lukáš Pavlíasek
Kdo nepláče není Čech
15. května
290 Kč

Dalibor Janda
21. června
790 Kč

Hanácké Woodstock
& Bystřická pivní saloň
3. srpna
450 Kč

Bratři Ebenové
6. září
450 / 600 Kč

Kateřina Ostrá: Kapverdy
beseda s populární cestovatelkou
9. května
150 Kč

Divadlo Bolka Polívky
Šest tanečních hodin v šesti týdnech
4. června
440 Kč

Monkey Business & J.A.R.
13. července
650 Kč

KIC Velká Bystřice, tel.: 734 236 502
platby pouze v hotovosti

PŘESAHY | $\frac{4}{24}$

do světa historie a kultury

Lischke
Mitchel
Woodhouse
Fiker
Pithart
Jirků
Jareš
Přidal
Ševčíková
Vránová
Hanuška

55 minut s Robertem Lischkem

Chirurgie? Něco moc hezkého v životě

Medicína je pro Roberta Lischkeho radost. Přednosta III. chirurgické kliniky v pražské Fakultní nemocnici Motol se své práci věnuje na 150 procent a nehodlá na tom nic měnit. „To ale neznamená, že bych nechápal, proč se mladí lékaři brání přesčasům,“ říká. „Jsou frustrovaní, protože hodně studují a pracují, a nevydělají si ani na chůvu, která by jim pohládala děti, zatímco pracují. Tohle se změnit musí!“

ekonomická krize, válka na Ukrajině a na Blízkém východě, výsledky voleb v USA, či dokonce debaty o možné válce v Evropě mi přináší spíše úzkostné pocity, medicína je čirá radost. Prostě něco opravdu hezkého v životě.

Znám několik lékařů, kteří jsou stejného věku jako vy, a potýkají se se syndromem vyhoření. To se vám stát nemůže?

chirurgie, kardiochirurgie, břišní chirurgie? To je asi jedno.

Kouzlo chirurgie se jmenuje adrenalin?

Chirurgie nabízí spojení intelektuální činnosti s manuální prací. Promyšlíte léčbu pacienta, chystáte operaci – na druhé straně pracujete rukama, což je přínosný stereotyp. Každý chirurg má určitý počet operací, které neustále opakuje, což je důležité, jen tak se může stát dobrým chirurgem. A při tom opakování vás to překvapuje méně a méně, čím dál snadněji si poradíte s komplikacemi, protože už jste je mnohokrát zažila. To je výborný způsob učení. Na chirurgii je také hezké, že hned vidíte výsledek.

Někdy to ale nemusí dopadnout úplně dobře. Nedrtí vás odpovědnost?

Konfrontace s neúspěchy je samozřejmě extrémně náročná. Vždycky zvažujete míru svého podílu, dostavují se pocity viny a studu, výčitky. Vyhnout se tomu úplně nedá, ale platí, že když člověk dělá jenom to, co skutečně hodně dobře umí, dělá prostě méně chyb.

Nicméně medicína chvátá, operace jsou složitější...

... a komplikace jsou vážnější. Tak to je. Když jsem začínal, operovalo se otevřeně a pouze z velkých ran, které pacientům způsobovaly velké bolesti, limitovaly rehabilitaci. Dnes často používáme robotické systémy, které jsou miniinvasivní, pooperační doba je jeden dva dny a už přicházejí další pacienti. Vše se zrychlilo, narostlo. A třeba transplantace plic se na klinice stala rutinní metodou, která má jasně vypracovaný postup. Je to už ten typicky repetitivní výkon s dobrými výsledky.

Vzpomínám si na doby, kdy profesor Paško prováděl na klinice 10 transplantací ročně, vy jste loni udělali 67. Mohlo by jich být ještě víc, kdybyste měli víc orgánů?

Myslím, že musíme dělat víc. A jsem přesvědčen, že za daných podmínek by se orgány našly. Jenže pro více operací je potřeba rozšířit provoz kliniky. Nejde jen o operace, ale i o špičkovou péči. Naším cílem je, aby lidé po operaci žili co nejdéle, a tak se o ně musíme dobře starat. Takže nejdříve musíme mít větší tým, další operační sály, lůžka, ambulance... Procházíme kontinuálním vývojem a pracujeme na tom, abychom mohli dělat ročně až 100 transplantací. Předloni to bylo 54, vloni 67, uvidíme, jaký bude tento rok.

Před časem se diskutovalo, zda je transplantáční program ještě perspektivní, a nové možnosti se rýsovaly s umělými orgány nebo kmenovými buňkami.

Medicína se vyvíjí, ale zdá se, že při selhání určitých orgánů v určitých situacích bude ještě dlouho nejlepším řešením transplantace.

Říkáte, že usilujete o navýšení operačních zákroků, potřebujete tedy větší tým. Všichni víme, že se české zdravotnictví dlouhodobě potýká s nedostatkem lékařů a hlavně mladých. Pociťujete tento problém také?

V našem týmu je dnes 38 lékařů, jejich počet jsem zdvojnásobil, protože úspěš-

ná špičková chirurgie spočívá také v tom, že máte dost času na pacienta, že vás může kolega zastoupit, že vás je přiměřeně na operačním sále. Naše klinika je také generačně dobře rozvrstvená, je tu dost mladých lékařů před atestací i po atestaci, přičemž žádné volné pracovní místo zrovna teď nemáme, a kdybychom jej měli a nemohli na něj nikoho získat, měl bych intenzivně přemýšlet, co děláme špatně. Naštěstí máme přebytek zájemců, každý rok jich řadu musím odmítnat.

Za časů, kdy kliniku řídil profesor Paško, bývalo pravidlem, že vybíral do svého týmu lékaře – aktivní sportovce. A sám také jezdil skoro každé ráno do Motola z Podolí na kole. Požadujete také dobrou fyziku?

Máme tady mladou lékařku, která běhá dlouhé trasy, a to na nejvyšší možné úrovni. Další kolega je také špičkový běžec. Takže – nic nemusím vyžadovat, drtivá většina kolegů sportuje sama a ráda. Já se také snažím věnovat cyklistice, plavat. Je to nezbytné a nejen proto, že trávíme hodiny na operačním sále. Sport je to, co ochraňuje mozek před demencí a tělo před chátráním. Když jdete na dlouhou procházku, zaběhat si nebo si zaplavat, rozhodujete velmi pravidelně o délce svého života a jeho kvalitě.

Vaše klinika také už není výhradně doménou mužů. Kolik máte v týmu žen?

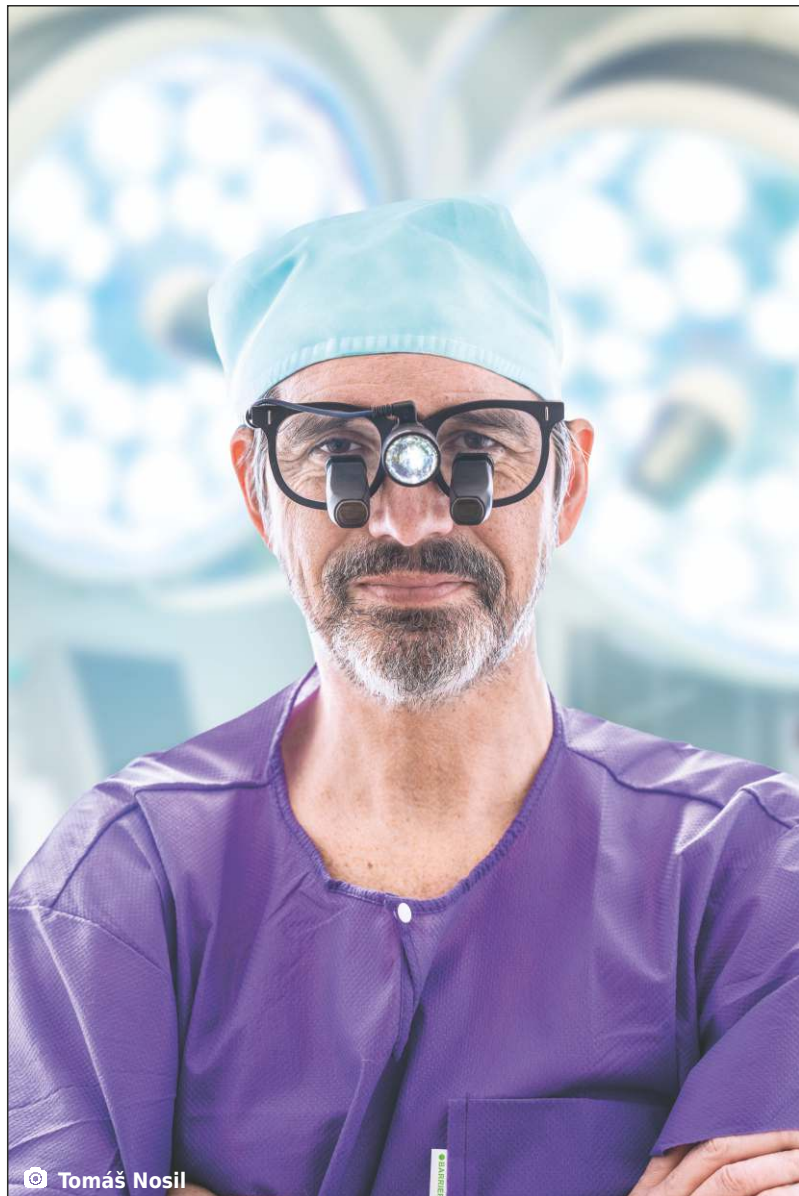
Máme 3 internistky, z nichž 1 je klasická a 2 intenzivistky, pak ještě několik internistek na malý úvazek, které se starají o pacienty po transplantaci plic. A kromě toho tady pracuje 7 chirurgů, přičemž 1 je v samém srdci transplantáčního týmu.

V současných posledních ročních medicíny jsou v průměru dvě třetiny dívek, což znamená, že i dosud „mužské obory“, jako je chirurgie, budou časem feminizovány. Bude to na škodu chirurgii?

Myslím, že to chirurgii nijak nepoškodí. Feminizace je realita a je potřeba dát prostor mladým ženám, aby mohly operovat. Jak už jsem říkal, to je základ – stálé opakování. A bez něho nemůže být dobrý chirurg muž ani žena.

Hlavní komplikaci v kariéře představuje pro mladé lékařky mateřství. Dovedete chodit kliniky přizpůsobit tomu, aby se na ní uplatnily i matky od malých dětí?

Řekl bych, že to teď zrovna řešíme za pochodu. Několik lékařek z naší kliniky mimochodem patří mezi zakládající členky sekce Ženy v chirurgii: Barbora East a Monika Šporclová otevírají debaty, přináší argumenty. Naše cesta je poskytnout mladým matkám malé úvazky, aby s námi mohly pracovat. A to děláme. Bohužel malé úvazky znamenají nízkou mzdu, což už ale moc ovlivnit nemůžeme. Základní platy lékařů, když k nim nezapočítáme služby na odděleních, jsou celkově nízké. Jen si to porovnejte: průměrný plat v Praze na začátku roku 2023 byl zhruba 52 tisíc. A 53,5 tisíc je průměrný tzv. tabulkový plat lékaře chirurga na pražské klinice, ve státní nemocnici. Ten lékař má všechny atestace, to znamená, že je to 33letý člověk, který více než 13 let studoval medicínu, získal doktorát Ph.D., je akademicky a vědecky činný a pravidelně

© Tomáš Nosil

Prof. MUDr. Robert Lischke, Ph.D. Ve volbě povolání měl jasno už v dětství, obor však během studií na 1. lékařské fakultě UK přece jen zvažoval. Nakonec zvolil chirurgii, v roce 2005 získal atestaci z hrudní chirurgie. Po absolutoriu nastoupil na III. chirurgickou kliniku 1. LF UK a FN Motol a patřil roky k nejbližším spolupracovníkům profesora Pavla Paška. Byl u toho, když se v roce 1997 pod Paškovým vedením podařila vůbec první transplantace plic v ČR a podílel se na rozvoji tohoto transplantáčního programu. V roce 2010 převzal po svém učiteli vedení kliniky, postupně rozšířil tým z původních 20 na 38 lékařů, kteří v posledních letech ročně provedou (mimo různé a početné jiné operace) okolo 60 transplantací plic. Vedl také chirurgii, kteří v roce 2015 ve spolupráci s kolegy z pražského IKEM transplantovali jednomu pacientovi

Kdyby vám teď bylo osmnáct a měl jste se znovu rozhodovat, vsedli byste zase na tygra jménem medicína?

Určitě. A moje volba by byla ještě jednoznačnější než před lety.

Ani trochu byste neváhal?

Mám víc životních zkušeností a vím, jak je práce důležitá a jak je důležité, aby se člověk do ní těšil, viděl v ní smysl a radoval se, že může něco splnytvářet. V našem případě to jsou medicínské programy, které – když jsou úspěšné – prostě přináší radost. Zatímco covid,

Dělám chirurgii přes 30 let, ano, občas bylo práce a starostí víc, než jsem dokázal unést. Snad jsem ale vždycky tu situaci včas rozpoznal, popsal si ji vnitřně a nějak s tím pracoval. Teď se rozhodně vyhořelý necítím. Jsem unavený, protože je mi 57 let. S přibývajícím věkem schopnost regenerace výrazně klesá, a tak hledám cesty, jak si vyčlenit víc prostoru na obnovování sil.

Kdybyste byl znovu na začátku, volili byste zase i hrudní chirurgii?

Volil bych chirurgii, mám rád práci na operačním sále. A jestli by to byla hrudní

taci ezoterického mystického prožitku, který se rodí v rámci prelingvistických funkcí mozku.

V šestém století před naším letopočtem se ve čtyřech různých kulturách výklad či význam mystického prožitku začal znatelně měnit a nekritické přijetí nahradilo zkoumání, analýza a pochopení. Zrodila se filozofie.

Pod vlivem Laa-c' v Číně, Gautamy Buddha v Indii, Zarathuštry v Persii a raných řeckých učenců se ujala kritická analýza. V rozmezí několika desetiletí začal každý z nich nezávisle na druhých zpochybňovat povahu vnitřního prožitku. A jako v onom podobnosti o čtyřech slepcích, kteří zkoumají ocas, nohu, ucho a chobot slona, žádá z kultur kladla důraz na jiný aspekt celku. Přesto existuje pozoruhodná shoda, pokud jde o ctnosti, jež vyžaduje dobře prožitý život.

Taoistický přístup sleduje propojenou strukturu celku veškeré existence a zdůrazňuje sladění s pohyby v přírodě. Buddhovi následovníci se učí ovládnout vnitřní prožitek ukázněním mysli a odpojením od fyzických tužeb. Zarathuštra se naučil využívat sílu záměrnosti, aby ovlivnil průběh přírodních událostí, což mu zajistilo velmi vlivné následovníky. Ze zarathuštrovské Persie pocházeli tři „mudrcové“, patrně velmi schopní čarodějové, kteří se přišli poklonit novorozenému Ježíšovi (odtud slova staroperského původu „mág“ nebo „magie“). Řečtí učenci se zaměřili na schopnost mysli racionálně uvažovat, ačkoli panuje přesvědčení, že než Sókratés dosáhl v rodných Aténách proslulosti,

seznámil se v Persii se zarathuštrismem.

Jestliže tyto čtyři velké myšlenkové školy pojmem jako celek, navzájem se doplňují a přispívají k širšímu pochopení schopností mysli a vědomí. Všechny potřebujeme k doplnění obrazu. Tento vývojový sled jasně naznačuje, že rozvoji intelektu určitě předcházely emoční reakce na jakoukoli informaci. A emoce lze považovat za energetickou reakci na vnitřní pocit.

K pozoruhodnému vývoji došlo již předtím na Blízkém východě. Hebrejci zcelili ranou šamanistickou závislost na množství přírodních duchů a božstev v jediné božství se zapovězeným osobním jménem JHVH. Semitská kultura, z níž vzešla hebrejská tradice, samozřejmě později zrodila křesťanství a islám, přičemž oboje se soustředí kolem myšlenky jediného, vševědoucího, všemocného, tvořivého, antropického boha.

Když jsem studoval podobnosti a komplementární rysy mystických tradic světa, napadlo mě, že mystické setkání Abrama z Uru, později patriarchy Abraháma, s všemocným zdrojem stvoření by mohlo být ezoterickým vhladem, který ohlašoval myšlenku vědomé energie jako jediného zdroje existence. Jeho vhlad byl však interpretován pod vlivem kmenové šamanistické tradice předchozích staletí, byl mu připsán doslovný význam a byl vysvětlen jako vnější, nadpozemský a antropický. Dnes bychom jej mohli vyložit jako vnitřní vizi.

Dramaticky odlišné vysvětlení konceptu jediného Boha nalezneme v textech Zacharií Sitchina, badatele zabývajícího se

Sumerem. Přestože jej jiní odborníci na Blízký a Střední východ z velké části ignorují, Sitchinovy překlady naznačují, že příběh stvoření v knize Genesis je zkrácenou verzí tabulek, které byly vykopány v Sumeru a Chaldeji. Tyto tabulky zachycují celistvější příběh, zahrnující také planetární konfigurace, které nebyly až do dvacátého století známe, detaily potvrzené teprve kosmickými loděmi, které prolétly v blízkosti planet během posledních dvaceti pěti let. Pokud to platí, jde o ohromující zprávu. Věda vyžaduje, aby teorie přišla s úspěšnými predikcemi, a Sumerové tak možná učinili již dlouho předtím, než získali nástroje k jejich potvrzení. Sitchinův překlad bohužel naznačuje, že zdrojem znalostí o planetách a konceptu jediného Boha je přítomnost mimozemšťanů v prehistorickém období – tato představa byla před několika desetiletími naprosto nemyšlitelná, ale jsou-li překlady v pořádku, dnes tomu tak být nemusí. Ať bylo na počátku cokoli, hebrejská tradice dala světu koncept jediného Boha, který je základem tří velkých náboženských tradic současného světa.

Společným tématem, které od šestého století před naším letopočtem prostupuje taoistickým, buddhistickým, zarathuštrovským a řeckým myšlením, je schopnost mysli vycvičit se, aby vylepšila a rozšířila vnitřní prožitek badatele. Zatímco Řekové aristotelovské školy zdůrazňovali, že informačním zdrojem hluboké myšlenky je racionální, smyslový vstup, přívrženci jiných škol včetně řeckých gnostiků zdůrazňovali, že zdro-

jem vhladu je mystický, nelokální prožitek. Jazykem dvacátého století řečeno pouze aristotelovci kladli důraz na smyslový vjem zprostředkovaný pěti běžnými smysly a lineární myšlení levou hemisférou. Ostatní školy kladly důraz na trénink mysli za účelem lepšího vnímání a využití intuitivně (mysticky) vstupující informace – na činnost pravé strany mozku (prelingvistického mozku). A ortodoxní judaismus, křesťanství a islám zdůrazňují neochvějnou víru ve Stvořitele antropického ražení.

Edgar Dean Mitchell (1930-2016) byl americký vojenský letec, vědec a kosmonaut, který stanul v roce 1971 jako šestý člověk na Měsíci jako pilot měsíčního modulu Apollo 14. V autobiograficky laděné knize popisuje nejen obdivuhodné dobrodružství poutě vesmírem, ale i cestu stejně objevitelskou – zkoumání nevslovného tajemství lidského bytí a vědomí. Byl především astronaut-inženýr, vybavený komplexním vzděláním v matematice, kvantové fyzice, astrofyzice. Během své měsíční pouti zažil hubový duchovní prožitek ne nepodobný savikalpa samádhi, pocitu vzájemné propojenosti vesmíru a lidských bytostí, kde poznávající a poznávané jednou jsou. Neváhá při svém pátrání spojovat současnou vědu s tisíciletými tradicemi mystických systémů. Zkoumá tak kontroverzní hranici objektivního a subjektu, hranici vědy a mystiky, která však v jeho podání existuje pouze jen v naší myšlenkové mapě. Nabízí vizi, v níž technologie a intuice se vzájemně harmonizují a snaží o dosažení hlubokého vědomí. Prává cesta průzkumníka spočívá v tom, že nikdy neodmítne dobrodružství v pátrání po neznámém v kosmu i ve vesmíru našeho nitra.

BÁSEŇ MĚSÍCE

Zed'

Tomáš Přidal

Stála mezi námi	Jako mladým	Velká zed' křiku
Mezi Tebou a mnou	A zamilovaným	Zed' nářků...
Stála nám v cestě	Nám mohlo být odpuštěno	
Velká zed' křiku	Ale kdo to uslyší	Tiskl jsem penis
		V jejím klíně
Pukala v orgastickém chvění	Kdo vyslechne	A přemýšlel
Natahovala se	Naše slova	
Po našich hlasech	Studená Slova	O hřejivé teplé Touze
Věčně tlukoucích srdcích	Po kterých leze prach	
		Teplé Toužení
Hrozivě se přibližovala...	Prach neporozumění...	To přece není
		Vázání se
Měla jsi strach	Chtěl jsem ji přelézt	Na stejné pohlaví
Křičela jsi	Opravdu chtěl	V pohlavním měšci
Ten křik se vmísil	Zapřel jsem se rukama	
Do podstaty zdi	A s úsilím se o to pokusil	Nýbrž Pocit krásy
		Tak děsivě krásný
	Její černé cihly	Až přestala křičet...
Splynul	Spojené krvomaltou	
Jako když	To vše dohromady	Ustoupila
Spadne kapka	Studily jako pomíjený osud	
Do oceánu		Odsunula se stranou zájmu...
Já se bál taky	Osud bez života...	
Opravdu moc	Osud bez dechu...	
Bál jsem se		A zabila mě pohledem
Myšlenky Sesuvu	Když jsem dosáhl vrcholu	Přímo mířeným na moji hlavu
	Prvního orgasmu	
	Stáhla nohy	
Rozpadu a uvěznění	A vyděšeně křičela	
Věčnosti toho všeho hluku		...ted'
		ted'... ted'...
Pohřbení zaživa!		

„S tím vaším kojencem je to ovšem hloupost, Krňochu,“ řekl pan rada. Gioglio Krňoch pokrčil sehnutými rameny. „Už vám řekla ta dáma, pane rado, proč cestovala až k nádraží pěšky?“

„Neřekla,“ připozaržil se pan rada Ftáček. „Prý to neví.“

„Nejdřív si namalovala knír,“ pravil Gioglio Krňoch s úsměvem, podobným šňěrování odřeného kopacího míče. „Pak si na to dala závojiček, aby knír přikryla, ale závojiček ji učinil nápadnou. Potom běžela dlouhou cestu pěšky, místo aby si byla vlezla do elektriky na zadní plošinu a obrátila se tvář ke sklu. Ona přece bydlí nedaleko Hroznové kapky. K nádraží má co jít půl hodiny. V tom všem může vézet něco jiného než prosté bláznění.“

Pan rada Ftáček vyhlížel zamýšleně.

„Překvapivě do toho vnikáte, Krňochu,“ pravil uznale. „Co z toho vyvozujete, abych vás vyzkoušel?“

„Mělo by se vědět, kam ta dáma s knírem šla.“

„Potom už nikam. Rovnou zase zpátky domů se svým manželem.“

„Nebo tohle,“ pravil Gioglio Krňoch, pominuv paně radovo podráždění „co je s tím chlapiskem, které jí závoj u nádraží strhlo?“

„Nevíme, nevíme.“

„Byl to někdo, kdo o jejím kníru jisté věděl, a chtěl, aby jej ukázala, kdežto ona jej záměrně skrývala.“

„A to ji tak rozcílilo, že našemu nejlepšímu strážníkovi vyčinila blbounů.“

„Jak se vyjádřila potom u výslechu o svých nemístných výzvech, pane rado?“

„Pravila hned příštího dne, že neví, co to ni vjelo. Nepila, nepožřela žádnou drogu, nic. Některé z jejích termínů, které jí byly opakovány, vůbec nezná.“

„To je tedy lež,“ řekl Gioglio Krňoch. „Ani v ženském klášteře nepoužijete sprostého slova, aby všechny jeptišky hned nerozuměly, co to znamená. Neize tvrdit, že kultivovaná společnost vulgárních slov nezná; ona jich toliko méně užívá. Jinak je její slovník spíše bohatší než slovník prostého lidu.“

Na cestičce se objevil nový vrabec a Gioglio Krňoch se rozzářil. Dvěma prsty hrábl do svého kornoutku.

„Duševní stav té ženy je zkoumán,“ řekl pan rada s tlumeným povzdechem. „Sbohem, Krňochu.“

„Já se poroučím, pane rado,“ odvětil Gioglio Krňoch a odlepil se na tu chvíličku kulatými zády od opěradla lavičky.

* * *

„Člověk neví dne ani hodiny, milí přátelé!“
„My jo. Je dneska sedumnáctýho a čtvrt na čtyři. Ke Krňochovi je ostatně vidět z pavlače oknem. Má jen jednu místnost bez předsíně.“

„A neleží tam?“

„Líhává tam, ale teď ne. Co furt máte?“

„Lidičky,“ pravil pan rada dobrácky, „lékaři už dávno konstatovali, že mnohdy člověka raní mozková mrtvice na tomhle – na záchodě. To se mohlo panu Krňochovi taky přihodit. Kohopak napadne, aby tam zašel?“

„Co chvíli někoho,“ zněla odpověď.

„Jak to?“

„My máme tu místnost v každým patře pro třináct partají společnou.“

Pan rada, poklepav si s nimi žovívně o bytové nouzi, vrátil se do svého pětipokojového bytčku bez úspěchu.

Nazítří dopoledne ho požádal o soukromou audienci strážník Probeš.

„Vážené pane rado,“ srazil paty, „slešel sem, že se zajímáte o toho Rozmajzla.“

Nějaký čas po této rozmluvě, brzy po třetí hodině ranní, zpozoroval strážník Probeš, konající službu na Hlodavé ulici, že do hostince U hroznové kapky bylo provedeno směle vloupání.

Situaci musíme znát. Rozmajzlův hostinec zaujímal přízemek dvoupatrového rohového domu, takže měl okna jednak do hlavní ulice (Hlodavé), jednak do ulice příčné. Neširoká příčná ulice byla lemována s obou stran úzkými zahrádkami, oddělenými od chodníků nepřilíživě vysokým železným plotem, zatknutým v podezdívce. Vchod do hostince byl proražen v nároží domu, takže, jakmile jste vešli, měli jste na ni zabočit buď vlevo nebo vpravo. Jestliže jste usedli k některému stolu na levé straně, měli jste vyhlídku na Hlodavou ulici a mohli jste například sledovat nepravidelný průjezd tramvají. Jestliže vám byl milejší hluboký klid, usadili jste se někde vpravo, a pak jste především zezelenali. V zahrádce totiž pěstoval Vilém Rozmajzl různé křoviny, jejichž listovím jste v létě ani do příčné ulice neprohlédli a jimž se světlo, vpadající dovnitř,

cedilo jako zeleným sklem. Proto, objednal-li si tam kdo Rozmajzlovu Výbornou Vepřovou, vypadala na talíři jako shnilá a světlé pivo tam hrálo žabincem.

V Rozmajzlově zahrádce měly přednostní právo meruňky, o nichž jsme již dříve pojedli, že na ně Rozmajzlův číšník Filip v pauzách chodil.

Příčná ulice se zahrádkami zůstávala i ve dne téměř opuštěna. Vedla k nedaleké skupině okrajových novostaveb. Za novostavbami leželo už jen širokánské pole nevyužité půdy. Tvořilo ohromný klín mezi tímto okrajem a protějším, který náležel k jiné tepně brněnské, vybihající přímo od středu města odchyleným směrem.

Pečlivý strážník Probeš znal každou píd svého rajónu a tudíž, zahnuv na své pochůzce do příčné ulice, měl pocit, že mu něco v nejbližším okolí chybí. Po nějakém rozhlížení připadl na to, že je to Kus Lesku.

Za nárožím plačtivě svítla opuštěná Lucerna, nadmíru melancholický to předmět, povždy vzbuzující ve strážníku Probešovi hluboký soucit. Shlížela se v nerovných tabulích oken noc co noc. Ani jedinký její odraz nikdy strážníku Probešovi neušel. Je totiž pochopitelné, že v nudě svých nočních pochůzek někdy počítal i kameny v dlažbě. Byla jich podle jeho pozorování na Hlodavé ulici od Rozmajzlova hostince až dolů ke křížovatce 3 255 211.

Strážník Probeš zjistil závadu skrze Rozmajzlovu meruňku. Byl by snadno mohl říci, kolik dozrálých plodů dnes číšník Filip zase snědl, než za ním Vilém Rozmajzl zamkl o půlnoci hostinec, natož aby si nevšímal, že stříbrný lesk okenního skla, krajkovany ještě včera listím, zmizel.

Za meruňkou zela černá díra tmy. A kupodivu, sklo se blyštělo o kus dál, a to na zemi. A tak strážník Probeš, přeshlahav nízký plot, zjistil předepsaným způsobem, že jedno z oken hostince je vymáčknuťto a otevřeno, a našel na odhoseném střepu kus hadru se zlodějským lepem. Strážník Probeš, vynikající ve svém oboru, jak jsme ho už ostatně poznali, dobře věděl, že do domu by se nyní vraty nedostal, ledaže by je vyvrátil z veřejí, a proto použil cesty lupičovy. Vlezl do lokálu, a posvítv si opatrně kapesní lampičkou, uhnul se o odstavenou židli do kolena. Prošel lokálem do kuchyně a odtamtud do chodby. Se salámovou slupkou, přilepenou na patku, vystoupil do schodu a bušíl čtvrt hodiny na dveře, jmenem Rozmajzl sice neoznáčené, ale to mu nevadilo.

Teprve když se sběhli nájemníci z druhého patra, podařilo se přerušit Rozmajzlův zdravotný spánek, a pak mu bylo šetrně sděleno, že ho asi vykradli a aby se šel podívat, co se ztratilo. Vilém Rozmajzl, natahuje kalhoty, klnul na celý svět.

„Žádně nesmi ani palcem hnout!“ nakázal strážník s moudrýma očima, „abe nám nerozčepěšil stope a otiske prstů.“

Vilém Rozmajzl všecko pečlivě prohlédl a pak prohlásil, že se mu neztratilo vůbec nic.

„Přemítejte hlepci,“ chmuřil se strážník Probeš, „je to ož po droby, co si ze mne šlajfíte, pane Rozmajzl.“

„Nebřte, pane Probeš,“ chmuřil se rovněž Vilém Rozmajzl. „Nezbodil sem já vás, nebrž ve mne. Kdebeste měl rozom v palece, oradil haste se sám, že toho lopče asi někdo veplášil.“

„Mosime se podívat,“ řekl strážník.

Vylezli společně oknem do zahrádky a prodrali se k plotu, zašlápnuvše pár sražených meruňek. Strážník Probeš objevil několik stop. Byla to prst z zahrádky, nanesená dovnitř, skrtny na římse a podobně. Nebylo pochyb, že lupič vešel a opět odešel přes plot.

„Krom toho vemačknotyho sklička nic,“ prohlásil znovu Vilém Rozmajzl. „Víte jste, že tohle nejspó vaše vlastni pazóry?“ ukázal na stopu pod oknem.

„Vim to istě,“ pravil strážník. „Vidim, pane Rozmajzl, že beste toten případ nejřač ototal.“

„Tohle zatrackany okno má smolo,“ postěžoval si pan Rozmajzl. „Jedno mi prasklo o náleto, potom je verazil jeden host drohym a včil zas tohle.“

„Já to mosim hlásit, pane Rozmajzl.“

„Co ož zas vehožujete, pane Probeš, já su postíženě a ve me chcete zavřit?“

Strážník Probeš hlásil podle předpisu to podezřele neplodné vloupání a dostal ihned slušný nos.

„Povídáte,“ řekl se mu přísně, „že jste se sám bez překážky dostal oknem a hostincem do domu. Nenapadlo vás, u všech čertů, že cíl toho vloupání mohl být jinde v domě?“

Ale nic tomu nenasvědčovalo.

Pan rada Fťáček připustil, že strážník Probeš sice nerozvinul plně své kriminalistické schopnosti; zároveň však prohlásil, že on sám by teprv zarýtě stál na tom, že se to týkalo jen a jen toho kujóna Rozmajzla.

„Jako byste zapomínali, páni, že Rozmajzla už tu máme v souvislosti s nevysvětlenými případy celkem třikrát. Myslit, páni, myslet!“

Ani toho dne, ani příštího a ani ještě příštího Giojgio Krňoch v sadech nebyl. Pan rada se po něm marně ohlížel. Jen hladoví vrabci vztakle poskakovali kolem lavíčky, žádajice marně svůj příděl.

* * *

Pan rada Fťáček založil nový fascikl, obsahující trojnávy případ Viléma Rozmajzla. Vyžádal si spoustu informací. Zejména pozoruhodné bylo, že vloupání do Rozmajzlova hostince provedl patrně na slovo vzatý odborník. Způsob práce však neodpovídal způsobu žádného ze známých stupků a morděřů.

Pan rada se vřtasil s Krňochovou teorií, dosud ovšem nejasnou. A jako někdy za dřívějších časů, i nyní jí vydal za svou.

„Páni, z tohoto materiálu nad slunce jasněji plyne, že ústřední figurou aféry je kojenec, a to dosud nenarozzený. Kdo z vás mi řekne, proč tak soudím?“

Byla jen slaboučká naděje, že se to pan rada od někocho doví. Zklamala, neboť nikdo nebyl tak chytrý jako Giojgio Krňoch.

„Máte to jako úkol, páni,“ řekl pan rada, popásaje se rozhořčeně na podřízeneckých rozpacích. „do čtyřnadvaceti hodin chci slyšet řešení. Moudrému napověz, hloupému dolož.“

Pan rada se nezeptal přímo po Giojgiu Krňochovi, za to by se byl styděl. Giojgio Krňoch se ukazoval od svého penzionování před pěti lety na ředitelství téměř denně. Vyse-dával se sluhou v chodbě nebo z ochoty pomáhal archiváři. Teprve poslední rok docházel méně často, a nyní se tedy stal nezvěstným vůbec. Pan rada Fťáček marně procházel pod různými záminkami budovou, městským sadem i v okolí Krňochova bydliště. Nikde na něho nenarazil.

Konečně se odvážil zaklepat i na dveře Krňochova bytu, neboť Rozmajzlova palíčatost ho draždila k nepřičetnosti. Vilém Rozmajzl si dal okna bez řečí zasklít a panu radovi řekl, že by chtěl mít pokoj. Jenže pan rada si umínil, že mu pokoje nedá, a to v zájmu veřejného pořádku.

Giojgio Krňoch, obývající již po pětatřicet let jeden z nejškromnějších brněnských bytů, nebyl doma. Sousedé, vesměs lidé sociálně slabí, sdělili panu radovi, že Krňoch a nespátrili už řadu dni ani okem.

„Je to dosti starý muž, aby byl mohl v bytě nahnle zemřít,“ pravil pan rada starostlivě.

„To vy taky,“ žertovalo sousedstvo, nemajíc patrně o Giojgia Krňocha pražádnou starost. „On je sice starší, ale zato vy jste tlustší.“

Slovákům, k jejich snahám o nějakou formu autonomie.)

Jistě, v politice nestačí pravdu „mít“, nakonec jde vždy o to, dokázat o ní přesvědčit voliče. A to Národní demokrate nedokázali.

S jednostrannou a nezměnitelnou zahraniční politikou Benešovou jsme se tedy už v době předcházející Mnichovu ocitli v nepřátelském obležení ze všech stran. A uvnitř republiky početné menšiny německá a maďarská a také rozptýlená menšina polská – ty všechny chtěly z republiky pryč. A Slováci, neuznaní jako národ, požadovali přinejmenším autonomii, ale nakonec si ve svém sněmu odhlasovali – někteří spontánně, ostatní pod Hitlerovým nátlakem – samostatný stát.

A nad tím vším zahraničněpolitickým blouděním, vydáváním za úspěch, Benešovo přichýlování se ke stalinovskému Sovětskému svazu. Jeho důvěra v tamní demokratický vývoj a především jeho víra v realnost spojenectví proti Hitlerovi. Proto smlouva o vzájemné pomoci se Sovětským svazem už v roce 1935 – po smlouvě s Francií jediná tehdejší smlouva. A v ní podstatná floskule, že eventuální vojenská pomoc SSSR bude navázána právě na vojenskou pomoc Francie.

Sem patří i chvalozpěv Karla Čapka na stalinskou ústavu z roku 1936: „Sovětský svaz není jen nejsvobodnější zemí na světě... v dějinách Evropy začíná nová éra..., pokrok pro celý svět...“ Byl to bezděčný úlet? Nebyl zas tak daleko od Benešových chvalozpěvů na sovětský komunistický svět – když letěl v pětatřicátém do Moskvy podepsat onu zmiňovanou smlouvu, spatřil tam úžasný, překrásný nový svět a nešetřil slovy chvály o něm.

A to byl postoj charakteristický pro politiku, či spíše politikaření Hradu, který měl diskrétní prsty, své lidi ve všech politických stranách, ve všech velkých, vlivných organizacích stavovských (legionáři, učitelé...), občanských uskupeních. Jako zpravodajce, zčásti jako

aktivní údajně placené denunciatory. I ve vysoké kultuře, která se okázale stávala kulturou oficiální, mainstreamovou, řeklo by se dnes. A tato mimořádně vlivná politická entita si nepřála očeňování sovětského Ruska. Chtěl někdo po Čapkově ten nepřítelny text? Myslím si j, že právě tak to mohlo být... Národní demokraté, agrárníci a živnostníci (jejich strany měly dohromady 33 procent voličů!) za trest, za to, že kritizovali Beneše (ani ho v roce 1936 nevolili prezidentem), nebyli v exilu pozváni do Benešovy londýnské vlády ani do Státní rady, především proto byli nepřijatelní jak pro Moskvu, tak samozřejmě i pro moskevský komunistický exil. Pro ty všechny Beneš přijatelný byl. Ti, kteří se s Benešem vraceli na osvobozené československé území, byli pro národnědemokratický exil (a také pro představitele stran agrárních a živnostníků), vyloučení z další demokratické hry, tabu. Byli to zrádci principů demokracie také ve vlastním zájmu: rozdělíme si hlasy jejich bezprizorných voličů... Všichni ti, kteří s vyřazením tří významných politických stran veřejně souhlasili, včetně tedy v únoru 1948 poražených představitelů národněfrontových politických stran. Ferdinand Peroutka či Pavel Tigrid byli pro Kalvodu i Kopeckého nepřijatelní levicově liberální intelektuálové, protože už tím, že se s Benešem vrátili, souhlasili s tímto drastickým zásahem do politicko-mocenských poměrů v zemi.

Konzervatismus musí být zkrátka někdy, když jde do tuhého, obezřetný, tvrdý až do krajnosti. Takže ty dva exily, ten před Hitlerem a ten před Stalinem, se po válce nikdy ani dlouhým klacikem nedotýkaly. Byla to naše smutná specialita: kupříkladu polský exil takto rozdělen nikdy nebyl.

Hlasy slyšitelné dodnes

To všechno má důsledky dodnes. Ukazuje to přece na pravzvláštní afinitu některých našich politiků k Východu. Na ne-

schopnost realisticky formulovat a vést naši zahraniční politiku. Samostatný stát, který vznikl v roce 1918, byl, pokud jde o realizaci zahraniční politiky, spravován takřka jako „plebejský“ – rovněž v důsledku Masarykovy animozity k aristokracii. Vznikal tedy bez těch, kteří mnohde jinde utvářeli „kádř“ diplomatů, lidí, kteří jsou doma i v Evropě, i ve světě. Naše aristokracie, jedním z prvních zákonů nového státu statusově zcela popřená a majetkově z velké části okradená, byla nicméně i pak připravena sloužit státu, což dala najevo nečekanými a v té době odvážnými prohlášeními loajality a ochotou nabídnout své služby prezidentům Benešovi i Háchovi. Však také někteří skončili v koncentracích.

Takovou poslední ukázkou, „pozdním sběrem“ této vzácné vrstvy byla unikátní osobnost Karla Schwarzenberga: patrioticky založeného Čecha, kulturně a politicky Evropana, co se týče bezpečnosti atlantisty.

Ona pravzvláštní východní afinita se povědomou ozvěnou vracela za dvacetiletého (!) východně (někdy více protizápadně než provýchodně) orientovaného prezidentování Václava Klause a Miloše Zemana. Nemáme tedy tuto nebezpečnou úchytku ani zdaleka za sebou. O Slováciích dnes ani nemluví.

A u nás? Andreje Babiše jistě nenajdeme u vykopávek našeho rusofilského obrození (Havlíček v něm byl skvělou výjimkou!), ten ani netuší, jakou má identitu, či a odkud je, ostatně ji určitě nepostrádá. Je obchodník – ale také s politikou. Věcně obchoduje se Západem, ale pro větší podíl na moci je jistě ochoten nepřeslechnout ty prastaré proruské hlasy, slyšitelné od obrození a projevuující se dosud ve výuce dějepisu na našich školách (svého času na to dokonce upozorňovala ve své výroční zprávě BIS!).

Proč to všechno připomínat? Protože neznalost minulosti přivolává budoucí tragédie. Vždyť zatím mnohé ukazuje, že nám pozitivní může hrozit další Ba-

bišova vláda. A babišovci se mohou naučit hrát na naše vědomé či nevědomé proruské, protizápadní, protikapitalistické struny a strunky... Ze je to přehnaný pesimismus? Čtenáři Deníku N si to asi myslí. Ale na získání většiny ve Sněmovně Babišovi voliči (i ti prorusí pomatení lidé) brzo mohou stačit.

Proto dvěma autory připomínám první republiku, jak ji neznáme. Chýlíla se tedy od svého zrození k SSSR, „...raději přichýl se k tomu tam dibisku...“ (Kollár, předzpěv Slávy dcery), až se přechýlíla. Jak to bylo možné? Ta přece svobodná, demokratická, skvělá, námi snad všemi milovaná, naše první republika! Elegantní! Masarykova! Ale v ne-zřejmém skutečnosti hlavně – Benešova republika.

P. S.: Kdybych byl poslancem, navrhl bych zákon o tom, že se deska s nápisem „Edvard Beneš se zasloužil o stát“ sejme a nahradí se deskou s nápisem, že tu původně byla deska o tom, že se Edvard Beneš zasloužil o stát, ale ukázalo se, že to není pravda. Vždyť mýliti se je lidské.

Petr Pithart

Autor je externí spolupracovník Deníku N a politik, historik a spisovatel, bývalý předseda české vlády, někdejší předseda a dlouholetý místopředseda Senátu

Deník N

Zaujal vás text
Deníku N?

Čtěte další na denikn.cz.

HISTORIE

Dubnová výročí středomoravského regionu

Před 80 lety - dne 3. dubna 1944 se v Olomouci narodil emeritní profesor dějin české literatury Jiří FIALA, editor, literární historik, folklorista a pedagog.

Studoval na Gymnáziu v Olomouci-Hejčíně, kde maturoval r. 1962, poté absolvoval FF UP v Olomouci, obory bohemistika-historie, promoval v r. 1967. Po základní vojenské službě nejprve vyučoval 4 roky na SOŠ v Pardubicích (v té době také absolvoval dvouleté postgraduální studium oboru Český jazyk a literatura na FF UP v Olomouci) a v r. 1972 se vrátil na svou alma mater. Titul PhDr. získal r. 1974, CSc. na základě disertace Sociální motivy v českých pololidových veršovaných skladbách (1983), v r. 1992 se habilitoval pro obor Dějiny české literatury a o 10 let později byl jmenován profesorem pro tento obor. V l. 1976-79 působil jako lektor češtiny na univerzitě ve Varšavě, v l. 1986-87 v téže funkci na Slezské univerzitě v Katovicích. Jeho hlavními badatelskými zájmy jsou zvláště dějiny české literatury

18. a 19. st., lidová slovesnost a pololidová literatura, ale výrazně se také zajímá o regionální dějiny a kulturní historii Olomoucka, o zdejší hudební kulturu a písňový folklor. Jako kulturní historik pronesl množství popularizačních přednášek o hudbě. Je autorem četných rozhlasových pásem (například více jak stodílný, od r. 2002 pravidelně vysílaný pořad Českého rozhlasu Olomouc Putování za moravskou písní), vystoupil též na muzikologických konferencích v Olomouci apod. Publikoval několik desítek vědeckých i popularizačních knih. Počet jeho odborných studií a statí se blíží číslu 100 a kratších publicistických článků v různých ročenkách, časopisech a třeba i v univerzitním bulletinu Žurnál UP jde do několika set. Jeho příspěvky najdeme

v novinách a časopisech jako Hanácké noviny, Kdy-kde-co v Olomouci, Lidové noviny, Literární noviny, Mladá fronta Dnes, měsíčník ZIP. Spolupracuje s Vlastivědným muzeem v Olomouci, nakladatelstvím DANAL. V l. 2005-07 působil na zkrácený úvazek též na Masarykově univerzitě v Brně. V r. 2012 se stal laureátem Ceny města Olomouce a v r. 2022 Ceny Olomouckého kraje.

Jubilantovi srdečně gratulujeme a přejeme mu zdraví, tvůrčí elán a pohodu do dalších let!

Před 50 lety - dne 5. dubna 1974 se v Přílepech u Holešova narodil Mgr. Milan ŽÁČEK, překladatel a tlumočník.

V r. 1992 maturoval na Gymnáziu Jakuba Škody v Přerově a poté absolvoval studium na FF UP v Olomouci, obory anglická a španělská filologie. Za téma své diplomové práce si zvolil téma vývoj hororové literatury a po promoci na ni navázal svým prvním překladem, sbírkou povídek velšského spisovatele Arthura Machena (Otevření dveří, 1999), po níž následoval překlad další klasiky britské nadpřirozené literatury, románu Lilith George MacDonalda (2001) V tomto období pracuje také jako tlumočnick hlavně ze španělského do češtiny. Rok pobýval v Salvadoru. Po návratu do ČR se soustředil výlučně na překlady z angličtiny, především v žánrech horor, fantasy, sci-fi, thriller. Odtud občas zabrousí do humoristické klasiky (Jerome Klapka Jerome, P. G. Wodehouse), do dětské literatury (Kate DiCamillo, James Pattersona) nebo do poezie (Charles Bukowski). Těžišťem jeho překladatelské tvorby nicméně zůstává nadpřirozeno a podívno a v tomto směru překládal celou řadu zásadních autorů: Stephena Kinga, Cliva Barkera, H. P. Lovecrafta, R. E. Howarda, Roberta R. McCammona, Chinu Miévillea ad. Několik knih přeložil i ze slovenštiny (Juraj Šebesta a Mark E. Pocha). V r. 2017 spolu se svou manželkou Tatianou založil nakladatelství Carcosa, které vydává zahraniční i české a slovenské autory především temné fantastiky. Překládá dodnes. Překlady občas složí kratšími publicistickými pracemi – doslovy ke knihám, sérii přehledů Literární hororů v l. 2017-21 nebo sérii článků o angloamerických žánrových nakladatelstvích pro časopis Howard. Žije a pracuje v Kroměříži.

Jubilantovi srdečně gratulujeme a přejeme mu zdraví, tvůrčí elán a pohodu do dalších let!

Před 55 lety - dne 7. dubna 1969 se v Zábřehu narodil Ing. Miroslav KOBZA, dramaturg, fotograf, rozhlasový redaktor, hudební skladatel, spisovatel a textař.

Absolvoval SOU elektrotechnické a následně SŠ pro pracující v Mohelnici. Později studoval na VUT v Brně a živil se jako elektrotechnik. Od r. 1993 se plně věnoval novinářině na Šumpersku. Působil jako šéfredaktor týdeníku Moravský sever. Před r. 2000 externě spolupracoval s Českým rozhlasem v Olomouci, kde byl zaměstnán od r. 2002. Dvanáct let byl vedoucím slovesné redakce, po jejím zrušení pracuje jako redaktor publicistiky. Zajímá se o technické památky a historii Moravy a Slezska, přírodní zajímavosti a cestování. Je autorem rozhlasového cyklu Od Praděhu na Hanou. Rozhlasové pohlednice z obcí, měst a přírody, z míst známých i zapomenutých bylo odvysíláno na 2000. Je autorem několika rozhlasových her, napsal předlohu pro 14dílný cyklus pohádek, které se objevily na knižním trhu v r. 2014 pod titulem Povídky od nitěných knoflíků. Věnuje se také dokumentární tvorbě. Spolu s Irenou Šindlářovou napsal 3 knihy: Tepny krajiny, Řeky Moravskoslezského kraje a Putování krajinou studánek a pramenů. Věnuje se hudbě, hraje na kytaru a foukáci harmoniku, skládá písničky, píše texty a vede rock-bluesovou skupinu Wilsne! V r. 2015 dostal Cenu města Zábřeh.

Jubilantovi srdečně gratulujeme a přejeme mu zdraví, tvůrčí elán a pohodu do dalších let!

Před 105 lety - dne 8. dubna 1919 se v Přerově narodil Jan VRÁNA, editor díla Josefa Lady jeho dcery Aleny Ladové, publicista a sportovní činovník.

Po maturitě na Gymnáziu Jakuba Škody odešel do Zlína, kde se stal obchodním zástupcem u firmy Baťa. Zde se také potkal s Alenou Ladovou, začínající malířkou, která zde působila v ateliérech Kudlov. Záhy začal pracovat v Praze, kde byl od r. 1946 editorem díla Josefa Lady. Opatřoval knihy doslovy, překládal odborné publikace a publikoval články o Josefu Ladovi. Později se stal též editorem díla Aleny Ladové, se kterou se oženil. V r. 1960 se jim narodil syn Josef. Veškerý volný čas věnoval sportu, zejména fotbalu, kde byl funkcionářem fotbalového týmu Sparta Praha. Po smrti Aleny Ladové v r. 1992 věnoval veškerý čas zpracování pozůstalosti své ženy a přípravě trvalé expozice Aleny Ladové v hrusickém Památníku. Možná právě ta usilovná práce, která trvala 2 roky, mu pomohla přežít veliký smutek nad odchodem milované bytosti. Zemřel náhle na mozkovou příhodu dne 2. 10. 1994 v benešovské nemocnici.

Před 120 lety - dne 9. dubna 1904 se v Olomouci narodil Bohuslav Ignác ČERVINKA, lidový písmák.

Po vchození základní školy v Hodolanech se vyučil obchodním příručím. V r. 1924 odešel na vojnu. Poté působil v Brně, Kroměříži a Olomouci. V r. 1932 se osamostatnil a do znárodnění v r. 1950 měl obchod se smíšeným zbožím ve Chválkovicích. Poté pracoval na olomouckém pracovišti Výzkumného ústavu prefabrikací Praha, později převedeném do olomoucké Prefy, odkud odcházal v ro. 1978 do důchodu. Zemřel 9. 10. 1989 a je pochován na hřbitově ve Chválkovicích. Rozsáhlé literární dílo - básně, povídky, epigramy a aforismy vytvořené mezi l. 1927-84 - přepsal jeho syn do 17 svazků strojopisné formy, kde je uvedeno přes 900 básní a 21 mikropovídek. Od r. 1975 se věnoval rodové kronice, kterou zpracoval do poč. 17. st. Dočteme se v ní i o nepřímých rodinných vazbách a vztazích. Jubilantův otec Josef Červinka (1875-1931) byl vzdálený příbuzný spisovatele Aloise Záborského (1858-1921), matka Amálie Červinková, rozená Juříčková (1879-1917) byla vzdálenou příbuznou Jana Čepa z Myslechovic (1902-1974). Literárně tvořil především pro radost. Chtěl vždy zachytit neopakovatelný zážitek či událost, která se stala. Jeho literární zápisky byly nalezeny až v rukopisné pozůstalosti. Některé jeho básně věnované Moravě byly pojety do antologie tvorby olomouckých autorů Verše o Moravě, kterou vydala VSMO v r. 2003 a začátkem r. 2004 vyšly 2 bibliofilie s půvabnými ilustracemi Ing. Otto Bablera nazvané Verše přátelům a Tucet drobných próz.

Před 110 lety - dne 12. dubna 1914 zemřel v Olomouci Josef NEŠVERA, hudební skladatel, dirigent, varhaník a vysokoškolský pedagog.

Pocházel z Praskoles u Hořovic, kde se narodil 24. 10. 1842. Jeho otec, učitel a varhaník, mu předal základní hudební vzdělání. Od dětství si nesl v sobě lásku k hudbě, která se mu stála posláním. Od 13ti let studoval Střední reálnou školu v Praze, odkud po maturitě přešel na učitelský ústav. Souběžně studoval soukromě hudbu na pražské varhanní škole, a to hru na klavír a varhany i teorii skladby. V l. 1862 začal psát první stránky pedagogické kapitoly. Zprvu učil v Litni u Karlova Týna, po 4 letech odešel na dva roky do Hořovic. Pak se stal ředitelem kůru v Berouně, kde působil 10 let. V této době začal komponovat a s prvními skladbami jezdil za Bedřichem Smetanou. Z té doby jsou známy zhudebněné básně V. Hála a Stříbrné lesa pramenů. V r. 1884 odešel do Olomouce,

kde se stal ředitelem kůru metropolitního chrámu sv. Václava a taky učil zpěv na teologické fakultě. Zde jeho skladatelská tvorba vyvrcholila. Skládal mše, které se hodily pro dóm. Některé pochvalně ohodnotil Antonín Dvořák. Často účinkoval na

koncertech pěveckého spolku Žerotín, pro který skládal kantáty a sbory. Nejznámější je sbor Moravě (1887). Napsal přes 300 sborů, písní, kantát a oratorií. Největším jeho dílem je skladba De profundis. V nedalekých Luhačovicích měl velkou vilu, v níž se konaly schůzky umělců. Mezi jeho přátele patřili Fibich, Foerster, Kubelík, Kocián, Heyduk a Janáček. Byl čestným členem mnoha pěveckých těles. A byl zvolen též do Římské akademie pro vědu a umění Arcadia. Jeho skladby získaly uznání nejen doma, ale i ve Vídni, Londýně a USA. Na jeho počest byl v Olomouci založen před více než 90 lety mužský pěvecký sbor stejného jména. Pamětní deska na domě, kde žil, je instalována v Komenského ulici od r. 1972. Tři města na Moravě mají jeho jménem označenou ulici - Ostrava, Brno a Olomouc.

Před 60 lety - dne 12. dubna 1964 zemřel ve Velké Bystřici Josef KOLBE, významný stavitel a projektant.

Narodil se 1. 9. 1890 v rodině zednického mistra ve Velké Bystřici čp. 56. Měl 13 sourozenců. V 15ti letech dokončil základní vzdělání na německé měšťance ve Šternberku. V l. 1905-08 se učil zednickému řemeslu u svého otce. V l. 1908-10 studoval průmyslovou školu stavební v Brně a po absolvování pracoval u svého otce jako stavbyvedoucí. Po jeho smrti v r. 1912 vedl do r. 1919 rodinný podnik, kdy složil stavitelskou zkoušku a nabyl živnostenské oprávnění. V době 1. sv. války byl od r. 1916 v rakouské armádě u dělostřelectva a také působil jako konstruktér protiletectvého oddílu. V r. 1918 se oženil a bydlel v rodném domě, který postavil jeho otec. Své stavby stavěl podle vlastních projektů nejen v rodišti, ale i v okolí. Postavil budovy hospodářské, obytné, průmyslové, veřejné, vodní aj. Jeho stavby najdeme také mj. v Mariánském údolí, Hrubé Vodě, Olomouci, Velké Bystřici. Firmu vedl do r. 1950, kdy mu byla odebrána živnost. Začátkem 50. l. pracoval ve Stavebním podniku v Olomouci a v r. 1964 odešel dobrovolně z tohoto světa. V r. 1969 byl rehabilitován a jeho zásluhy byly veřejně uznány. Podílel se také na první i druhé výstavbě pomníku T. G. Masaryka v obci.

Před 110 lety - dne 13. dubna 1914 se narodil ve Slušovicích u Zlína Mgr. Jaroslav MICHAL, učitel, kulturní pracovník a ředitel Krajské knihovny v Olomouci.

Základní školu vychodil v rodišti a v r. 1933 maturoval na učitelském ústavu ve Valašském Meziříčí. Zprvu působil v okolí Holešova, v r. 1936 učil ve Všetulích, kde se seznámil s Ing. Františkem Čechem (1898-1951) olomouckým loutkářem, pod jehož vlivem se začal věnovat loutkářství. Za války v l. 1942-45 byl totálně nasazen a pracoval v cukrovaru. Po osvobození v r. 1945 učil krátce v Krnově, tentýž rok byl jmenován okresním osvětovým inspektorem ve Šternberku, kam se přestěhoval i s rodinou. Po 4 letech přešel na Krajský národní výbor do Olomouce. Ředitelem Krajské knihovny v Olomouci byl jmenován v r. 1953. Snažil se, aby olomoucká knihovna pod jeho vedením měla dobré jméno v celostátním měřítku. Navštívil velké knihovny v Praze, Plzni, Českých Budějovicích a Hradci Králové, aby se seznámil s jejich organizací a způsobem práce. Další poznatky získal v olomoucké univerzitní knihovně. Odborné vzdělání si doplnil absolvováním Státního knihovnického kurzu v Poděbradech. Již na podzim r. 1953 uváděl nové poznatky do praxe. Knihovna začala pořádat pro veřejnost a olomoucké školy kulturní akce formou literárních besed se známými spisovateli. Na přípravě i realizaci těchto akcí se podíleli vysokoškolská studenti posledních semestrů FF UP, a to Milan Blahynka, Milan Pádka, Jiří Opelík, resp. herci Státního divadla Oldřicha Stibora. Olomouc při této příležitosti navštívili spisovatelé Václav Lacina, Jaroslav Seifert, Vilém Závada, Josef Kainar, Katerina Lazarová, František Kožík, Zdeněk Pluhař, Jiří Valja, Jiří Šotola, Oldřich Mikulášek a František Hrubín. S některými spisovateli čile korespondoval nebo je i navštívil v Praze. O akcích a činnosti knihovny pravidelně publikoval v denním i odborném tisku. Zajímavé články najdeme na stránkách periodik Knihovník, Čtenář a Z knihovnické praxe. V r. 1960 se Olomouc stala okresním městem, a tak byl z funkce ředitele odvolán. Z knihovny odešel tentýž rok, kdy se vrátil do školství. Dálkově vystudoval olomoucký pedagogický institut. Učil ve Šternberku, kde bydlel a v l. 1966-70 zastával místo ředitele zvláštní školy. Poté byl z politických důvodů odvolán a přeložen do Uničova, odkud se záhy vrátil ze zdravotních důvodů do místa bydliště, protože denní dojíždění zhoršilo jeho zdraví. Dostal srdeční infarkt a po tříměsíční rekonvalescenci mohl nastoupit do práce jen v místě bydliště. Až do odchodu do důchodu v r. 1974 působil na ZŠ při Psychiatrické léčebně ve Šternberku. Do Olomouce se přestěhoval v r. 1989. V r. 2001, kdy už téměř neviděl, přesídlil do kroměřížského domova důchodců. Zemřel 4. 12. 2003 v Hulíně v rodině svého syna.

Před 190 lety - dne 18. dubna 1834 se ve Velkém Týnci narodil P. František BEZLOJA, vlastenecký kněz, spisovatel a vydavatel náboženské literatury.

Po bohosloveckých studiích působil jako farář v Dřevohosticích a Domaželicích, kde zemřel 5. 5. 1882. Pravidelně publikoval v náboženských časopisech. Od r. 1868 psal do Časopisu katolického duchovenstva a od r. 1880 do periodika Blahověst. Vydal i několik modlitebních knih, rozjímání a kancionál. Pokoušel se i o práce dramatické.

Před 100 lety - dne 18. dubna 1924 se narodil v Brně prof. MUDr. Jiří LENFELD, CSc., významný farmakolog.

Narodil se v rodině vysokoškolského profesora Veterinární fakulty MU MUDr. Jan Lenfelda, který zemřel už v r. 1939. Absolvoval gymnázium (1943), poté byl až do konce války totálně nasazen v továrnách ve Zlíně a Brně. V l. 1945-50 vystudoval medicínu na LF MU v Brně. Zakotvil v oboru farmakologie a v r. 1953 odešel do Olomouce, aby tam převzal vedení Farmakologického ústavu LF UP. Jeho přednášky měly tak vynikající úroveň, že byly hojně navštěvovány. V r. 1957 habilitoval a r. 1966 byl jmenován profesorem. Mezitím vykonával i řadu akademických funkcí. Byl proděkanem pro stomatologii, v l. 1962-66 děkanem a v l. 1966-69 prorektorem UP pro pedagogické záležitosti. Hojně publikoval a věnoval se vědecko-výzkumné činnosti. V období normalizace v l. 1970-89 byl zbaven vedení katedry a měl zákaz publikační činnosti. V r. 1990 byl plně rehabilitován. Širší veřejnosti byl znám jako autor scénářů několika televizních seriálů ostravské ČT, kde též i vystupoval - Člověk a lék (1982) a Bolest (1988). Zemřel uprostřed práce dne 14. 1. 1994 v Olomouci.

Před 145 lety - dne 20. dubna 1879 se narodil ve Velkém Týnci Rudolf VANÝSEK, učitel, vlastivědný pracovník, kmenolog a spisovatel.

Byl mladším bratrance svého jmenovce, vysokoškolského profesora a lékaře R. Vanýska (1876-1957). Po maturitě na učitelském ústavu v Kroměříži učil v Dolanech a Droždíně. Od r. 1899 působil v Přerově. Do povědomí kulturní veřejnosti se zapsal zejména jako budovatel a správce Muzea J. A. Komenského. Krátce před 2. sv. válkou byl ředitelem měšťanské školy v Tovačově. V Přerově vyučoval češtinu, němčinu, francouzštinu, dějepis a zeměpis. V r. 1911 napsal a vydal knihu Jak člověk poznával zemi. Od r. 1915 začal v periodiku Obzor publikovat seriál článků nazvaný Obrázky ze starých časů Přerova, v l. 1921-22 Pravěký člověk předmostenský. V r. 1929 vydal další knihu Naši výtvarníci za světové války. O rok později přispěl do průvodce Přerov a okolí statí Prehistorické naleziště v Předmostí u Přerova a v r. 1933 napsal zajímavou stať Výtvarní umělci v Přerově. Psal také pro děti. Velmi vyhledávanou knížkou byly jeho Pohádky měsíční noci. Napsal i několik divadelních her, desítky výtvarných a divadelních kritik, článků a fejetonů, které publikoval např. v Moravskoslezském deníku, Pozoru, Lidových novinách. Byl též zručným malířem. Zemřel 17. 5. 1960 v Přerově, kde byl též pohřben.

Před 25 lety - dne 23. dubna 1999 zemřel v Olomouci RNDr. Miloslav BUDÍK, přírodovědec, básník, publicista, hudební pedagog a znalec.

Pocházel z Hranic na Moravě, kde se narodil 21. 5. 1935. Od 11ti studoval v Litovli na gymnáziu primu a sekundu. Poté byl dva roky na Papežské koleji Tovaryšstva Ježíšova na Velehradě, která byla r. 1950 násilně uzavřena. Docházku dokončil v ZDŠ na Svatém Kopečku, kde bydlel. V l. 1950-55 studoval Pedagogickou hudební školu v Olomouci, státní zkoušku hry na housle složil v Brně. Po absolutoriu působil jako vedoucí hudebního kursu ve Dvorcích na Moravě a v l. 1956-59 byl učitelem hudby na Hudební škole v Litovli. Poté byl 15 let violistou v operním orchestru olomouckého divadla. Mezitím dálkově studoval v Uničově a v l. 1984-88 byl vedoucím laboratoře osteologie na Teoretických ústavech LF UP. A až do odchodu do důchodu v r. 1995 pracoval v závodech Milo. Psal básně, které také rád osobně přednášel. Vlastním nákladem vydal dvě sbírky básní: Pasáže arpeggia (1993) a V paprscích stříbra (1994). Několik let se věnoval studii Spisovatel Jaroslav Durych a Olomouc, která vyšla

v r. 1996. Byl zakládajícím členem olomoucké pobočky nevládní organizace Společnosti přátel Afriky, která pod jeho jménem od r. 2000 udílí Cenu dr. Budíka členům za dlouholetou činnost při rozvíjení přátelství česko-afričských vztahů. V r. 1997 se přestěhoval ze Svatého Kopečka do pensionu Domova důchodců do Chválkovic.

Před 80 lety - dne 24. dubna 1944 se narodila v obci Kralovice na Plzeňsku Jana KONUPČÍKOVÁ, roz. Štefková, knihovnice, odborná publicistka a kulturní pracovníce.

Po maturitě na střední knihovnické škole v Brně r. 1962 pracovala v Přerově a odtud přešla do Šternberka, kde v knihovně působila v l. 1964-2003. Od r. 1992 byla vedoucí Městské knihovny ve Šternberku. Za jejího působení přestěhovala knihovnu do vyhovujících prostor, s týmem pracovníků realizovala automatizaci knihovnického provozu. Po r. 1989 spolupracovala s příspěvkovou organizací Sociální služby. Poskytovala knihovnické služby seniorům i pro domy s pečovatelskou službou. Významná byla také její publikační činnost v odborném i regionálním tisku. Ve volném čase se věnovala genealogii. V r. 1987 byla oceněna u příležitosti 35. výročí SKŠ v Brně. V r. 2008 se stala laureátkou Ceny města Šternberka, za celoživotní činnost v kultuře. Zemřela po těžké nemoci 24. 1. 2023 ve Šternberku.

Před 110 lety - dne 30. dubna 1914 zemřel v Brně Ludevít Raimund PAZDÍREK, hudební skladatel, nakladatel a učitel.

Rodák z Citova u Přerova, kde se narodil 23. 8. 1850 jako třetí syn v rodině hudebníka a učitele Josefa Pazdířky (1813-96), jehož citovská kapela byla známa po celém kraji. Absolvoval učitelský ústav v Olomouci a poté od r. 1868 učil v rodišti, pak v Roštíně a r. 1879 se stal nadučitelem v Horní Moštěnici. V témže roce zde založil hudební nakladatelství, kterému se plně věnoval a o 10 let později se vzdal i učitelskému. Nakladatelství přestěhoval za 2 roky do Bučovic a r. 1897 do Olomouce. V r. 1911 se přestěhoval do Brna. Prvním jeho nakladatelským počinem byl Malý koledníček (1879). Vydával obřadní příručky, chrámovou hudbu českých skladatelů, díla hudebních pedagogů a řadu dalších hudebnin. Úzce spolupracoval s bratry Bohumilem (1839-1919) a Františkem (1848-1915). Po jeho smrti se nakladatelské činnosti věnoval jeho syn Oldřich (1887-1944).

Rubriku sestavila Hana Ševčíková

ARCHEOLOGICKÁ AKTUALITA

Nestarší kvašený chléb

Na jihu Turecka v archeologické lokalitě Çatalhöyük [čatal hōjuk] se našel patrně nejstarší známý bochník chleba na světě, oznámili experti z tamní univerzity.

arkeonews.net

Çatalhöyük je pozoruhodný už jen proto, že se jedná o jedno z prvních protoměst v lidské historii. V období mezi 7 500 – 5 700 lety př.n.l. se zde počet obyvatel žijících v hustě postavených domech z nepálených cihel pokrytých malbami a symboly, pohyboval kolem 8 000. To z něj dělá jedno z největších

sídel své doby, kdy většina lidí žila v osadách do 100 obyvatel. Lidé do domů vcházeli skrz stropní dveře a procházeli se po chodnicích, které se vinuly kolem střech.

Archeologové zkoumali velkou rozbořenou stavbu, pravděpodobně pekárnou a v rohu pece našli také houbovitý okrouhlý předmět o velikosti dlaně, který se po podrobných analýzách ukázal být zbytek kvašeného chleba vyrobeného z pšenice, ječmene a hrachu. Díky radiokarbonovému datování, které umožňuje určit stáří předmětu na základě uhlíku v nich obsaženého, nyní víme, že nalezený chléb pochází z období kolem roku 6 600 př.n.l. a jedná se s velkou pravděpodobností o doposud nejstarší doklad kvašeného chleba na světě.

Vendula Vránová

Dan Lewandowski

Rekonstrukce podoby Çatalhöyük

dějiny a současnost

Když se loni strhla mela kolem nové učebnice dějepisu pro deváté třídy základních škol, mohla to být velmi inspirativní diskuse. Protože kdy se naposledy široká veřejnost tak intenzivně zajímala o to, co a z čeho se děti na hodinách dějepisu učí? Ale chyba lávky, vypjaté výpady jen potvrdily neměnnost pozic v kulturních válkách, jež společnost neustále štěpí v nesmiřitelné tábory. Otázky tedy zůstaly. Jak, a hlavně proč předávat dětem znalosti o dobách minulých? Do jaké historické hloubky se vydat? Stačí jen moderní dějiny, nebo to vzít z gruntu, od velkého třesku? Anebo od starověkých Řeků a Římanů, či začít knih-tiskem? Těch otázek je hodně a klademe je nejen žákům a žákyním (jak a proč SE učít), ale i do „vlastních řad“ (jak a proč učít): učitelkám a učitelům, historičkám a historikům či didaktičkám a didaktikům, respektive všem, kteří definují a neustále předělávají vzdělávací rámce a připravují nové učebnice. Pro někoho jsou výše uvedené otázky natolik zneklidňující, že si vůbec nechce představit, že by školní výuka obsahovala něco jiného, než co sám ve školních škamnách zažil. Třeba tematický blok

jepis ve škole 21. století v březnovém čísle DaSu ostrou hranu ohladí.

Dále pokračují pravidelné rubriky i seriály: *Dějiny do uší (přímé přenosy katolických mší)*, *Z knihovních pokladů (Vilém Slavata)*, *Proměny Blízkého východu (Hamás)*, *Umění a paměť (land art a ekologické hnutí)*, *recenze, strip Anachronismy ACH* atd.

www.dejinyasoucasnost.cz

Jak a proč (se) učít dě-

LIDOVÉ OKÉNKO

Lazebníci a bradýři - dávno zapomenuté řemeslo

Je libo lázeň, ostříhat vlasy nebo pustit žilou? Ve středověku jste si tuto péči mohli pořídit na jednom místě, v lázních. Lázně byly běžnou součástí každodenního života v antické Řecku i Římě, ve starověké Číně či Japonsku. V chaotických dobách po pádu Římské říše a nástupu křesťanství se na tuto praxi pozapomnělo. Avšak v období křížových výprav, během 12. století, pronikla z muslimských zemí do středověké Evropy řada inovací, vědeckých poznatků i vylepšení životního stylu. Kromě jiných zakládají v této době svoje živnosti bradýři a lazebníci.

Mezi podnikáním lazebníků a bradýřů nebyl z počátku velký rozdíl. Lazebníci byli oprávněni holiť, sázet baňky, pouštět žilou, obvazovat úrazy a vředy, to vše ale pouze v lázeňském domě. Bradýři holiť a stříhali vlasy, prováděli chirurgické úkony, obvazovali rány, léčili vykloubeniny a zlomeniny. Živnost však prováděli i mimo dům.

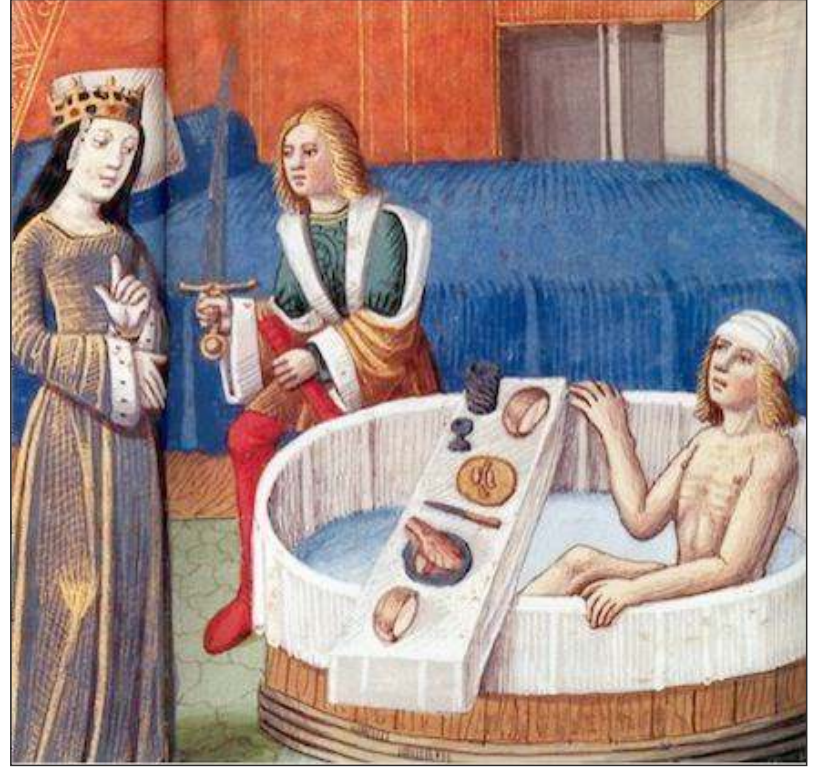
Vystudovaných lékařů bylo v té době velmi málo, a proto raněného člověka častěji ošetřoval právě bradýř nebo stejně zkušený lazebník.

Lázně byly nejprve, ve 13. století, ve velkých městech, jejich obliba se však rychle šířila a v 16. století byly i v malých městech a velkých vesnicích, kde je zří-

zovala vrchnost nebo sama obec. Někdy mívali řemeslníci přímo ve svých cechovních stanovách nařizeno, aby se alespoň jednou za 14 dní očistili v lázni. Vlastní lázeň se dělila na potíci a mycí. V potíci posedávali hosté v horkém vzduchu a páře na lavicích a holiči je drbali a mrskali košťaty z březového proutí. V mycí lázni se sedělo v oválných dřevěných kbelících naplněných vodou a překrytých prkny, aby horkost co nejdéle vydržela. Do vody v lázni se přidávalo různé voňavé „kořánky“. Při koupání přinášel lazebník hostům jídlo a pití. Zpočátku byly lázně smíšené, tedy společné pro muže i ženy, ale protože se v nich občas skutečně dělo kde co, od konce 15. století došlo k rozdělení na ženskou a mužskou část.

Součástí lázní také bývala místnost, kde lazebník nebo bradýř provozoval holení, stříhání a rozmanité drobné lékařské úkony a chirurgické operace. Na zdech byly rozvěšeny mísy, nůžky, břitvy, hřebeny i kleště na trhání zubů. Také skleněné baňky a nástroje na pouštění krve. Pouštět žilou si běžně lidé nechávali preventivně na jaře a na podzim, protože věřili, že to patří k očistění těla.

Vendula Vránová

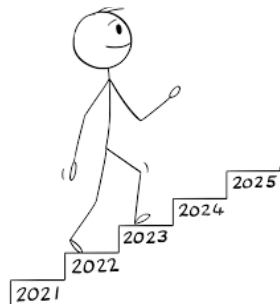

Středověké lázně

Kde se vzal výraz rok

Význam slova rok dnes chápeme jako dobu 12 měsíců počítanou od 1. ledna do 31. prosince, nebo, dobu 12 měsíců počítanou od daného okamžiku.

Proč se však tato doba označuje právě výrazem rok? Toto pojmenování vzniklo ze slovesa říci. Slovo rok totiž nejdříve označovalo lhůtu při právním jednání jakoukoli lhůtu, lhůtu jakékoli délky. Podstatné bylo, že šlo o vyřčenou lhůtu, o lhůtu, která se řekla. Do té a té doby bude dluh splacený, řeklo se, a tento vý-

rok o lhůtě byl rok. Protože ale lhůty se nejlépe počítají od jara do jara či od zimy do zimy, lhůty bývaly velmi často dvanařtíměsíční, a slovo rok se tedy vžilo jako označení časové jednotky 12 měsíců. Původní význam výrazu rok lze chápat jako „domluvený termín, lhůta“. Naši předkové používali k označení dvanařtí měsíců v roce také termín léto a my na to dodnes v jazyce navazujeme, když je užíváme ve spojení s číslovkou pět a více. Například - je jí 36 let.

Malá zajímavost na závěr. Úsloví *jednu za uherský rok*, které znamená za dlouho, eventuálně nikdy, pochází z 18. století z dob válek s Turky. Tehdy byli čeští vojáci najímáni na službu do Uher, do dnešního Maďarska, údajně na jeden rok, ale tato lhůta se velmi často výrazně prodloužila. Často na doživotí.

Vendula Vránová

KAPSÁŘ

Poslanecká sněmovna odhlasovala na konci února jedno z nejnepatřejí očekávaných rozhodnutí tohoto volebního období. Manželství pro všechny podle očekávání neprošlo. Poslanci nicméně rozšířili práva stejnopohlavních párů na úroveň manželských s jedinou výjimkou - osvojování a adopce dětí. Tam budou gayové a lesby stále čelit znevýhodnění, napsal Deník N.

Starosta navrhl zákaz mobilů na veřejnosti. Obec si to odhlasovala. Kde? Ve francouzské vesnici Seine-Port, zhruba dvoutisícové obci jižně od Paříže, a to na základě místního referenda. Hlasování se zúčastnilo 272 lidí, tedy méně než 20 % obyvatel obce. Pro přijetí zákazu se vyjádřilo 146 z nich. To by mi neprošlo ani doma!

Česká vláda dočasně přerušila mezi vládní rozhovory se slovenskými protějšky. Důvod? Diametrálně odlišný postoj k válce na Ukrajině. Zcela souhlasím! Ficovy kontakty s Ruskem na úrovni ministrů zahraničních věcí jsou i pro mě nepřijatelné!

Zemědělci opět jezdili po Praze a protestovali. Dvě miliardy navíc jim nestačí. Pod prsty jim nevidím, ale... Spolek Hlas zvířat podal trestní oznámení na zemědělce, kteří ve čtvrtek 7. března vysypali hnůj před sídlem Úřadu vlády ve Strakově akademii. Důvod? Obecné ohrožení, znečištění veřejného prostoru atd.

Sparta vers. FC Liverpool 1:5, AC Milán vers. Slavia 4:2. Ale okamžitě z hrušky dolů! V prvním případě ze strany rudých naivní výkon, neproměňování i vyložených šancí. Ve druhém případě hrát od 35. minuty v deseti na San Siru? Bláhovost!

Německá zpěvačka a DJka Stella Stallion se rozhodně nebojí pozornosti. Celý svět zaujala svým zbrusu novým vzhledem i pseudonymem. Nyní si říká HorsegiirL a jak její jméno napovídá, inspirací k jejímu vzhledu je právě kůň. Žena nosí nejen koňské uši, ale každý den si připevňuje na tvář i speciální koňskou masku, za kterou skrývá svoji pravou identitu. Tak nevím, jak bych se zachoval, kdyby mi zařehkala na sekretariátu?! Lízátka připravené máme, seno ne!

Tenisový boss Ivo Kaderka sedí za katrem. Přihrával malou domů z dotačních prostředků na pořádání domácích tenisových turnajů. Na jedné straně dominance českých tenistek ve světě a vztup jejich mužských kolegů, na druhé straně toto? V jižních Čechách kolem vesnice Miro-

tice bylo zaznamenáno v hloubce 18 km zemětřesení o síle 3,2 stupňů Richterovy stupnice. No, běžné to není... Letošní únor byl o 6,8 stupňů teplejší než obvykle

Švédsko je v NATO. Přesně jak fašista z Kremle nechtěl!

Jedna ze zaměstnankyň vedení Sokola se vůči tělovýchovné organizaci i bance dopustila úvěrového podvodu a způsobila škodu vyčíslenou policií na nejméně 40 milionů korun.

Astronomickým snímkem dne 9. března vyhlásil americký úřad NASA fotografii komety Pons-Brooks, jejímž autorem je Petr Horálek z Fyzikálního ústavu v Opavě. Snímek vznikl 5. března nedaleko slovenského města Revúca.

Lipavského. Mailové vlákno obsahuje životopis, odkazy na mediální články či zmínky o Lipavského dceři a údajné manželce. „Má děti? Jazyky?“ dotazoval se například Babiš. A tomuto člověku věří přes 40% voličů. Katastrofa!

Česka Krystyna Pyszková se stala 71. vítězkou mezinárodní soutěže krásy Miss World. Uspěla ve finále v indické Bombaji.

Historické životopisné drama Oppenheimer o vývoji atomové bomby získalo sedm cen Oscar včetně sošky pro nejlepší film. Cillianu Murphymu vynesla role teoretického fyzika Roberta Oppenheimera, jehož zbraň pomohla ukončit druhou světovou válku, ocenění pro nejlepšího herce.

Předseda opozičního hnutí ANO a ex-premiér Andrej Babiš poptal v neděli u svých spolupracovníků citlivé informace na ministra zahraničí Jana Lipavského (Piráti). Vyplývá to z mailu, který Babiš omylem poslal někomu jinému, než chtěl, a k dispozici ho má server Novinky.cz. „Udělejte mi teze, podklady na tohoto zm*da. Napište mi příběh Izrael, jak se vykašlal na naše lidi, jak byl v Doha, jezdí všude, dělá kampaň, korespondenční volba,“ rozkázal v neděli 10. března okolo 16. hodiny Babiš v mailu svým spolupracovníkům v hnutí ANO připravit materiál na ministra zahraničí

Americký moderátor a bavič Jimmy Kimmel si při předávání filmových Oscarů vystřelil z exprezidenta Donalda Trumpa, kterého se řečnický zeptal, jestli už by touhle dobou neměl být ve vězení. Reagoval tak na Trumpovu kritiku jeho moderování Oscarů, kterou zveřejnil během vysílání Oscarů na své síti Truth Social.

Základní podmínkou pro jakákoli jednání o ukončení války na Ukrajině je zastavení ruské agrese. Prohlásil to vatikánský státní sekretář kardinál Pietro Parolin. Druhý nejvýše postavený muž Vatikánu tak dále rozvedl kontroverzní vyjádření papeže Františka o odvaze k vyvěšení bílé vlajky.

Přesně před pětadvaceti lety se Česká republika stala součástí největší obranné aliance na světě. Společně s Polskem a Maďarskem jsme 12. března 1999 vstoupili jako první země bývalé Varšavské smlouvy do NATO.

Dmitrij Medvěděv, bývalý ruský prezident, ve svých výročích často za hranou konspirace ostře kritizuje Západ. Pravidelně mu přitom chodí zaslanky italského vína. Reportéři z nezávislého ruského serveru The Insider zjistili, že mezi alkoholovými dovážkami a jeho nenávisnými příspěvky panuje často návaznost. S novou dodávkou vína nová várka výpadů.

Badatel Jaroslav Čvančara dospěl k přesvědčení, že za smrtí Jana Masaryka

stojí jeho nejbližší spolupracovníci. Stal se pro ně zrádcem národa, když v únoru 1948 setrval v Gottwaldově vládě a legitimizoval komunistický režim, vysvětluje. Šokující hypotéza, k níž Čvančara dospěl i na základě bádání kolegyně Václavy Jandečkové, která ve své práci s názvem „Kauza Jan Masaryk: Nový pohled“ přináší v archivech objevené doznání Masarykova spolupracovníka a diplomata Jana Bydžovského, vyvolává diskuzi, rozpaky nebo i kritiku.

Bývalý americký prezident Bill Clinton dnes na Pražském hradě převzal z rukou české hlavy státu Petra Pavla Řád Tomáše Garrigua Masaryka I. třídy. Získal ho za vynikající zásluhy o rozvoj demokracie a stability ve střední a východní Evropě.

Sociální sítě se plní deepfake videi od zlodějů, ale i propagandistů. Deepfake

si můžeme vytvořit doma na kolena za pár minut. Josef Šlerka z webu Investigace.cz krok po kroku popisuje, jak vytvořil falešné video Václava Klause jakožto ekologického aktivisty.

Učitelům slovenských základních škol mají podle programu vzdělávacího semináře přednášet o tom, že slovenština je nejstarším jazykem v Evropě, Ježíš Kristus byl Slovák a před „vatikánským zfalšovaným křesťanstvím“ existovalo tisíce let staré „slovenské křesťanství“. Zfalšované dějiny Evropy a Slovanů mají podle organizátorů semináře dokazo-

Václav Klaus coby klimatický aktivista

Tomáš Břínek alias TMBK a jeho reakce na papežovo prohlášení...

vat výzkumy Ruské akademie věd. Ale to snad ne, bratia!

Rusko oznámilo zpřesněné výsledky prezidentských voleb: po sečtení 99,67 procenta odevzdaných hlasů dosavadního šéfa Kremle Vladimira Putina volilo 87,32 procenta voličů. Data zveřejněná ústřední volební komisí nepřipisují žádnému z protikandidátů zisk více než 5 procent. To jsem fakt nečekal! Ale pozor! Podle oficiálních výsledků hlasovalo o budoucí hlavě státu na pražském konzulátu Ruské federace v pátek 1647 ruských občanů. V ČR zvítězil Vladislav Davankov se skoro 60% hlasů. Druhý byl Vladimir Putin s 15,6%!

Škoda ukázala podobu nového elektromobilu, který by měl stát 25 tisíc eur, tedy v přepočtu asi 630 tisíc korun. Slibuje dojezd přes 400 kilometrů a velký kufr. Nová škodovka se jmenuje Epiq. Jde o druhý ze šesti nových elektrických vozů, které automobilka uvede na trh v nadcházejících letech. První se jmenuje Elroq a půjde o elektrický ekvivalent k modelu Karoq. Epiq je malý městský lehece zvýšený model, představte si ho jako SUV verzi Fabie. Má to být nejdostupnější škodovka na baterky.

Britská princezna Kate má rakovinu a podstupuje chemoterapii. Nemoc jí lékaři objevili při lednovém zákroku. Dvaatřicetiletá princezna to uvedla v pátek ve svém videoprohlášení. Podle premiéra Rishiho Sunaka potřebuje soukromí, aby se mohla soustředit na léčbu.

Teroristická organizace Islámský stát (IS) v prohlášení uvedla, že teroristický útok v Krasnogorsku u Moskvy je součástí války mezi Islámským státem a zeměmi, které bojují proti islámu. Zahynulo při něm více jak 150 lidí.

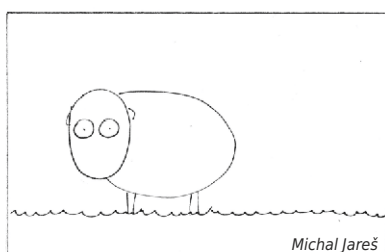
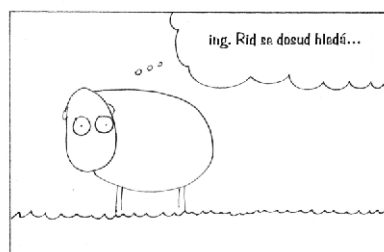
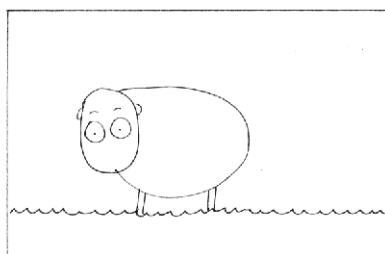
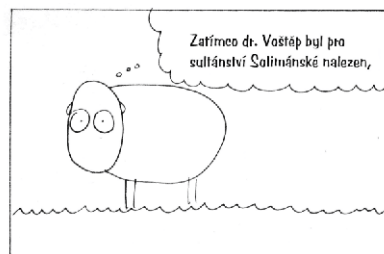
Herně to většinu zápasu drhlo, ale trenér Ivan Hašek začal své druhé angažmá u fotbalové reprezentace úspěšně. Výhru 2:1 v přátelském utkání v Norsku zařídili svými góly stoper David Zima a v závěru parádním přímým kopem Antonín Barák. Pokračuje tak jedna tradice. V samostatné české historii se ještě nestalo, že by nový kouč prohrál svůj úvodní zápas v základní hrací době.

Petr Hanuška

Nová škoda epiq

KOMIKS Zlá ovce

Michal Jareš

MORAVSKÁ FILHARMONIE OLOMOUC INFORMUJE

KONCERTY MORAVSKÉ FILHARMONIE OLOMOUC - DUBEN 2024

2. 4., 17.00, Knihovna města Olomouce Filmová hudba s Robertem Israelem

Tématem dalšího hudebního setkání v Knihovně města Olomouce bude Filmová hudba s Robertem Israelem

Robert Israel - *dirigent a autor hudby*

5. 4., 19.00, Reduta On, hrdina dne (The Kid Brother, 1927)

Autor mistrovského snímku The Kid Brother Harold Lloyd byl během dvacátých let 20. století společně s Busterem Keatonem a Charliem Chaplinem považován za jednoho ze „tří králů komedie“.

Jeho němé filmy v té době přímo trhaly rekordy v kinech. Atmosféru této vzrušující a svěží komedie dokreslí živé provedení autorské hudby Roberta Israela

Robert Israel - *dirigent a autor hudby*

9. 4., 18.00, Vila Primavesi Mimořádná beseda - Smetana 200

V letošním roce si hudební svět připomíná významné jubileum, 200. výročí narození legendárního českého skladatele Bedřicha Smetany.

Moravská filharmonie Olomouc pořádá i speciální besedu s Pavlem Kosatíkem, autorem nového životopisu skladatele a ředitelkou Muzea Bedřicha Smetany Sandrou Bergmannovou

Pavel Kosatík, Sandra Bergmannová, smyčcové kvarteto MFO

11. 4., 19.00, Reduta JAMU4

Ludwig van Beethoven

Koncert pro housle a orchestr D dur op. 61

Kateřina Slaběňáková

PANOPTIKON.

Pavel Duda

Concertino pro klavír a poněkud rozladěný orchestr

Felix Mendelssohn-Bartholdy

Symfonie č. 4 A dur op. 90 „Italská“

Pavel Duda - *klavír*

Dominik Pernica a Eduard Kostelník - *dirigenti (JAMU)*

18. 4., 19.00, Reduta Olomouc hudební

Robert Schumann

Manfred. Předehra k Byronově hře op. 115

Koncert a moll pro klavír a orchestr op. 54

Bedřich Smetana

Valdštyňův tábor op. 14

Vltava z cyklu symfonických básní Má vlast

Marek Keprt - *klavír*

Petr Vronský - *dirigent*

Veřejná generální zkouška koncertu P4 se koná týž den od 9.30 v Redutě. Beseda s umělci se koná týž den od 18.00 hodin v Mozartově sále.

Abonenti mají vstup na besedu zdarma.

Vstupenky a více informací na www.mfo.cz

Duben v Moravském

2.	út	16:30	●	Kurz na pokračování: Rétorika s Pavlem Hekelou / Arter -50%			
		19:00	B	●	Rusalka	A. Dvořák, J. Kvapil Opera	
4.	čt	19:00	E	●	Hello, Dolly! / Arter -50%	M. Stewart, J. Herman Muzikál	
6.	so	16:00	ZO	●	Ivan Hrozný	S. Prokofjev, L. Vaculík Balet	
7.	ne	10:00	●	Cirkus pro nejmenší		Workshop pro rodiče s dětmi	
		14:30	NO	●	Ryba ve čtyřech	W. Kohlhaase, R. Zimmerová Činohra	
8.	po	19:00	A	●	Liška B. / Arter -50%	R. Těsnohlídek, M. Krobot, L. Smékal Činohra °	
9.	út	19:00	●	Nedotknutelní	O. Nakache, É. Toledano Činohra		
11.	čt	19:00	D	●	Brouk v hlavě / Arter -50%	G. Feydeau Činohra	
12.	pá	19:00	P	●	Sugar / Premiéra		Muzikál
					P. Stone, B. Wilder, I. A. L. Diamond, R. Thoeren, J. Styne, B. Merrill		
13.	so	09:00	●	Herecko-režijní víkendový workshop / Arter -50%			
		19:00	X	●	Sugar		Muzikál
					P. Stone, B. Wilder, I. A. L. Diamond, R. Thoeren, J. Styne, B. Merrill		
14.	ne	10:00	RPP	●	Bílý tesák a odhozené srdce / Studio G Ostrava / Výtvarné dílny ve foyer		Pohádka
		14:00	OPP	●	Bílý tesák a odhozené srdce / Studio G Ostrava / Výtvarné dílny ve foyer		Pohádka
		19:00		●	Talk show Davida Hrbka s Ondřejem Vetchým		
15.	po	19:00	●	Královny / Hrajeme v Červeném kostele	R. Vencl, M. Doleželová Činohra °		
		19:00	K	●	Želary	Z. Lapčíková, H. Litterová Balet	
16.	út	18:00	●	Večer s klasikou ve Vile Primavesi - Rok české hudby vol. 2			Koncert
17.	st	19:00	C	●	Natěrač	D. Churchill Činohra	
18.	čt	19:00	●	Dokonalá svatba	R. Hawdon Činohra		
20.	so	19:00	●	Obraz Doriana Graye / Senioři -30%	A. Mallardo Balet		
21.	ne	11:00	●	Tarzan - král džungle / Výtvarné dílny ve foyer			Baletní pohádkový příběh
		15:00	●	Tarzan - král džungle / Výtvarné dílny ve foyer			Baletní pohádkový příběh
24.	st	19:00	●	Přelet nad kukaččím hnízdem / Arter -50%	D. Wasserman Činohra		
26.	pá	19:00	V	●	Jmenuji se Ašer Lev	A. Posner Činohra	
					Adaptace románu Chaima Potoka / Dramaturgický úvod od 18:15 hod. / Arter -50% / Senioři -30%		
27.	so	15:00	●	Workshop contemporary dance pro dospělé / Arter -50%			
		19:00	●	Sugar			Muzikál
					P. Stone, B. Wilder, I. A. L. Diamond, R. Thoeren, J. Styne, B. Merrill		
28.	ne	16:00	YO	●	Hello, Dolly! / Rodinné divadlo	M. Stewart, J. Herman Muzikál	
29.	po	19:00	●	Nabucco	G. Verdi Opera *		
30.	út	19:00	L	●	Titus / Dramaturgický úvod od 18:15 hod. / Arter -50%	W. A. Mozart Opera *	

* v italském originále s českými a anglickými titulky

** v českém znění s hudebními čísly v německém originále

*** ve francouzském originále s českými titulky

**** v maďarském originále s českými titulky

***** v českém a polském originále s českými a anglickými titulky

° představení bez přestávky

www.moravskedivadlo.cz

tel.: 585 500 500